

Maanpuolustus

N:o 106
4/2013

Kansainvälinen puolustusyhteistyö

ETYJ etsii itseään

Russia and the Syria crisis

Solidaarisuus ja kansallinen etu

Haastattelu:

**Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä
– Visio Suomen puolustuksesta**

Maanpuolustus

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen julkaisu

Päätoimittaja:	Yksikön johtaja	Janne Kuusela
Toimituskunta:	Päätoimittaja Uutispäätoimittaja Viestintäjohtaja Professori Eversti, viestintäjohtaja Toimittaja Osastopäällikkö Tieto- ja viestintäjohtaja	Arno Aho Päivi Anttikoski Max Arhippainen Tuomas Forsberg Jyrki Heinonen Tuomo Lappalainen Matti Saarelainen Marjo Timonen
Toimitussihteeri:	Everstiluutnantti	Tatu Mikkola
Toimituksen sihteeri:		Anita Pursiainen
Toimituksen yhteystiedot		
	postiosoite:	PL 266, 00171 HELSINKI
	käyntiosoite:	Maneesikatu 6
	puhelin:	+358 40 149 3649
	(toimisto-aika maanantai – torstai klo 10.00–14.00)	
	sähköposti:	maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
		www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi

Maanpuolustus-lehdessä esitetyt mielipiteet ovat asianomaisten kirjoittajien omia näkemyksiä eikä niiden tarvitse välttämättä edustaa lehden toimituskunnan tai Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kantaa.

MPK:n ja MPKY:n yhteisen rekisterijärjestelmän muutoksen myötä Maanpuolustus-lehti ja muu yhdistyksen posti toimitetaan kotiosoitteisiin.

Maanpuolustus-lehden levikki on 12 000 kappaletta.

Ilmoitushinnat nelivärisenä:		Seuraava Maanpuolustus-lehti ilmestyy maaliskuussa.
3. kansi eli takakannen sisäpuoli	1200 €	Lehden ilmoitukset tulee olla toimituksen sihteerillä (maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com) viimeistään 31.1.2014.
Kokosivuilmoitus	1000 €	
½ sivu	600 €	
¼ sivu	300 €	Mediakortti on tämän lehden viimeisellä aukeamalla.

Ilmoittaja pyydetään ottamaan yhteyttä toimituksen sihteeriiin.

Graafikko, kuvatoimitus: Jukka Talari
Paino: Edita Prima Oy, Helsinki 2013

Tässä numerossa:

- 4 Pääkirjoitus
- 7 Puheenjohtajan palsta

Haastattelu

- 8 Juha Sipilä

Teema-artikkelit: Kansainvälinen puolustusyhteistyö

- 11 Koivula: Kansainvälinen puolustusyhteistyö aikamme eurooppalaisena ilmiönä
- 15 Haglund: Pohjoismaisen puolustusyhteistyön tulevaisuus
- 18 Aalto: Tiivistyykö EU:n puolustusmateriaaliyhteistyö?
- 23 Saxén: Monikansallisen puolustusyhteistyön kehittäminen Natossa

Muut artikkelit

- 30 Kantola: ETYJ etsii itseään
- 36 Allison: Russia and the Syria crisis
- 41 Torstila: Solidaarisuus ja kansallinen etu

Kirja-arviot

- 46 Jokisipilä – Könönen: Kolmannen valtakunnan vieraat

Puheita ja tervehdyksiä

- 49 Puolustusvoimain komentajan puhe 206. MPK:n avajaisissa
- 52 Puolustusministerin tervehdys 206. MPK:n avajaisissa

Kuulumisia

- 55 Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kuulumisia
- 65 Maanpuolustuskurssien kuulumisia
- 72 Kurssien kokoontumisia
- 80 Yhdistykset toimivat
- 85 Osoitetiedot
- 86 Mediakortti

↑
otsikoita klikkaamalla pääsee
kyseisen artikkelin ensimmäiselle sivulle

Valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneiden

osoitteenmuutokset toimituksen postiosoitteella tai telefax 0299 530 236
tai sähköposti: maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com

Alueellisen maanpuolustuskurssin käyneiden osoitteenmuutokset alueellisille yhdistyksille, yhteystiedot viimeisellä aukeamalla.

Euroopan puolustusyhteistyön ristipaine

Kun EU-maiden ylin johto kokoontuu joulun alla Eurooppa-neuvoston merkeissä, on esillä pitkää aikaa myös unionin yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka. Edellisen kerran aiheesta on tällä tasolla keskusteltu vuonna 2005. Sen jälkeen maailma EU:n ympärillä on muuttunut melkoisesti ja unioni itsekin on käynyt läpi monenlaisia vaiheita. Samalla yhteisessä turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa on edetty säästöliekillä. On siis jo aikakin kirkastaa poliittisia suuntaviivoja.

Lähes poikkeuksetta aihepiiriä koskettelevissa puheissa toistuu sama johtopäätös. Euroopan pitäisi ryhdistäytyä, ottaa enemmän vastuuta omasta ja lähialueensa turvallisuudesta sekä hoitaa osuutensa turvallisuusongelmien ratkaisemisessa maailmanlaajuisesti. Tähän päämäärään ei tietenkään pelkillä puheilla päästä. Ei varsinkaan vallitsevan ristipaineen tilanteessa: pitäisi kyetä tekemään entistä enemmän ja tehdä se entistä niukemmilla resursseilla. Selkeitä prioriteeteista ja tavoitteista olisi varmasti apua, sitten pitäisi vielä tuottaa tavoitteiden edellyttämät suorituskyvyt.

Euroopan asevoimilta puuttuu ennen kaikkea niin sanottuja strategisia suorituskykyjä, joiden osalta on totuttu nojamaan Yhdysvaltojen apuun. Tällaisia ovat esimerkiksi ilmakuljetus ja ilmatankkaus, modernit täsmäaseet, miehittämättömät ilma-alukset tai tiedustelusatelliitit. Niitä tarvitaan sotilaallisen voiman ulottamiseen oman alueen ulkopuolelle. Kun sotilaallista voimaa tarvittiin humanitaarisen katastrofin ehkäisemiseen Euroopan eteläräjällä Libyassa vuonna 2011, jouduttiin jälleen turvautumaan Yhdysvaltojen asevoimien strategisiin suorituskykyihin.

Kyse on varsin mittavista investoinneista vuosikymmeniksi eteenpäin, joiden toteuttaminen ei ole realismia ilman nykyistä syvemmälle menevää ja perinteisiä rajaitoja murtavaa yhteistyötä. Strategisten suorituskykyjen hankkiminen oli Euroopan maille vaikeaa jo kylmän sodan aikoina, vaikka tuolloin omiin yhteiskuntiin kohdistuva sotilaallinen uhka oli hyvin konkreettinen ja puolustukseen oltiin valmiita käyttämään paljon nykyistä enemmän varoja. Tästä transatlanttisen taakanjaon vinoumasta on keskusteltu Natossa jo vuosikymmeniä. Nykyistä tilannetta ei myöskään helpota sotaväsymys, joka ei ole pelkästään Washingtonissa tuttu ilmiö. Afganistanin ja Irakin vuosia kestäneiden operaatioiden inhimillinen, taloudellinen ja poliittinen taakka painaa raskaana myös useissa eurooppalaisissa pääkaupungeissa.

EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka nykymuodossaan perustuu Lisabonin sopimukseen osana yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Tämän myötä valtaosa huomiosta on kohdistunut kriisinhallintaan, joka onkin näkyvä osa-alue unionin ulkoisessa toiminnassa. Siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan merkeissä EU on tähän mennessä käynnistänyt operaatioita ja missioita Afganistanissa, Bosnia-Hertsegovinassa, Etelä-Sudanissa, Georgiassa, Guinea-Bissaussa, Indonesiassa,

Irakissa, Kongon demokraattisessa tasavallassa, Kosovossa, Makedoniassa, Malissa, Moldovan ja Ukrainan rajalla, Nigerissä, Palestiinalaisalueilla ja Somaliassa sekä Afrikan sarven merialueilla.

Kriisinhallinta on kuitenkin vain yksi palanen useimpien jäsenmaiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kokonaisuudesta. EU:n kohtaamat ulkoisen ympäristön muutokset tai talouskriisi monine vaikutuksineen eivät nekään kohdistu pelkästään kriisinhallintaan. Nyt on tilausta laajemmalle näkökulmalle, joka ottaa huomioon liittymäpinnat puolustusteollisuuden kilpailukykyyn, tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä huoltovarmuuden, energia- ja kyberturvallisuuden kaltaisiin kysymyksiin. Tällä kertaa Eurooppa-neuvoston käsittely ei rajoitukaan hallitusten väliseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan, vaan esillä on myös Euroopan puolustusteollisuuden sekä alan tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulevaisuus.

Pienentyneiden puolustusbudjettien voisi olettaa automaattisesti ohjaavan syvenevään yhteistyöhön, mutta näin ei käytännössä läheskään aina tapahdu. Puolustusteollisuuden osalta sisämarkkinoiden toteutumisen todellinen este on kotimaisten toimittajien suosiminen. Talouskriisin ja talouden globaalien rakennemuutoksen ravistelemat EU-maat pitävät yhä lujemmin kiinni jäljelle jääneistä teollisuuden työpaikoistaan - eikä puolustusteollisuus muodosta tässä poikkeusta. Suurin osa Euroopan puolustusmateriaalihankinnoista tehdään kotimaisista lähteistä. Tästä seuraa monenlaista tehottomuutta ja päällekkäisyyttä. Yhdysvaltoihin verrattuna Euroopassa on käytössä kuusinkertainen määrä erilaisia asejärjestelmiä, vaikka hankintoihin on käytetty yli puolet vähemmän rahaa kuin Atlantin takana.

Puolustusteollisuus on vetänyt Euroopan talousnäkymistä, puolustusbudjettien leikkauksista, jäsenmaiden harjoittamasta protektionismista sekä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan ponnnettomuudesta omia johtopäätöksiä. Suomalaisesta Patriastakin reilun neljänneksen omistava Euroopan suurin ilmailu-, avaruus ja puolustusteollisuuskonserni EADS saa tällä hetkellä noin 80 % tuloistaan muualta kuin puolustusteollisuudesta. Toisenlaisella tulopohjalla yhtiö olisikin suurissa vaikeuksissa. Tänä päivänä Yhdysvallat on EADS:n suurin yksittäinen markkina-alue niin siviili-ilmailun kuin puolustusteollisuudenkin osalta. Kiinan arvioidaan menevän Yhdysvaltojen edelle suurimpana markkina-alueena 2030-luvun loppuun mennessä.

Suomi on alusta alkaen kannattanut EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämistä ja syventämistä, päämääränä mahdollisimman paljon yhteistyötä vahvistamaan maamme turvallisuutta. Lisäksi Suomi yleisesti ottaen tukee komissiota ja sisämarkkinoiden kehittämistä. Tätä taustaa vasten on ollut luontevaa omaksua aktiivisen positiivinen ote Eurooppa-neuvoston valmisteluihin.

Suomi kannattaa puolustuksen sisämarkkinoiden kehittämistä sekä komission valvovaa roolia jäsenvaltioiden puolustus- ja turvallisuushankintojen kilpailuttamisessa. Päämääränä pitäisi olla aidosti avoimet ja tasapuoliset sisämarkkinat, joissa yritysten menestyminen riippuu ensisijaisesti niiden osaamisesta ja innovaatiokyvystä, ei kotimaasta. Myös huoltovarmuudella on Suomen turvallisuudelle suuri merkitys ja Suomi tukee komission suunnitelmia huoltovarmuuden vahvistamiseksi EU:n tasolla.

Eurooppa-neuvostolta tarvittaisiin vahvaa selkänööriä puolustusyhteistyön pitkäjänteiselle kehittämiselle, selkeää viestiä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan merkityksestä sekä ohjausta konkreettisille jatkotoimenpiteille. Tähän pääseminen ei ole itsestään selvää. Kuten yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan käännoispisteissä on ollut tapana, eivät tälläkään kertaa jäsenmaiden kansalliset näkemykset ole täysin yhteneviä. Monet maat pitävät joulukuun Eurooppa-neuvostoa lähtöviivana, kun taas jotkut näkisivät sen mieluummin päätepisteenä. Lisäksi asialistalla on paljon muitakin asioita. On todennäköistä, että pankkiunionin, työllisyyden, talouden ja kilpailukyvyn päivänpolttavat kysymykset imevät valtaosan kokoussalin hapesta.

EU:n kehitys on tyypillisesti vaiheittaista ja ottaa aina oman aikansa. Myös yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistamisessa on kyse pitkästä, vuosikymmenten mittaisesta hankkeesta. Tällä osa-alueella unionilla ei ole käytössään keppiä vaan ainoastaan nippu porkkanoita ja fasilitaattorin rooli, jos jäsenmaat haluavat laittaa jotain konkreettista liikkeelle. Ensimmäisten jäsenmaiden on kuitenkin itse oivallettava syvenevän puolustusyhteistyön tarve.

Monet jäsenmaat – Suomi niiden joukossa – ovat peräänkuuluttaneet Eurooppa-neuvostolta toimeksiantoa EU:n turvallisuusstrategian päivittämiseksi. Ei olisi lainkaan pahitteeksi muistuttaa EU-maiden kansalaisia niistä yhteisistä arvoista ja tavoitteista, joiden vuoksi unioni tarvitsee vahvaa yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa.

Janne Kuusela

Arvoisa Maanpuolustus-lehden lukija

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen päättävä toimintavuosi 2013 on viety läpi hyväksi havaitussa ja vakiintuneessa muodossa. Vuoden kohokohtina mieleen ovat jääneet erityisesti turvallisuuspolitiikan illat Helsingin yliopistolla, joissa puhujinamme ovat olleet tasavallan presidentti Sauli Niinistö, pääministeri Jyrki Katainen sekä Norjan ja Ruotsin puolustusvoimien komentajat. Lisäksi arktinen seminaari ja turvallisuuspolitiikan matka Brysseliin ovat tuoreessa muistissa. Viimeisestä tapahtumasta, kansainvälisestä Max Jakobson -seminaarista on ehtinyt kulua vain hetki lehden tultua painosta. Palaamme seminaariin seuraavissa numeroissa.

Lukijakunnan kulutettavaksi on julkaistu vuoden aikana neljä laadukasta lehteä, jotka tavoittavat alueellisetkin kurssiyhdistykset. Pyydän lukijakuntaamme huomioimaan, että noin 12 000 lehden painos tulee luetuksi monella taholla. Se on hyvä paikka mainostaa ja samalla tukea lehden laatutason ylläpitoa.

Käynnissä oleva puolustusvoimauudistus etenee suunnitelmallisesti. Sotaväki on ilmiömäisen hyvä toimeenpanemaan ikäviäkin seurannaisvaikutuksia sisältävät suunnitelmat, jotka poliittinen ohjaus edellyttää. Puolustusvoimauudistuksen tarve oli tunnustettu jo reilusti ennen hallituskauden rahaleikkauksia. Nyt ollaan tilanteessa, jossa joudutaan avaamaan keskustelu mm. puolustusvoimien tehtävistä ja jopa maanpuolustuksen kulmakivistä, ellei selonteossa mainittu, maltillisen olinen rahoituksen tason palautusesitys toteudu.

Turvallisuusympäristömme erityispiirteet ja kansallisten ratkaisujemme vaikutukset huomioon ottaen Suomen puolustuskyvyn ylläpito on tarpeellista jatkossakin. Se ei kuitenkaan ole tehtävissä ilman riittäviä varoja.

*Kari Jordan
Hallituksen puheenjohtaja*

Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä

Haastattelija: Janne Kuusela

Visio Suomen puolustuksesta

Tänä syksynä on käynnistynyt poliittisten puolueiden informointi Suomen puolustuksen näköpiirissä olevista haasteista ja vaihtoehdoista niihin vastauksiksi. Millainen painoarvo aihepiirillä on puoleenne asialistalla nyt ja seuraaviin eduskuntavaaleihin valmistauduttaessa?

– Ilman muuta hiljattain työnsä käynnistänyt parlamentaarinen selvitysryhmä on tärkeä, osallistumme siihen mielellämme ja sen painoarvo Keskustalle on merkittävä. Olemme nyt siinä tilanteessa, että päätöksentekoa Puolustusvoimien rahoituksesta siirrettiin seuraavalle hallitukselle ja näin puolustuksen kehittämisen näkymä jäi valitettavan lyhyeksi. Kyllä nämä asiat pitäisi kyetä ratkomaan pidemmällä tähtäimellä, koska kyse on varsinkin puolustusmateriaalihankintojen osalta hyvin pitkän aikavälin hankkeista.

Puolustusvoimien esittämä arvio rahoitustarpeesta on hyvin tiedossa, ja sehan päätettiin kirjata näkyviin selontekoonkin. Mutta realiteetti on myös se, etteivät talouden näkymät tästä aivan lähivuosina kovinkaan merkittävästi parane. Edessä on lisää niukkuudessa elämistä eikä kukaan uskalla luvata varmuudella mitään.

Puolustusvoimien johtoa kuunneltuani olen joka tapauksessa vakuuttunut, että olemme nyt isojen kysymysten edessä. Kykenemmekö tulevaisuudessakin puolustamaan koko maata ja saadaanko sen edellyttämä rahoitus kestäväle pohjalle? Nämä kysymykset kulminoituvat vuoteen 2015. Nyt on tärkeää saada selville ja avoimeen keskusteluun eri vaihtoehdot. Sitten edessämme on selkeä valintakysymys, enkä nyt lähde ennakoimaan sen lopputulosta.

Toki meillä on nyt paljon muitakin painavia asioita esillä, kun taloudellista niukkuutta jaetaan, mutta ennustaisin puolustuksen nousevan näkyvästi yhdeksi vaaliteemaksi

tulevissa eduskuntavaalikeskusteluissa. Myös meidän puolueessamme puolustus ja turvallisuus ovat mukana yhtenä kuudesta pääteemasta, joita olemme työstäneet.

Millaisena näette selontekomenettelyn tulevaisuuden? Tulisiko nykyistä käytäntöä jatkaa vai näettekö tarvetta uudistaa menettelyä jollain tapaa? Entä millaisena näette Eduskunnan roolin turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa?

– Pidän selontekomenettelyä ehdottomasti tarpeellisena ja näen siinä Eduskunnalla merkittävän roolin. Kyse ei ole pelkästään hallituksen asiasta. Toki selonteon tarkastelun

aikajänne, rahoituslinjaus mukaan lukien, olisi kyettävä pitämään riittävän pitkänä. Mutta kyllä selontekomenettely sinänsä edelleen puoltaa paikkaansa. Puolustus on tyypillisesti sellainen asia, josta pitää saavuttaa puoluerajojen ja vaalikausien ylitse ulottuva yhteisymmärrys. Aikaisemmin tämä on toiminut ihan hyvin.

Myös puolustusvoimauudistusta olisi mielestäni pitänyt käsitellä ja valmistella parlamentarisesti. On aika poikkeuksellista, että näin suuresta kysymyksestä päätetään pelkästään hallituspuolueiden voimin. Toki muissakin asioissa on tällä hallituskaudella näin menetelty, mutta puolustus on hyvä esimerkki asiasta, joka olisi ehdottomasti pitänyt ratkoa yli hallitus-oppositiorajojen. Ministeri Haglundin avaus säännöllisestä vuosittaisesta keskustelusta otetaan mielihyvin vastaan.

Kuluneen syksyn aikana on jälleen käyty kansalaiskeskustelua asevelvollisuudesta ja sen tulevaisuuden merkityksestä. Millaisia ajatuksia se on teissä herättänyt?

– Olen kyllä perinteisen asevelvollisuuden kannattaja. Mielestäni se sopii suomalaisille. Suomalaisten maanpuolustustahto on – ainakin vielä – sellaisella tasolla, että nykyinen järjestelmä myös toimii. Kyse on samalla kustannustehokkuudesta ja koko maan puolustamisen mahdollistamisesta. En näe lähitulevaisuudessa toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa yleiselle asevelvollisuudelle.

Toki on samalla myönnettävä, että maailma on muuttunut siitä ajasta kun itse kävin

armeijan ja myös varusmiespalvelusta on varmasti syytä kehittää. Osallistuminen on tänä päivänä alhaisempaa ja erilaisista syistä koko ikäluokka ei enää astu palvelukseen tai läpäise sitä. Toivottavasti kuitenkin kansalaisten maanpuolustustahdossa ei tapahtuisi sellaisia muutoksia, että olisimme pakotettuja etsimään muita ratkaisuja.

Joulukuussa EU:n jäsenmaiden ylin johto koontuu Eurooppa-neuvostoon pohtimaan eurooppalaisen puolustusyhteistyön tulevaisuutta. Millaisena näette EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehitysnäkymät?

– Tästä keskusteltaessa on hyvä muistaa se, että viime kädessä olemme joka tapauksessa itse vastuussa oman maamme puolustuksesta. En usko, että Euroopan unionista on kehittymässä puolustusliittoa, sellaiselle ei näyttäisi olevan kysyntää. Naton merkitys on edelleen niin suuri EU-maiden keskuudessa, vaikka osa meistä onkin sotilaallisesti liittoutumattomia.

Toki näen EU:n laajemmin turvallisuusyhteisönä ja kehittämisen tarvetta EU:n yhteisessä turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa varmasti löytyy, varsinkin yhteishankintojen ja muun suorituskykyjen kehittämiseen liittyvän yhteistyön osalta.

Myös puolustusteollisuuden elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn on syytä kiinnittää huomiota, jotta puolustuksen taso Euroopassa ei notkahtaisi. Tällä puolella olen itsekin jonkin verran ollut yrittäjänä mukana ja tiedän hyvin, millainen merkitys yhteistyön

Yhteiskuntatieteiden tohtori Tommi Koivula

Lisäarvoa rajan takaa?

Kansainvälinen puolustusyhteistyö aikamme eurooppalaisena ilmiönä

tiivistämällä ja sisämarkkinoiden toimivuudella on. Tämä on ilmeistä esimerkiksi kyberturvallisuuden ja laajemminkin tietotekniikan osa-alueilla, jossa emme ole täysin kyenneet hyödyntämään osaamispotentiaalia.

Joulukuussa pidetään myös pohjoismaisen puolustusalan yhteistyön Nordefcon puolustusministerikokous Helsingissä. Millaisena näette tämän kaltaisen puolustusyhteistyön merkityksen Suomen puolustukselle?

– Pohjoismaisen yhteistyö ja sen edelleen tiivistäminen on hyvin luontevaa myös puolustuksen osa-alueella. Käytännössä tämä tarkoittaa ennen kaikkea puolustusmateriaalin hankkimista ja kehittämistä sekä esimerkiksi yhteisen harjoitustoiminnan lisäämistä. Pohjana meillä on pitkä ja toimiva yhteistyön perinne ja varmasti tiivistämisen varaa löytyy edelleen.

Myös Islannin ilmatilan valvonnan yhteisen sovituksessa harjoitustoiminnassa nämä elementit ovat mukana. Pikkaisen keskustelu lähti välillä väärille raiteille, mutta on hyvä että Naton taholta saatiin selvyys toiminnan luonteesta. Joka tapauksessa, Islantiin suunnitellussa harjoittelussa on ilmavoimiamme selkeästi hyödyttäviä ja uutta osaamista tukevia elementtejä kuten esimerkiksi tukikohdan perustaminen kauas omalta alueelta yhteistyössä muiden kanssa tai ilmatankkauskyvyn harjoittelu.

Samoin kuin EU:n osalta, minkäänlaista puolustusliittoa kohti ei Pohjoismaidenkaan kesken olla menossa. Sellaiseen tuskin löytyy tahtotilaa, sen verran vahvana Nato-jäsenyys korostuu Norjan, Tanskan ja Islannin osalta.

Miten arvioitte suomalaista osaamista kyberturvallisuuden osa-alueella? Pitäisikö yhteiskuntamme kyberuhkiin varautumista mielestänne tehostaa?

– Kysymys on todellakin ajankohtainen. Hiljattain esiin tulleet tietomurrot ulkoasiainministeriön tietojärjestelmiin osoittavat sen realiteetin, missä elämme ja tarpeen osaamisemme kehittämiseksi.

Suomessa löytyy korkeaa osaamista kyberturvallisuuden osa-alueella ja tässä on selkeästi tilaisuus kansainväliseen profiloitumiseen. Kyse on myös sen kaltaisesta tekemisestä, joka sopii aivan loistavasti suomalaisille. Olemme tässä oikeasti hyviä, kun siihen vain osataan antaa oikeanlainen mahdollisuus.

Mitä tulee nyt esiin tulleen tietomurron käsittelyyn, olisi asia varmasti pitänyt tuoda paljon aikaisemmin Eduskunnan ja sen ulkoasiainvaliokunnan tietoisuuteen. Jonkinlaisesta luottamuspulasta tämä viestii, vaikka jälkikäteen saatu selvitys olikin aivan riittävän kattava. Myös kansalaisten olisi varmasti helppompaa luottaa valtiovallan toimintaan, jos keskinäinen luottamuksemme täällä eduskunnassa olisi paremmalla tasolla. ☹

Kansainvälinen puolustusyhteistyö on viime vuosina noussut voimakkaasti suomalaisen turvallisuuspoliittiseen keskusteluun. Sellaiset käsitteet kuin sotilaallisten voimavarojen yhteiskäyttö ja jakaminen, älykäs puolustus ja Nordefco ovat alkaneet saada tilaa poliitikkojen puheissa ja julkisissa ulostuloissa. Vuoden 2012 Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa aiheelle omistetaan runsaasti huomiota, samoin nykyisen hallituksen julkisissa ulostuloissa.

Tämä keskustelu ei ole suomalainen erikoisuus, vaan sitä käydään tänä päivänä laajalti Euroopassa. Monissa maissa puolustusyhteistyöhön ollaan valmiita sijoittamaan merkittävästi poliittista ja myös aineellista pääomaa ja siihen kohdistuu paljon odotuksia.

Mikä sitten on johtanut nykytilanteeseen, jossa puolustusyhteistyöhön kohdistuu toiveita ratkaisujen tuojana eurooppalaisten asevoimien ongelmiin? Millaisia mahdollisuuksia ja sudenkuoppia syvenevään puolustusyhteistyöhön voi liittyä?

Taustalla talous, politiikka ja yhteiskunnan muutos

Puolustusyhteistyön ”läpimurron” taustalla lienee laaja kirjo erilaisia kehityskulkuja. Osa niistä on muokkautunut vähitellen vuosikymmenten saatossa toisten ollessa välittömämmin juuri omaan aikaamme liittyviä vaikuttimia.

Usein puolustusyhteistyötä perustellaan ensimmäiseksi taloudellisilla argumenteilla. Yleisesti ottaen eurooppalaisten EU- ja Natomaiden puolustusbudjetit ovatkin kutistuneet jo parinkymmenen vuoden ajan ns. kylmän sodan päättymisen jälkeisenä aikana. Vuonna 2008 alkanut talouskriisi on entisestään

Yhteiskuntatieteiden tohtori Tommi Koivula

työskentelee erikoistutkijana Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitoksella. Hän väitteli Tampereen yliopistossa vuonna 2004 kansainvälisen politiikan alalta. Hän on aiemmin työskennellyt Tampereen yliopistossa sivutoimisena tuntiopettajana vuosina 1998–2003 sekä vierailevana tutkijana Kentin yliopistossa (Iso-Britannia) vuonna 2001. Hänen ensisijaisia tutkimusalueitaan ovat Euroopan turvallisuuskysymykset sekä strategian tutkimuksen teoria ja metodologia.

kiihdyttänyt eurooppalaisen asevoiman rahoitusongelmia, johtaan monissa Euroopan maissa suorastaan kouristuksenomaisiin puolustus-

määrärahojen leikkauksiin. Samaan aikaan Euroopan alueen ulkopuolella sotilaallinen varustelu näyttää jatkuvan voimakkaana: Venäjä on ilmoittanut kunnianhimoisesta varusteohjelmasta samalla kun Lähi-Itä ja Itä-Aasia ovat monin paikoin suoranaيسessa varustelu-kierteessä.

Eurooppalaisten asevoimien rahoitusongelmaa pahentaa modernin aseteknologian huikea kallistuminen. Sellaiset piirteet kuten nopealiikkeisyys, täsmäiskukyky, tulivaikutuksen kasvanut ulottuvuus, erikoisjoukot, miehittämättömät alukset sekä info- ja kyber-sodankäynti luonnehtivat aikamme läntistä sodankuvaa. Yksittäiselle valtiolle tällaisten sotilaallisten suorituskykyjen repertuaarin hankkiminen ja ylläpitäminen on jatkuvasti haastavampaa.

Itse asiassa useimpien Euroopan valtioiden kyky niiden tavoitteleman asevoiman ylläpitoon heikkenee jatkuvasti. Euroopan puolustusvirasto EDA:n raportin mukaan EU:n jäsenvaltiot käyttivät vuonna 2011 jo yli puolet puolustusmäärärahoistaan pelkästään palkkoihin ja henkilöstömenoihin. Tämä palkkojen suhteellisen osuuden paisuminen on seurausta jatkuvista säästöistä materiaalihankinnoissa ja joukkojen harjoittelussa. Jos kehitykseen ei puututa, on edessä väistämättä kaluston laajamittainen vanheneminen ja sotilaiden toimintakyvyn heikkeneminen. Nykymenten useimpien Euroopan maiden asevoimat ovat vaarassa liukua organisaatioiksi, jotka keskittyvät maksamaan itselleen palkkaa todellisen käytettävyyden hiipuessa.

Toinen Euroopan kannalta merkittävä jo vuosikymmeniä jatkunut geopolitiinen kehityskulku on Yhdysvaltain sotilaspolitiittisen

painopisteen vähittäinen siirtyminen Euroopasta Tyynellemerelle ja Itä-Aasiaan. Tämän seurauksena eurooppalaisiin maihin kohdistuu entistä enemmän painetta ottaa vastuuta omasta turvallisuudestaan ja vakauden ylläpitämisestä myös Euroopan lähialueella. Konkreettisesti tämä on ilmentynyt mm. Libyan kriisissä vuonna 2011, kun Yhdysvallat jättäytyi taka-alalle Muammar Gaddafin vastaisessa sotilasoperaatiossa.

Puolustusyhteistyön kannalta muuttuva amerikkalainen tilannearvio on syyte siksi, että monet Euroopan maat ovat pystyneet osin laiminlyömään omien asevoimiensa kehittämistä voimakkaan liittolaisensa sotilaallisen läsnäolon ansiosta. Libyan kampanja ja Afganistanin ISAF-operaatio ovat kivuliaalla tavalla havainnollistaneet tämän asetelman varjopuolta: puolustusliitto Nato on monessa suhteessa ajautunut kahden kerroksen järjestöksi, jossa ainoastaan jäsenmaiden vähemmistö kykenee vaativiin sotilaallisiin tehtäviin enemmistön keinojen rajoituksessa vain symboliseen tukemiseen ja läsnäoloon. Muuttuvassa tilanteessa Euroopan maiden vastuun ja roolin ylläpito, saati kehittäminen ei luultavasti ole enää mahdollista ilman entistä tehokkaampaa keskinäistä työnjakoa.

Puolustusyhteistyötä voidaan taustoittaa myös laajempaa yhteiskunnallista muutosta analysoimalla. Amerikkalaisen sosiologi Charles C. Moskos kirjoitti jo 1990-luvulla, että länsimaissa on siirrytty kylmän sodan jälkeen postmodernin asevoiman aikakaudelle. Moskosin ajatukset näyttävät monella tapaa toteutuneen myös Euroopassa: meneillään on jo pitkään ollut siirtyminen massa-armeijoista pienempiin, nopeasti liikkuviin, teknisesti

kehittyneisiin ja ammattimaisiin joukkoihin, jotka toimivat usein monikansallisissa kokoonpanoissa tyypillisesti kaukana kotimaan kamaralta.

Tarve toimia yhdessä toisten maiden asevoimien kanssa on epäilemättä luonut osaltaan perustaa kansainvälisen puolustusyhteistyön tiivistämiselle, mutta monessa suhteessa Moskosin kuvaama asevoiman muutos heijastaa myös kansalaisten kokemaa syvää rauhantilaa ja ajattelutapaa, jonka mukaan Euroopalla ei ole nähtävissä sotilaallisia uhkia. Laajan turvallisuuskäsityksen vallitessa kansalaiset ovat monissa maissa kokemuksellisesti yhä etäämpänä asevoimista ja heille on vaikeampi perustella asevoimien erityistä roolia yhteiskunnassa. Vaikka tämä kehitys on selvemmin nähtävissä manner-Euroopassa kuin kotimaassamme, näyttää se olevan tulossa entistä voimakkaammin myös suomalaiseen mielipide-ilmastoon.

Kaikkien näiden jo vuosikymmeniä vaikuttaneiden kehityskulkujen myötä eurooppalaiset asevoimat ovat tottuneet työskentelemään keskenään entistä tiiviimmin. Samalla nykykaisen asevoiman ylläpitäminen omin voimin on käynyt valtioille aina vain vaikeammaksi.

Mahdollisuuksia ja sudenkuoppia

Monet syyt ovat siis johtaneet tarpeeseen etsiä säästöjä, synergioita ja kustannushyötyjä eurooppalaisten asevoimien ylläpidossa ja puolustusyhteistyön tarpeellisuudesta vallitseekin maanosassamme laaja yksimielisyys. Yhteistyön muoto ja sisältö sen sijaan jakavat mielipiteitä jo voimakkaammin.

Asetelmaa vaikeuttaa se, että yleisen innokkuuden vallitessa puolustusyhteistyölle

on samanaikaisesti kehitteillä Euroopassa monia erilaisia viitekehyksiä ja alustoja. Näissä olosuhteissa erityisesti pienet valtiot joutuvat harkitsemaan melko tarkkaan, mihin kaikkeen niillä on mahdollisuus osallistua. Toisaalta voisi olla hyödyksi myös pohtia puolustusyhteistyön strategista ulottuvuutta eli kysymystä siitä, mitä tarkoituspäriä varten yhteistyötä tulisi harjoittaa. Teoriassa toimintaa on mahdollista jäsentää ainakin kolmen logiikan kautta:

Yksi vaihtoehto on hakeutua yhteistyöhön sellaisten maiden kanssa, joiden strateginen perusasetelma ja katsantokanta on samankaltainen. Eurooppalainen esimerkki tästä on Ranskan ja Britannian välinen viime vuosina tiivistynyt puolustussuhde, jolle on leimallista se, että molemmat maat ovat eurooppalaisittain sotilaallisia voimatekijöitä, jotka haluavat ylläpitää melko laajamittaista, sotilaallisiin interventioihin kykenevää asevoimaa. Tämän logiikan nojalla Suomi voisi esimerkiksi hakeutua toisten pienten maiden ryhmään, joille olisi tunnusomaista pyrkimys aluepuolustuksen ylläpitoon.

Toisaalta painopistettä voitaisiin asettaa myös tiettyihin ennalta sovittuihin aiomuksiin ja päämääriin: Tällöin painotettaisiin jotakin erityistä aihealuetta tai suorituskykyä, jonka piirissä yhteistyössä pyrittäisiin edetä pidemmälle. Esimerkiksi tällaisesta lähestymistavasta voisivat olla yhteiset kalustohankinnat tietyillä alueilla, koulutusyhteistyö, erikoisjoukko-osaamisen kehittäminen jne.

Kolmantena mahdollisuutena olisi suosia alueellista lähestymistapaa. Tällöin maantieteellisen läheisyyden ja mahdollisesti alueen

valtioiden kulttuuris-sosiaalis-poliittisen sammielisuuden katsottaisiin luovan yhteisen asialistan ja toimivan perustana suhteen syventämiseksi. Esimerkkejä tällaisesta ajattelutavasta ovat pohjoismaiden Nordefco tai Puolan, Tshekin, Slovakian ja Unkarin muodostaman Visegrád-ryhmän yhteishankkeet.

Kansainväliseen puolustusyhteistyöhön on viime vuosina katsottu jonkinlaisena ulospääsynä eurooppalaisen asevoiman vaikeasta tilanteesta. Se ei kuitenkaan ole kaikkivoipainen ratkaisu Euroopan tai Suomen puolustuksen ongelmiin. Puolustusyhteistyö ei ole myöskään määritelmällisesti millään tavoin kansallista toimintaa tehokkaampaa, eikä sitä tule nähdä itsetarkoituksena.

Sen merkitys on ehkä enemmän nähtävä tukevassa roolissa auttamassa osaltaan pienentämään riskejä olosuhteissa, joissa pienen ja suuremman valtion yksin selviytyminen on aina vain haastavampaa. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä, että puolustusyhteistyö, niin kuin sotilaallinen liittoutuminenkaan, ei poista yksittäisen valtion viimekätistä vastuuta omasta turvallisuudestaan. Tästä syystä puolustusyhteistyö ei poliittisesta suosiostaan huolimatta saisi muodostua mantraksi, jonka taakse poliitikot voivat vetäytyä, jotta heidän ei tarvitsisi tehdä konkreettisia - ja todennäköisesti vaikeita - ratkaisuja kansallisen puolustuskyvyn säilyttämiseksi.

Perimmäisen kansallisen vastuun kautta tulisi arvioida myös sitä, kuinka syvälle puolustusyhteistyöhön ollaan valmiita menemään. Missä kulkee yhteistyön raja, ts. mitkä ovat ne asiat, jotka tulisi kaikissa olosuhteissa säilyttää omissa käsissä? Euroopasta löytyy esimerkkejä varsin pitkälle menevistä hankkeista puolustusyhteistyössä. Esimerkiksi Belgian ja Hollannin merivoimat ovat sitoutuneet hyvin yksityiskohtaiseen työnjakoon siten, että Belgia huolehtii molempien maiden miinojentorjunta-alusten huollosta ja Hollanti vastaavasti fregattien. Samoin Belgian ilmavoimien hävittäjälentäjien peruskoulutusta tarjoava yksikkö on pysyvästi sijoitettu Ranskan ilmavoimien lentäjäkoulun yhteyteen. Tätä on perusteltu sillä, että Belgian ilmavoimien pienen vuotuisen hävittäjälentäjätarpeen vuoksi ei ole taroituksenmukaista ylläpitää omaa kansallista hävittäjäkoulutusjärjestelmää. Myös Suomessa

aivan peruskysymyksiin ulottuva keskustelu asiasta olisi paikallaan. Viime kädessä kysymys on luottamuksesta: mitä asioita haluamme tai kykenemme hoitamaan yksin, mitä voimme jakaa toisten kanssa tai luovuttaa toisille? Onko tilanteemme olennaisesti samanlainen vai erilainen kuin Keski-Euroopan mailla?

Eräs luottamuksen ulottuvuus on kysymys jaettujen voimavarojen käytöstä kriisitilanteissa. Esimerkiksi vuonna 2011 osallistuminen Libyan kampanjaan jakoi Nato-maiden mielteitä. Miten kehittää ratkaisumalli tilanteeseen, jossa jaettujen voimavarojen yksi osapuoli ei halua käyttää sotilaallista voimaa jossakin kriisissä mutta toinen haluaa?

Kukaan ei pärjää yksin!

Monessa suhteessa kansainvälisessä puolustusyhteistyössä on meneillään pikemminkin muotoutumisprosessi kuin kypsä vaihe ja erilaisia yhteistyömuotoja ja mahdollisia avauksia on tällä hetkellä runsaasti.

Seuraavissa asiantuntija-artikkeleissa luodaan katsauksia tämän hetken tärkeimpiin puolustusyhteistyöhankkeisiin ja viitekehyksiin. Nyt onkin tärkeää käydä ennakkoluulotonta keskustelua puolustusyhteistyön mahdollisuuksista ja rajoituksista. Kyseessä ei ole helppo tai kivuton ulospääsy eurooppalaisten asevoimien ahdingosta. Kansainvälinen yhteistyö on kuitenkin keskeinen ja erottamaton osa Euroopan ja Suomen puolustuskykyä.

Suomalaista turvallisuus- ja puolustuspoliittista keskustelua on usein kuormittanut eräänlainen ”talvisodan myytti”. Tämän itsepintaisen uskomuksen mukaan olemme historiamme kohtalonhetkinä yksin kamppailleet menestyksekkäästi ylivoimaista vastustajaa vastaan onnistuen säilyttämään itsenäisyytemme. Usein tästä uskomuksesta on tapana vetää myös johtopäätös, että yksin tapahtuva puolustautuminen on mahdollista myös tulevaisuudessa.

Tämän myytin historiallinen todenperäisyys voidaan kyseenalaistaa monin perustein. Samoin on syytä kyseenalaistaa yksin selviytymisen mahdollisuus tämän päivän keskinäisriippuvaisessa ja yhä tiiviimmän vuorovaihtuuden maailmassa. Vaikka viime kädessä vastaammekin itse omasta turvallisuudestamme, on tiivistyvä puolustusyhteistyö muiden maiden kanssa välttämätöntä. ☺

Ministeri Carl Haglundin haastattelu Maanpuolustuslehteen

Haastattelija: Janne Kuusela

Pohjoismaisen puolustusyhteistyön tulevaisuus

Yksi Suomen puheenjohtajuuskauden tavoitteista on ollut Nordefco-yhteistyön toiminnallinen tehostaminen kriisinhallintaoperaatioiden ja harjoitusten sekä sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisen osalta. Kuinka näissä asioissa on edetty?

– Hyvin, kriisinhallinnassa yhteistoiminta on tiivistä pohjoismaiden välillä. Olennaista on käytännön yhteistyö ja tiivis tiedonvaihto. Kun käsityksemme konfliktista ja kontribuutiomahdollisuuksistamme on yhteneväinen, yhteistyö on mahdollista myös suunnittelussa. Kriisinhallinta on säännöllisesti pohjoismaisten kokousten agendalla. Lisäksi asiantuntijamme järjestävät tiiviisti videoneuvotteluja, kuten esimerkiksi Malin ja Syyrian tilanteista. Maailmalla löysimmekin yhteisen lähestymistavan, ja toivon että niin käy myös Syyrian osalta, mikäli kansainvälinen yhteisö päättää toimiiin ryhtyä. Olemme ilmoittaneet yhteisen joukkopoolin YK:n käyttöön.

Kaikille tunnettua lienee myös monivuotinen, tiivis yhteistyö ISAF-operaatioissa etenkin Ruotsin ja nyttemmin myös Norjan ja Latvian kanssa. Kokemukset ovat olleet rohkaisevia.

Kriisinhallintakoulutuksen roolijako Pohjoismaiden välillä on löytänyt uomansa vuosikymmenten saatossa ja toimii edelleen. Ruotsiin on lisäksi perustettu Nordefco Gender Center-niminen osaamiskeskus, jonka toimintaan osallistumme. Siellä koulutetaan kriisinhallintajoukkojen tämän osa-alueen erityisosaajia.

Suorituskykyjen kehittämistä täytyy lähestyä pitkäjänteisesti. Monikansallinen yhteistyö vaatii aikaa ja erilaisten esteiden määrätietoista raivaamista. Olemme Pohjoismaiden kesken

vertaillaan puolustusvoimien kehittämisohjelmia ja hankintasuunnitelmiamme, ja näin hakeneet uusia yhteistyömahdollisuuksia. Monesti hidasteiksi voivat osoittautua niinkin arkiset asiat kuin erilaiset suunnittelusykliä ja toimintakulttuurit.

Pohjoismaiden erilaiset puolustusratkaisut nekin jonkin verran monimutkaistavat suorituskky-yhteistyötä. Vastaavasti asevoimien erilaisella rakenteella ja järjestelmäeroilla on vaikutuksensa. Esimerkiksi meidän suureen reserviin perustuvan armeijamme varustaminen edellyttää usein suurempia hankintavolyymejä kuin pienempien ammattijoukkojen. Erot maittemme välillä on tunnistettava, eivätkä ne välttämättä tosiasiaa estä tai edes hidasta yhteistyötämme, kun poliittista tahtoa etenemiseen löytyy.

Monikansallisen puolustusyhteistyön merkitys korostuu tulevaisuudessa myös Suomen puolustuskyvyn kehittämisessä ja ylläpitämisessä. Yhteistyön tiivistäminen muiden maiden kanssa on Suomen kannalta välttämätöntä ja pohjoismainen ryhmä tarjoaa meille hyvän yhteistyöpotentiaalin. Meillä on jo hyviä esimerkkejä konkreettisesta yhteistyöstä. Suomi on esimerkiksi kyennyt hankkimaan kohtuulliseen hintaan satoja kappaleita muista Pohjoismaista vapautuneita miehistönkuljetusajoneuvoja.

Suorituskky-yhteistyötä tehdään myös strategisten ilmakuljetusten osalta. Erityisesti tämä on näkynyt Afganistanin ISAF-operatiion huoltokuljetusten yhdistämisessä. Ratkaisun ovat kaikki olleet tyytyväisiä.

Tämän kysymyksen alle sopinee maininta myös jatkuvasti kehittyvästä koulutus- ja harjoitusyhteistyöstä, jonka tarjoamat mahdollisuudet pyrimme hyödyntämään täysimääräisesti. Hyvänä esimerkkinä Pohjois-Kalotin alueen rajat ylittävä ”cross-border”-harjoitustoiminta Suomen, Ruotsin ja Norjan ilmavoimien välillä. Tämä on kaikille kustannustehokas tapa ylläpitää ja kehittää olemassa olevaa suorituskkyä. Yhteistoiminta kehittää myös koulutustasoa ja maiden välistä yhteensopivuutta.

Yhteispohjoismaisten harjoitusten koordinoimiseksi olemme kyenneet kehittämään prosessin. Sen tuloksena on viisivuotinen yhteinen harjoitussuunnitelma, joka kattaa kaikkien puolustushaarojen harjoituksia.

Tulevaisuuden yhteistoiminta-alueena näen mm. kyber-suorituskkyyn kehittämisen. Tällä osa-alueella meillä on orastavaa yhteistoimintaa myös Virossa sijaitsevan Naton Cyber -osaimiskeskuksen kanssa.

Kokonaisuuteen voidaan mielestäni olla

tyytyväisiä. Yhteistyön syventämisessä on onnistuttu, mikä on huomattu Pohjoismaiden ulkopuolellakin. Nordefco-toimintamalli kiinnostaa myös muita eurooppalaisia valtioita.

Millaista keskustelua kuluneen vuoden aikana on käyty pohjoismaisen puolustusyhteistyön tulevaisuudesta? Entä millainen on teidän visionne Nordefcon potentiaalista?

– Suomen puheenjohtajuuskaudella on avattu niin kutsuttu visiokeskustelu puolustusyhteistyömme tulevaisuudesta. Visiotyö on otettu myönteisesti vastaan kaikissa Pohjoismaissa ja tarkoituksenamme on ollut vahvistaa sitoutumista yhteisiin ja yhdessä sovittuihin tavoitteisiin. Keskustelua on käyty hyvässä hengessä. On huomattava, että tällaisessa työssä hyödyksi on myös itse prosessi: yhtä tärkeää kuin pohtia, mitä Nordefco on, on tiedostaa mitä se ei ole. Visionamme on tiivistää yhteistyötä edelleen kaikilla niillä alueilla, joilla se on perusteltua.

Voisiko Nordefcosta saatujen kokemusten valossa pohjoismaista näkökulmaa tuoda laajemminkin turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen keskusteluun?

– Mielestäni Pohjoismailla on paljonkin annettavaa turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen keskusteluun sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Euroopassa on tiedostettu, että puolustusyhteistyö on välttämätöntä.

Käytännön syistä yhteistyö on kuitenkin usein helpompaa pienemmissä maaryhmissä. Alueellista yhteistyötä tehdään itse asiassa Euroopan eri puolilla – esimerkkinä pohjoismaisen yhteistyön lisäksi mainittakoon yhteistyö, jota tekevät Benelux-maat, Baltian maat, Visegrad-ryhmä, Weimar ja Weimar plus -ryhmät sekä Iso-Britannia ja Ranska kahdenvälisesti.

Pohjoismaat ovat alueellisen puolustusyhteistyön edelläkävijöitä. Meillä on pitkät yhteistyöperinteet monella yhteiskunnan saralla. Yhtenä uusimmista yhteistyömuodoista on tiivistyvä ja syvenevä puolustusyhteistyö. Olemmekin osallistuneet näkyvästi keskusteluun siitä, miten alueellinen puolustusyhteistyö voisi parhaiten palvella yhtäältä kansallisia tarpeita ja toisaalta suurempaa eurooppalaista kokonaisuutta.

Pidän merkittävänä osoituksena pohjoismaisen yhteistyön merkityksestä Yhdysvaltain tuoretta aloitetta turvallisuusdialogin käynnistämisestä Yhdysvaltain ja Pohjoismaiden kesken. Meille tämä on samalla erinomainen mahdollisuus juurikin pohjoismaisen näkökulman kirkastamiseen meille tärkeissä kysymyksissä.

Uutena ulottuvuutena on myös Pohjoismaiden parlamenteissa käyty keskustelu pohjoismaisesta yhteistyöstä, jota pidän hyvin tervetulleena.

Suomen puheenjohtajuuskausi huipentuu Nordefcon, Pohjoismaiden ja Baltian maiden sekä niin sanotun Northern Group -ryhmän puolustusministerikokouksiin Helsingissä 3.–4. joulukuuta. Millaisia odotuksia teillä on näihin kokouksiin liittyen?

– Odotukseni ovat korkealla, tarjoaahan kokousrypäs meille melkoisen mahdollisuuden keskittyä Suomen puheenjohtajuuskaudellaan edistämiin asioihin ja ajankohtaisiin puolustuspoliittisiin kysymyksiin sekä ennen kaikkea monikansalliseen suorituskky-yhteistyöhön.

Northern Group -maiden (Iso-Britannia, Hollanti, Saksa, Puola, Baltian maat ja Pohjoismaat) kesken syvennymme siihen, kuinka monikansallinen yhteistyö voisi tukea meitä ylläpitämään ja kehittämään kansallisesti riittäviä suorituskkyjä teknologian kehittyessä ja kallistuessa. Tähän kokoukseen on kutsuttu myös Yhdysvallat.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden välillä puolestaan keskitymme alueellisen puolustusyhteistyön rooliin. Odotamme kokoukseen myös Euroopan puolustusvirasto EDA:n sekä Naton transformaatioesikunta ACT:n edustajia. Loppuhuipentumana käsittelemme suorituskky-yhteistyötä Pohjoismaiden kesken ja sovimme mainitsemastani yhteisestä visiosta.

Suomen jälkeen puheenjohtajana jatkaa Norja. Pohjoismaisen yhteistyön syventäminen ja tehostaminen jatkuu siis tammikuussa norjalaiskollegani Ine Marie Eriksen Søreiden johdolla. Kukin puheenjohtajamaa tuo agendalle omia painopisteitään, mutta edistää myös aiemmin käynnistettyjä yhteistyöhankkeita. Kuulemme Norjan puheenjohtajuuskauden agendasta tarkemmin joulukuussa. 🌐

Tiivistyykö EU:n puolustus- materiaaliyhteistyö?

Miksi puolustusmateriaaliyhteistyötä tehdään EU:ssa ja mitkä ovat sen haasteet? Mikä on puolustuksen sisämarkkinaulottuvuus? Entä puolustusteollisuuden tulevaisuus? Ja mikä on Suomen rooli kaikessa tässä? Tämän kirjoituksen tarkoituksena on tarjota joitakin huomioita näihin kysymyksiin. Nämä teemat ovat myös esillä joulukuun Eurooppa-neuvostossa, jolloin mitataan poliittista tahtotilaa niiden edistämiseksi.

Puolustusmateriaaliyhteistyön lähtökohdat EU:ssa

EU-jäsenvaltiot käyttävät vuosittain noin 200 miljardia euroa puolustusmenoihin. Tästä summasta on suunnattu noin 20–25 prosenttia materiaalihankintoihin. Taloudellinen kehitys Euroopassa on kuitenkin johtanut siihen, että puolustusbudjetit on merkittävästi leikattu lähes jokaisessa valtiossa. Tämä kehityskulku on lisännyt jäsenvaltioiden painetta tehdä entistä enemmän puolustusmateriaaliyhteistyötä kustannustehokkuuden parantamiseksi.

Puolustusmateriaaliyhteistyötä varten on Euroopassa olemassa useita organisaatioita, joista keskeisimmät ovat Nato, Euroopan unioni, suurten puolustusmateriaalituottajamaiden niin kutsuttu Letter of Intent-ryhmä, puolustusmateriaalialan yhteistyöorganisaatio OCCAR ja pohjoismainen NORDEFECO. Näiden lisäksi puolustusmateriaaliyhteistyötä tehdään valtioiden kesken monenvälisesti ja kahdenvälisesti. Kaikilla näillä yhteistyöjärjestelyillä on omat erityispiirteensä, mutta niiden toiminnot ovat myös osin päällekkäisiä.

Puolustusmateriaaliyhteistyö EU:ssa ei ole uusi keksintö. Se käynnistyi jo 1990-luvulla ja pikku hiljaa ala tuotiin muun muassa perus-

sopimusmuutosten kautta tiiviimmin osaksi EU:n toimintaa. Tärkeä merkkipaalu oli Euroopan puolustusviraston (EDA) perustaminen vuonna 2004. Sen tehtävänä on tukea jäsenvaltioiden yhteistyötä sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseksi eli käytännössä tukea yhteisten puolustusmateriaalihankkeiden luomista. EDA:ssa tehtävän hallitusten välisen yhteistyön lisäksi Euroopan unionin komissio on viimeisen kymmenen vuoden aikana pyrkinyt voimakkaasti kehittämään puolustuksen sisämarkkinaulottuvuutta eli niitä ylikansallisia pakottavia säädöksiä, jotka vaikuttavat puolustushallintojen

toimintaan esimerkiksi puolustusvälinehankintojen osalta.

EU:ssa tehtävää puolustusmateriaaliyhteistyötä analysoitaessa on syytä aina pitää mielessä alan poliittinen luonne. Tämä pätee, puhutaan sitten puolustusvälinehankinnoista, puolustusteollisuuspolitiikasta, puolustuksen sisämarkkinaulottuvuudesta, yleensä sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisestä tai linkistä puolustuspoliittisten tavoitteiden toteuttamiseen. Poliittisuus luonnollisesti juontaa juurensa siitä, että kyseessä ovat sodankäynnin välineet, joilla valtiota viimekädessä puolustetaan. Kyse ei ole siis pesukoneiden kaupasta eli perinteinen sisämarkkinoiden integraatiologiikka ei toimi puolustusosalalla sellaisenaan.

EDA:n pooling ja sharing -yhteistyön haasteet

Euroopan puolustusvirastossa on viime vuosina tutkittu mahdollisuuksia nk. pooling ja sharing -yhteistyöhön. Tämä sotilaallisten suorituskykyjen yhteiseen kehittämiseen, käyttöön ja jakamiseen tähtäävä yhteistyö on itse asiassa monessa mielessä hyvin samanlaista, mitä on tehty jo aikaisemminkin puolustusmateriaaliyhteistyö -nimikkeen alla. Pooling ja sharing onkin terminä eräänlainen poliittinen uudelleen brändäys, jolla on tarkoitus tuoda esille taloudellisista paineista kumpuava vaatimus lisääntyvälle yhteistyölle.

Yksikään eurooppalainen maa ei enää yksin pysty tuottamaan kaikkia sotilaallisia suorituskykyjään. Kysymys on nyt siis siitä, miten, missä, kenen kanssa, millä ehdoilla ja kenen koordinoimana suorituskykyjen kehittämistä tulevaisuudessa tehdään. Haetaan ratkaisua kahdenvälisestä yhteistyöstä, alueellisesti yhteistyöstä (esimerkiksi pohjoismainen NORDEFECO-yhteistyö) tai eurooppalaisen katto-organisaatioiden (Nato ja/tai EU) toimesta.

Euroopan unionissa tehtävä puolustusmateriaaliyhteistyö on nähty tärkeäksi muun

muussa siksi, että sitä kautta voidaan hyödyntää kokonaisvaltaisesti EU:n osaaminen eri sektoreilla, kuten tutkimuksessa.

EDA:ssa tehtävässä suorituskykyjen kehittämistyössä on saavutettu konkreettisia tuloksia. Esimerkkejä ovat muun muassa helikopteripilottien yhteinen koulutus, Suomen johtamana kehitetty meritilannekuvan vaihtojärjestelmä sekä joukkojen omasuojaan liittyvä tutkimushanke. Nämä kaikki ovat hankkeita, jotka yhteistyö on tehnyt taloudellisesti järkeviksi tai ylipäättänsä mahdollisiksi.

Pooling ja sharing -yhteistyö kohtaa samoja haasteita kuten puolustusmateriaaliyhteistyö aina. Keskeisin haaste syvemmälle yhteistyölle on kysymys suvereniteetista. Ovatko jäsenvaltiot valmiita luopumaan osasta päätösvallastaan, mikäli saavat esimerkiksi jotakin yhteisesti omistettua tilalle. Esimerkiksi jos valtiolla on varaa yksin hankkia ja ylläpitää vain 12 hävittäjää, mutta yhdessä jonkun kanssa varaa olisikin 36 hävittäjään.

Suvereniteettiin liittyy yhteistyön toinen keskeinen haaste: kuinka turvata yhteiskäytössä olevan materiaalin saatavuus kaikissa olosuhteissa. Todennäköisesti tämä edellyttäisi erilaisia sopimusjärjestelyitä, mutta myös poliittista luottamusta.

Kolmas haaste liittyy jäsenvaltioiden erilaisiin vaatimuksiin hankinnoissaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Euroopassa maissa käytetään hyvin erilaisia puolustusvälineitä. Tämä ei lisää yhteensopivuutta ja tekee yhteishankinnat lähes mahdottomiksi. Samalla menetetään taloudelliset skaalaedut ja joudutaan käyttämään merkittäviä summia esimerkiksi sertifiointiin. Erilaiset vaatimukset selittyvät usein uhkakuvien ja käyttötarkoitusten erilaisuudella. Erilaiset vaatimukset palvelevat myös teollisuuden etuja joissakin tapauksissa.

Yhteistyökumppaneiden löytäminen ja valinta on yksi vaikeimmista pooling ja sharing -työhön liittyvistä kysymyksistä, sillä puolustusmateriaaliyhteistyö on aina enemmän kuin

jonkin tuotteen hankinta ja sen ylläpito. Varsinkin isommissa hankinnoissa kyse on myös poliittisista valinnoista ja siitä kenen kanssa halutaan tehdä syvemmälle menevää yhteistyötä.

Jos kaikista edellä mainituista haasteista selvittää, niin edessä on usein vielä yksi haaste: teollisuuspolitiikka. Taloudelliset intressit ja työpaikat ovat kautta historian sanelleet hyvinkin paljon puolustusmateriaalipolitiikan sisältöä. Mikäli yhteistyötä harkitsevien maiden puolustusteollisuuspoliittiset intressit eivät kohtaa, eivät näkyvät materiaaliyhteistyölle ole suotuisat.

Kuten edellä mainitut haasteet osoittavat, vaatii pooling ja sharing -työn kehittäminen erittäin voimakasta poliittista tahtoa ja useiden eri toimijoiden sitoutumista. Joulukuun Eurooppa-neuvosto antanee lisävalaistusta siihen, mitä näille kysymyksille voidaan tehdä EU:ssa.

Mikä on puolustuksen sisämarkkinaulottuvuus?

Puolustuksen sisämarkkinaulottuvuudella tarkoitetaan niiden EU-säädösten kokonaisuutta, jotka pakottavasti sääntelevät myös puolustushallinnon toimintaa. Tällaisia ovat muun muassa EU-direktiiviin perustuvat puolustusvälineiden hankintasäännöt, EU:n valtioneuvoston säädökset sekä yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskeva sääntely. Näillä kaikilla säädöksillä on suora vaikutus siihen, miten puolustushallinto voi järjestää toimintaansa normaalioloissa.

Tästä ylikansallisesta puolustuksen sisämarkkinaulottuvuudesta onkin tullut viimeisen kymmenen vuoden aikana toinen tärkeä puolustusyhteistyöhön liittyvä pilari EU:ssa. Perinteinen hallitustenvälinen yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka on keskittynyt operaatioihin, sotilaallisten suorituskykyvaatimusten määrittämiseen ja konkreettisiin materiaali- ja teknologiayhteishankkeisiin, kun taas puolustusyhteistyön ylikansallinen sisämarkkinaulottuvuus sääntelee ja harmonisoi ennen kaikkea puolustuksen tukitoimintoja.

Puolustuksen sisämarkkinaulottuvuudella ja yhteisellä turvallisuus- ja puolustuspolitiikalla on kaksi keskeistä eroa. Ensinnäkin sitovuuden aste: sisämarkkinalainsäädäntö velvoittaa juridisesti, kun taas hallitustenvälinen toiminta

perustuu pitkälti poliittiseen sitoutumiseen. Toiseksi toimijat ovat erilaisia: ylikansallisissa prosessissa on jäsenvaltioiden ohella toisena lainsäätäjänä Euroopan parlamentti ja aloitteen tekijänä komissio. Lisäksi ylikansallisuus antaa keskeisen roolin tuomioistuimille, viime kädessä EU-tuomioistuimelle.

Lisääntynyt EU-regulaatio vaikuttaa siis yhä enemmän puolustusmateriaaliyhteistyöhön. Samalla on kuitenkin herännyt kysymys siitä, noudatetaanko säädöksiä kaikissa maissa samalla tavalla. Kysymys liittyy keskeisesti jäsenvaltion oikeuteen poiketa EU-lainsäädännöstä silloin kuin sen keskeiset kansalliset turvallisuusedut ovat uhattuina. Viimeaikaiset tilastot osoittavat, että jäsenvaltiot ovat poikenneet laajasti esimerkiksi puolustusvälinehankintojen kilpailuttamisvelvoitteesta. Vuosina 2008–2010 vain 3,3 prosenttia kaikista EU:ssa tehdyistä puolustusvälinehankinnoista kilpailutettiin avoimesti. Lisäksi tämän 3,3 prosentin sisällä esimerkiksi Ranskan ja Saksan sinänsä avoimesti kilpailutetuista hankinnoista kaikki kohdistuivat kuitenkin kotimaahan.

Puolustuksen sisämarkkinaulottuvuus elää murrosvaihetta. Yhtäältä yhteiset säännöt ovat olemassa, mutta toisaalta niitä ei noudateta kaikkialla. Lähivuodet ovat ratkaisevia siinä, kuinka sääntöjä ja niiden soveltamista voidaan lähentää toisiinsa. Tilastojen valossa todennäköistä on, etteivät jäsenvaltiot ole valmiita vapaaehtoisesti taipumaan (heidän itsensä luomiin) säädöksiin. Täten komission ja esimerkiksi hankintakilpailussa hävinneiden yritysten käsiin jää, ryhtyvätkö ne esimerkiksi oikeustoimiin sääntöjä noudattamattomia jäsenvaltioita vastaan.

Puolustusteollisuus – isojen poikien peli

Eurooppalainen puolustusteollisuus työllistää suoraan noin 400 000 ja välillisesti noin 960 000 ihmistä. Alan liikevaihto vuonna 2012 oli 96 miljardia euroa. Puolustusteollisuus on Euroopassa keskittynyt isoihin tuottajamaihinkin, kuten Ranskaan ja Iso-Britanniaan, mutta lähes jokainen EU-maa on pyrkinyt säilyttämään jonkinlaisen puolustusteollisen perustan kotimaassaan.

Eurooppalainen puolustusteollisuus elää vaikeita aikoja. Kysyntä Euroopan sisällä on

kuva JT

pienentynyt merkittävästi ja viennin osalta kilpailu on rajua. Menestyminen vientimarkkinoilla perustuu pitkälti investoinneille, jotka tehtiin 10-20 vuotta sitten. Lisäksi suuret vientikaupat esimerkiksi Aasiaan ovat kaksiteräinen miekka, sillä niiden myötä ostajille siirtyy myös teknologista osaamista, mikä todennäköisesti johtaa keskipitkällä aikavälillä puolustusteollisten kykyjen kehittymiseen myös ostajamaassa. Tällä saattaa olla myös puolustuspoliittisia seuraamuksia.

Uusia merkittäviä tutkimusinvestointeja ja uusia suuria puolustusmateriaalihankkeita ei ole näköpiirissä Euroopassa. Lisäksi alan vetovoima työllistäjänä ei ole enää sama kuin se oli ennen, jolloin puolustusteollisuus toimi

innovaation kärkijoukossa esimerkiksi kommunikaatioteknologian alalla.

Valtioiden rooli suhteessa puolustusteollisuuteen on moninainen: valtiot ohjaavat vahvasti minkälaisia puolustusmateriaaleja tuotetaan, ovat suurimpia asiakkaita puolustusteollisuudelle, ovat puolustusteollisuutta ja markkinoita koskevan lainsäädännön luojia, kontrolloivat alaa erilaisilla luvilla (kuten vientiluvat) sekä toimivat myös joissakin tapauksissa puolustusteollisuuden omistajina ja/tai kumppaneina. Nämä seikat asettavat luonnollisesti rajoitteita sille, miten puolustusteollisuus voi jatkossa kehittyä.

Markkinatalouden näkökulmasta eurooppalainen puolustusteollisuus on protektionismin

vahvimpia linnakkeita. Tätä selittää osin alan kytkeytyminen kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseen. Lisäksi puolustusteollisuus on perinteisesti ollut ala, jossa valtiontukien avulla on voitu ylläpitää toimintaa, joka ei pelkästään taloudellisin argumentein olisi muuten ollut kannattavaa.

Puolustusteollisuuden omalaatuisuus näkyy myös yritysjärjestelyiden toteuttamisessa. Tästä paras esimerkki on kahden suureen eurooppalaisen puolustusalan toimijan EADS:in ja BAE Systems:in mahdollinen sulautuminen, joka – ainakin toistaiseksi – on kaatunut viime kädessä Saksan poliittiseen vastustukseen.

Puolustusteollisuudella on aina keskeinen merkitys isojen puolustuspoliittisten strategioiden muotoilussa. Tämän suhteen eri puolia valottavat esimerkiksi Yhdysvaltojen presidentti Eisenhowerin kuuluisa läksiäispuhe hänen luopuessaan presidenttiydestään, ranskalainen *défense économique* -ajattelu ja Ruotsissa käyty keskustelu puolustusteollisuuden roolista.

Mikäli EU aikoo ottaa lisäaskeleita puolustusteollisuuden kehittäjänä, se joutuu pohtimaan myös siihen liitännäisiä poliittisia kysymyksiä Eurooppa-neuvostotasolla.

Suomen mahdollisuudet

Suomen puolustushallinto elää kovien säästöpainneiden alla. Esimerkiksi puolustusmateriaalihankintoihin esitetään vuodelle 2014 määrärahoja 470 miljoonaa euroa, missä on vähennystä 215 miljoonaa euroa (-31,4 %) vuoden 2013 talousarvioon verrattuna. Vaikka lukua selittävät osittain muun muassa maksujen siirto myöhemmille vuosille, se kuitenkin osaltaan viestii tulevien vuosien haasteista.

Euroopan puolustusvirasto on Suomelle luonteva kanava tehdä puolustusmateriaaliyhteistyötä. Se tarjoaa mahdollisuuksia kartoittaa kumppaneita, toteuttaa hankkeita ja yhteishankintoja sekä lisätä systematiikkaa yhteistyössä. Lisäksi eurooppalaisen yhteistyön kautta on nähty mahdolliseksi saavuttaa muun muassa sotilaallisia huoltovarmuusjärjestelyitä. Puolustusvirasto on myös puolustushallinnon tärkeä äänitorvi Brysselin EU-pöydissä.

Puolustuksen sisämarkkinaulottuvuus on valinkauhassa. Suomi on johdonmukaisesti

tukenut tämän ulottuvuuden kehittämistä, sillä yhteiset säännöt on katsottu Suomen kannalta paremmaksi vaihtoehdoksi kuin vain isojen maiden pillin tahdissa toimiminen. Suomella säilyy myös jatkossa mahdollisuus teollisen yhteistyön käyttöön puolustustamateriaalihankinnoissa silloin kun valtion keskeiset turvallisuusedut ovat uhattuina.

Suomalaisen puolustusteollisuuden kannalta tilanne on haastava. Teollisuuden etu on, että eurooppalaiset markkinat todella avautuisivat ja kilpailu tapahtuisi yhteisten pelisääntöjen mukaisesti. Tämä avaisi kilpailukykyiselle ja innovatiiviselle suomalaiselle puolustusteollisuudelle mahdollisuuksia.

Tulevaisuus

Eurooppalaisissa puolustushallinnoissa on tietoisuus siitä, että kansainvälinen puolustusyhteistyö ja sen osana puolustusmateriaaliyhteistyö tulevat lisääntymään. Kysymys enemmänkin kuuluu, että missä ja miten tätä yhteistyötä tullaan tulevaisuudessa tekemään.

Joulukuun Eurooppa-neuvosto joutuu suurten poliittisten valintojen eteen. Pöydällä ovat muun muassa kysymykset siitä, miten EU nähdään jatkossa puolustusalan toimijana ja minkälainen rooli puolustusteollisuudella on tulevaisuudessa Euroopassa.

EU:n vahvuus puolustusosalalla on tähän asti perustunut kokonaisuutteen kattaen toiminnat suorituskykyjen kehittämisestä niiden käyttöön. Puolustusmateriaalialalla EU:n lisäarvo tulee esiin muun muassa tutkimustoiminnassa ja sisämarkkinaulottuvuuden kehittämisessä. Vahvuuksia kehittämällä ja painopisteitä määrittämällä Eurooppa pystyy myös jatkossa puolustamaan intressejään globaalisti.

Eurooppalainen puolustusteollisuus elää rakennemuutosta. Kyseessä on eräänlainen pudotuspeli, josta selviytyvät vain innovatiivisimmat, ketterimmät ja kilpailukykyisimmät yritykset. Myös puolustusteollisuuspolitiikalla on tässä taistelussa keskeinen rooli.

Suomi on aktiivisesti pyrkinyt vaikuttamaan edellä kuvattuihin kehityskuluihin. Joulukuun Eurooppa-neuvosto antanee realistisen kuvan EU:n vahvuuksista puolustusalan toimijana. Sen tuloksia onkin kansallisesti tärkeä analysoida huolella. ☹

Otto Saxén

Kirjoittaja työskentelee puolustusasiainneuvoksen tehtävässä Suomen Nato-edustustossa Brysselissä

Monikansallisen puolustusyhteistyön kehittäminen Natossa

Taloudellisesti vaikeat ajat ja ISAF-
operaation päätyminen ensi vuoden
lopulla ovat johtaneet Natossa uusiin
näkyviin poliittisiin aloitteisiin. Ehdotuksilla
pyritään jäsenmaiden välistä yhteistyötä
tiivistämällä varmistamaan, että Natolla on
tulevaisuudessakin käytössään sen tarvitse-
mat nykyaikaiset joukot, jotka lisäksi kykene-
vät toimimaan tehokkaasti yhdessä. Naton
toiminnan painopisteen asteittain siirtyessä
suurista kriisinhallintaoperaatioista varautu-
miseen, tämä vaikuttaa samalla yhteistyöhön
kumppanimaiden kanssa. Suomen kaltaiselle
kumppanille muutos tarjoaa myös uusia yhteistyömahdollisuuksia.

Yhteistyön tiivistämiseen kannustetaan

Kun suuri C-17 Globemaster kuljetuskone nousee ilmaan Unkarin Pápan lentotukikohdasta, kyseessä on samalla onnistunut esimerkki käytännön monikansallisesta puolustusyhteistyöstä, ja vieläpä Nato-maiden ja kumppanimaiden välisestä sellaisesta. Strategisen ilmakuljetuskäytön SAC-hankkeessa kymmenen Nato-maata ja kaksi kumppanimaata, Suomi ja Ruotsi, ovat yhdessä hankkineet raskaita kuljetuskoneita. Osallistumalla hankkeeseen, Suomesta tuli kolmen kuljetuskoneen osaomistaja, jolla on oikeus sataan lentotuntiin vuodessa.

SAC-hanke on samalla kuvaava esimerkki sille keskustelulle, jota Natossa parhaillaan käydään yhteistyöstä erilaisten sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseksi. Tiiviimpi puolustusyhteistyö on monesta syystä ollut

liittokunnassa ajankohtainen puheenaihe muutaman viime vuoden ajan ja sitä on pyritty vauhdittamaan näkyvillä uusilla poliittisilla aloitteilla.

Mitä on ”järkevä puolustus” – Smart Defence?

Naton pääsihteeri Anders Fogh Rasmussen lanseerasi helmikuussa 2011 ”järkeväksi puolukseksi” (Smart Defence, SD) nimeämässä aloitteen. Aloitteen näkyvimmäksi osaksi ovat nousseet monikansallisesti toteutettavat hankkeet. Niissä jokin maaryhmä hakee synergiaetuja ja yhdistää voimansa esim. kehittääkseen tulevaisuudessa tarvittavia koulutusmenetelmiä tai uutta teknologiaa, johon

C-17 kuljetuskone Unkarin Pápassa.
Kuva Nato

yksittäisellä maalla ei yksinään olisi riittäviä resursseja. Smart Defence -aloitteen kannustimena ovat toimineet länsimaiden heikko taloudellinen tilanne, puolustusbudjettien leikkaukset ja puolustusmateriaalin kallistuminen.

Toinen vaikutin on näkemys siitä, että eurooppalaisten Nato-maiden tulisi jatkossa ottaa kantaakseen enemmän vastuuta. Yhdysvalloissakin leikataan puolustusmenoja ja maa on entistä terävämmin viestittänyt tyytymättömyyttensä tilanteeseen, jossa se vastaa yli 70 %:sta Nato-maiden puolustusmenoista ja tuottaa suhteettoman suuren osuuden liittokunnan sotilaallisista kyvyistä. Lisäksi Aasian painoarvo maan turvallisuuspolitiikassa kasvaa, eikä kaikkien yhdysvaltojen joukkojen voida aina olettaa olevan Naton käytettävissä. Smart Defence -hankkeiden avulla pyritään osaltaan siksi myös vahvistamaan eurooppalaisten Nato-maiden kykyä ja näin tasapainottamaan liittokunnan taakanjakoa.

Smart Defence muistuttaa EU:n puolella tehtävää suorituskykyjen yhteiskäytön ja jakamisen niin sanottua ”Pooling & Sharing”-työtä. Koska valtaosa Nato-maista on jäsenenä myös EU:ssa, Nato ja EU pyrkivät varmistamaan, etteivät niiden aloitteet olisi päällekkäisiä.

Joukkojen yhteistoimintakyvyn turvaaminen, CFI

Vuosi ”järkevän puolustuksen” ehdotuksen jälkeen, helmikuussa 2012, pääsihteeri Rasmussen esitti Münchenin turvallisuuskonferenssissa aloitteen Nato-maiden joukkojen yhteistoimintakyvyn varmistamiseksi (Connected Forces Initiative, CFI). Tähän aloitteeseen lasketaan kuuluvaksi kolme osa-aluetta; 1) koulutusta ja harjoittelua koskevan yhteistyön lisääminen, 2) harjoitustoiminnan lisääminen sekä 3) parempi teknologian hyödyntäminen.

Nato-maiden sotilaallista yhteistoimintakykyä on koeteltu ja kehitetty käytännössä parin viime vuosikymmenen aikana erilaisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Balkanilla Naton kriisinhallintaoperaatiot ovat jo huomattavasti kutistuneet sitten joukkojen lukumäärän huipuvuosien ja Naton vaativin kriisinhallintaoperaatio, Afganistanin ISAF-operaatio, lakkaa vuoden 2014 lopussa.

Historia on osoittanut, että tulevien kriisinhallintaoperaatioiden tarvetta on vaikea ennakoita. CFI-aloitteen tavoitteena on kuitenkin taata, että kriisinhallintaoperaatioissa nyt saavutettu korkea yhteistoimintakyvyn taso säilytetään myös jatkossa, vaikka suurten operaatioiden aika olisikin tältä erää ohi. Tätä

Ranskalaisia, belgialaisia ja brittiläisiä NRF-joukkoja osallistumassa Citadel Leopard-harjoitukseen kesällä 2013.

Kuva: Nato

voidaan osittain tehdä koulutusyhteistyötä tiivistämällä ja yhteistä harjoitustoimintaa lisäämällä. Teknologian hyödyntämisellä taas pyritään esimerkiksi takaamaan se, että eri maiden viesti- ja johtamisjärjestelmät sekä asejärjestelmät ovat keskenään yhteensopivia. Naton nopean toiminnan joukolle, NRF:lle on suunniteltu keskeistä roolia CFI-aloitteen toteuttamisessa. Tavoite yhteistoimintakyvyn ylläpitämisestä ei tarkoita kriisinhallinnan unohtamista kokonaan, vaan varautumista jatkossakin kaikenlaisiin operaatioihin.

Huippukokoukset ja Naton joukot 2020

Viimeisimmässä Naton huippukokouksessa, toukokuussa 2012 Chicagossa annettiin erillinen puolustusta koskeva julistus. Julistuksessa Nato asetti tavoitteen tehtäviinsä tarvittavista joukoista vuonna 2020 (Nato Forces 2020). Joukkojen tulee olla modernit, hyvin koulutetut ja varustetut sekä missä tahansa ympäristössä kiinteään yhteistoimintaan kykenevät – myös kumppanimaiden kanssa. Tämän todetaan edellyttävän priorisointia, uusia yhteistyömuotoja tärkeiden kykyjen hankkimiseksi ja ylläpitämiseksi sekä konsultaatioita kansallisten puolustus suunnitelmien muutoksista. Tässä työssä myös yhteistyöllä puolustusteollisuuden

kanssa on roolinsa. Smart Defence ja CFI ovat kumpikin keskeisiä työkaluja Naton vuoden 2020 joukkoja koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.

Natossa katseet kääntyvät jo asteittain vuoden 2014 Ison-Britannian huippukokousta kohti, jossa CFI:n odotetaan olevan yksi tärkeä aihe. Viimeisimpänä poliittisena aloitteena yhteistyön tiivistämiseksi Natossa on esitetty ajatus, jossa Naton suurten eurooppalaisten jäsenmaiden ympärille muodostettaisiin määrittämiä, jotka voisivat keskittyä tiettyjen suorituskykyjen kehittämiseen, ylläpitämiseen ja käytön harjoitteluun. Tämän osalta keskustelu on kuitenkin vasta alkutekijöissään.

Onko keisarilla vaatteita?

Suorituskykyjen ja yhteensopivuuden kehittämiseksi Natossa ideoidut aloitteet osoittavat kiistatta aiheen poliittisen merkityksen. On kuitenkin myös niitä, jotka pitävät yllä kuvailtuja aloitteita lähinnä poliittisiin tarkoituksiin luotuina iskulauseina tai ”puskuritarroina”, joiden todelliset vaikutukset Naton puolustuskykyyn eivät vastaa niiden juhlapuheissa saamaa painoarvoa. SD-hankkeita on myös kritisoitu sumuverhoksi, jonka suojassa yksittäinen jäsenmaa voi välttää tekemästä investointeja puolustukseensa.

Naton pääsihteeri Rasmussen Chicagon huippukokouksessa 2012. Kuva: Nato

Suomalaisten panssaroituja RG32 -partioajoneuvoja ylittämässä vesistöä Pohjois-Afganistanissa. Kuva Puolustusvoimat, Ossi Leander 5.10.2009.

On totta, ettei esimerkiksi Smart Defence -hankelistalta löydy kaikkein suurimman mitaluokan puolustusvälinehankintoja, eikä sen piirissä vielä ole toteutettu mittavaa suorituskykyjen kehittämistyötä. Toisaalta, SD-hankkeet eivät olekaan leimallisesti materiaalihankintoja vaan myös huoltojärjestelyihin, tiedonvaihtoon ja koulutukseen liittyviä hankkeita, joiden tulokset eivät ole yhtä näkyviä. Monikansallinen yhteistyö on usein hidasta, koordinoitua ja yhteensovittamista vaativaa, joten tuloksia ei voida odottaa hetkessä.

Smart Defence ei varmasti yksinään ole riittävä ratkaisu siihen, kuinka talousvaikeuksien, budjettileikkausten ja puolustusmateriaalin uusimisen yhtälö ratkaistaan. Monikansallisten hankkeiden taloudelliset hyödyt eivät myöskään aina ole olleet kiistattomia. Kun lähökohtana kuitenkin on, että eurooppalaisten maiden tulee jatkossakin kyetä sotilaallisesti vastaamaan tulevaisuuden monimuotoisiin turvallisuushäiriöihin, vaihtoehdot ovat vähissä. Natossa ratkaisua on päätetty etsiä puolustusyhteistyötä tiivistämällä. Yksikään jäsenmaa ei ole ollut esittämässä, että kansainvälisen yhteis-

työn karsiminen ja sisäänpäin kääntyminen olisi keino, jonka kautta ratkaisuja puolustuksen ongelmiin lähdettäisiin hakemaan.

Vaikka Smart Defence on saanut huomattavaa näkyvyyttä, CFI-aloitteeseen kohdistuu ehkä suurempia odotuksia. Naton siirtyessä vähitellen ”operaatiomoodista varautumismoodiin”, eli suurista kriisinhallintaoperaatioista kohti koulutusta, harjoittelua ja muuta varautumiseksi laskettavaa toimintaa, CFI:n odotetaan määrittävän muutoksen painopisteen moneksi vuodeksi eteenpäin. CFI-aloite on kuitenkin vasta niin varhaisessa vaiheessa, että on liian aikaista arvioida, kyetäänkö odotuksiin todellisuudessa vastaamaan. Jo nyt Natossa on kuitenkin tehty periaatteellisia linjauksia harjoitustoiminnan lisäämiseksi. Tänä syksynä Nato järjesti ensimmäisen kerran seitsemään vuoteen suurehkon joukkoharjoituksen (Steadfast Jazz 2013) Euroopassa ja seuraava on vuorossa vuonna 2015.

Viime kädessä poliittinen tahto ja sen keskeisyys tulevat olemaan ratkaisevia yhteistyön tiivistämistä koskevien aloitteiden lopulliselle painoarvolle ja niistä saatavalle todelliselle

hyödyille. Toiminnan kehittäminen ja ylläpito ei tarkoita pelkkiä säästöjä. Totuuden hetki koittaa viimeistään siinä vaiheessa, kun uudet toiminnot edellyttävät myös kukkaron nyörien höllentämistä.

Jotain vanhaa, jotain uutta

Ajatus monikansallisen suorituskykytyön tiivistämisestä ei ole millään muotoa uusi. Samantapaisia näkyvästi julkistettuja aloitteita on Natossa esitetty aikaisemminkin. Esimerkiksi vuonna 1999 sovittiin puolustuksen suorituskykyaloitteesta (Defence Capabilities Initiative, DCI) ja vuonna 2002 Prahan suorituskykytousmuksista (Prague Capabilities Commitment, PCC). Myös Smart Defence ja CFI -aloitteiden alle on tuotu paljon sellaista, jota on tehty jo ennen kuin näitä nimeksiä oli keksittykään. Mukana on siis myös iskevemmän otsikoinnin ulottuvuus. Silti jokaisella aloitteella on omat painopisteensä, tavoitteensa ja puutealueet, joita sillä pyritään paikkaamaan.

Esimerkkejä uusista, merkittävistä suorituskykyalueista ovat Natolle Eurooppaan

rakennettava ohjuspuolustusjärjestelmä ja kyberpuolustus. Kummatkin ovat tulevana vuosina näkyvästi Naton asialistalla.

Puolustusyhteistyö on uusia aloitteita laajempaa

Kun puhutaan puolustusyhteistyöstä, on hyvä huomioida, että se sisältää hyvin paljon muutakin kuin näkyvät uudet poliittiset aloitteet. Koko Naton olemassaolo perustuu ajatukseen itsenäisten valtioiden välisestä tiiviistä puolustusyhteistyöstä. Naton perustamissopimuksen ydin on yhteisen puolustuksen velvoite (5 artikla), josta suoraan seuraa monenmoista yhteistyötä. Aikojen muuttuessa siitäkin herää uusia tulkintakysymyksiä. Voitaisiinko esim. vakava kyberhyökkäys Nato-maata kohtaan tulkita joissakin oloissa 5. artiklan mukaiseksi aseelliseksi hyökkäykseksi?

Yhteisen puolustuksen lisäksi Naton toimintaan kuuluvat mm. poliittiset konsultaatiot, kriisinhallinta, yhteistyö kumppaneiden kanssa, Nato-Venäjä-yhteistyö, terrorismin vastainen toiminta, aseriisunta ja -valvonta sekä ydinaseulottuvuuden ylläpito.

Naton pääsihteeri Rasmussen Chicagon huipukokouksessa 2012. Kuva: Nato

Yksi poliittisen ohjauksen toteuttamisen työkalu on Naton puolustus suunnitteluprosessi, joka määrittelee, mitä joukkoja Natolla tulee tulevaisuudessa olla käytössään turvallisuusuhkiin vastaamiseksi. Kun liittokunnan yhteiset minimivaatimukset on asetettu, jokaiselle Nato-maalle jyvitetään maakohtaiset tavoitteet siitä, mitä joukkoja ja suorituskykyjä sen pitäisi kehittää ja asettaa Naton käyttöön. Myös puolustus suunnitteluprosessin kautta yritetään tasapainottaa transatlanttista taakanjakoa ja huolehtia siitä, etteivät jäsenmaiden kansalliset puolustusleikkaukset yhdessä aiheuta uusia vakavia puutteita liittokunnalle. Tällainen, jäsenmaiden puolustus suunnittelua ohjaava työkalu, on Natolle ainutlaatuinen. Ainutlaatuinen on myös se Naton pysyvä sotilaallinen komento-rakenne, joka tätä työtä valmistele, yhdessä Naton päämajan kanssa.

Vähäisempää julkista huomiota on saanut osakseen Natossa tehtävä standardisointityö. Vaikka sana saattaa herättää haukutusrefleksiä, työ on kuitenkin merkittävää, sillä se yhtenäistää terminologiaa, kieltä, taktiikkoja ja toimintatapoja, jotta jäsenmaat voivat ylipäänsä toimia yhdessä. Näitä standardeja EU:kin käyttää omassa turvallisuus- ja puolustus poliittisessä yhteistyössään. Lisäksi Natossa tehdään suorituskykyjä kehittävää puolustus-

materiaaliyhteistyötä, jota koordinoi kansallisten puolustusmateriaalijohtajien konferenssi (Conference of National Armaments Directors, CNAD).

Suomen osallistumismahdollisuudet

Ensi vuonna Suomi on osallistunut Naton rauhankumppanuusohjelmaan (Partnership for Peace, PfP) jo 20 vuotta. PfP tarjoaa kumppanimaalle monia yhteistyömahdollisuuksia. Peruseriaatteena on kumppanimaan mahdollisuus itse määrittellä yhteistyön laajuus. Esimerkiksi rauhankumppanuusohjelmaan liittyvän suunnittelu- ja arviointiprosessin (PARP) kautta Suomi sopii Naton kanssa sellaisista kumppanuustavoitteista, joiden avulla Suomen puolustusvoimien kykyjä ja kansainvälistä yhteensopivuutta voidaan kehittää. Lisäksi Suomi mm. arvioituttaa joukkojaan Naton arviointiohjelmassa, hyödyntää Natossa laadittavia standardeja sekä osallistuu puolustusmateriaaliyhteistyön kautta kumppaneille avoimiin teknisiin työryhmiin ja Naton eri virastojen toimintaan.

Perinteisen rauhankumppanuusyhteistyön lisäksi kumppanimaille on avautunut myös uudempiä yhteistyömahdollisuuksia. Suomi osallistuu Naton nopean toiminnan joukkoja (NRF) täydentävään toimintaan ja pystyy tätä kautta

kuva JT

kehittämään puolustusvoimien valmiuksia. Suomen ja Ruotsin osallistuminen ensi vuonna Islannin ilmatilan valvonnan yhteydessä tapahtuvaan harjoitustoimintaan on sekin uusi avaus, jonka kautta paitsi vahvistetaan pohjoismaista puolustusyhteistyötä, myös hankitaan Suomen ilmavoimille arvokasta kokemusta.

Vaikka yhteistyömahdollisuudet kehittyvät ja muuttuvat, kumppanuuden ja Nato-jäsenyyden ero säilyy selkeänä. Yhteisen puolustuksen velvoite ja hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle maalle tarjottava apu koskee tulevaisuudessakin ainoastaan liittokunnan jäseniä.

Sekä CFI että Smart Defence ovat suurilta osin avoinna myös kumppanimaille ja ne ovat Suomen kannalta kiinnostavia aloitteita. Itse asiassa Suomi osallistuu jo joihinkin Smart Defence -hankkeisiin. CFI:tä ajatellen Suomi on jo kauan osallistunut koulutus- ja harjoitustoimintaan Nato-maiden kanssa ja NRF tarjoaa Suomelle mahdollisuuden olla keskeisesti mukana aloitteen toimeenpanossa. Myös teknologiaulottuvuus on Suomelle tärkeä. Näiden toimintojen merkitys yhteistoimintakyvyn kehittämisessä kasvaa tulevaisuudessa.

Nato-johtoiset kriisinhallintaoperaatiot ovat olleet yksi Suomen Nato-yhteistyön kulmakivistä. Poliittisella tasolla lähes kaikki Nato-ministerikokoukset, joihin Suomi osallistuu, ovat tällä hetkellä Afganistaniin joukkoja luovuttavien ISAF-maiden kokoonpanossa. Näin ollen Naton toiminnan painopisteen muutos

tulee muuttamaan myös kumppanuusyhteistyötä. Tämä pakottaa Suomenkin pohtimaan Nato-yhteistyönsä sisältöä tulevaisuudessa. Tässä työssä Suomen kannattaa olla aktiivinen, eikä vain odottaa valmiita ratkaisuja liittokunnan suunnalta.

Yhtäältä Suomen on jatkossakin taattava sotilaallinen yhteistoimintakyky muiden eurooppalaisten maiden kanssa ja toisaalta puolustusbudjetin leikkaukset pakottavat meilläkin pohtimaan erilaisia keinoja sotilaallisten suorituskykyjen tuottamiseksi tulevaisuudessa. Kyse ei ole siitä, että kansainvälistä puolustusyhteistyötä tulisi tehdä vain sen itsensä vuoksi, vaan myös kansallisen hyöty- ja kustannusarvion pohjalta, poliittisia näkökohtia unohtamatta. Mikäli kumppanuusyhteistyössä halutaan pysyä Naton kehityksen kelkassa, Suomenkin tulee mm. lisätä osallistumistaan kansainväliseen harjoitustoimintaan. Lisäksi Suomi on hyödyntämässä uusien yhteistyöalojen, kuten kyberpuolustuksen, yhteistyömahdollisuuksia.

Ympäröivän maailman kehitys vaikuttaa meihin myös puolustuksen saralla. Puolustusalan keskeisimmän kansainvälisen järjestön kehitystä kannattaa kumppanimaankin seurata tarkasti. Eikä vain seurata. Suomi pyrkii jatkossakin, kansallisen harkinnan pohjalta, hyödyntämään Naton tarjoamia yhteistyömahdollisuuksia kattavasti hyväkseen puolustuskykynsä kehittämiseksi.

Ulkoasiainneuvos Timo Kantola

ETYJ etsii itseään

– löytyykö juhlaan aineksia vuonna 2015?

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö valmistautuu 40 vuotisjuhliin. Tunnelmat ovat alavireiset. Yhteistyö on ollut jo vuosien ajan vaikeaa, eikä keskustelussa järjestön roolin vahvistamisesta ole päästy eteenpäin.

ETYJin vahvuutena ovat vahvat periaatteet ja sitoumukset sekä laajan turvallisuuden konsepti, missä ovat mukana niin poliittis-sotilaalliset kysymykset kuin myös talous, ympäristö ja ihmisoikeusasiat. Tälle konseptille on tänä päivänäkin tilausta.

Mutta uutta virtaa kaivataan, 57 osanottajavaltion välistä yhteistyön ilmapiiiriä pitäisi kohentaa, ja luottamusvajetta poistaa.

Suomi on ollut käynnistämässä keskustelua ETYJin roolista, ja Suomi tuki vuoteen 2015 tähtäävän "Helsinki +40" valmistelun käynnistämistä. Tässä Suomella on pitkät perinteet – Suomi on ollut alusta alkaen ETYJin ystävä ja tukija, ja yhteistyövaraisen turvallisuuden rakentaja.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö ETYJ katsoo jo nyt vuoteen 2015, jolloin tulee 40 vuotta siitä, kun Helsingin päätösasiakirja allekirjoitettiin Finlandia-talossa. Vuoden 1975 ETYK-huippukokous oli suomalaisen diplomatian suurta juhlaa. Aina sen jälkeen Suomi on mielletty ETYJin ystäväksi ja tukijaksi.

Suomi oli suuressa roolissa ETYKissä myös silloin, kun muurit murtuivat. Kylmän sodan ajan ETYK oli tullut tiensä päähän. Pariisin huippukokouksessa 1990 osanottajavaltiot sopivat uuden Euroopan peruskirjasta – visiona oli ”yhtenäinen ja vapaa Eurooppa”. Helsingin huippukokous vuonna 1992 vahvisti ETYJ-maiden sitoumuksia ja välineitä uudessa Euroopassa ja avasi tietä sille, että alkuperäinen ETY-konferenssi muutettiin ETY-järjestöksi.

Vuosi sitten järjestön ulkoministerikokouksessa Dublinissa 57 osanottajavaltiota sopivat

Kirjoittaja toimi Suomen ETYJ-suurlähettiläänä vuosina 2010–2013. Kirjoitus heijastelee henkilökohtaisia vaikutelmia kolmivuotisen ETYJ-tehtävän jälkeen.

”Helsinki +40” prosessin käynnistämisestä. Tähtäimessä on vuosi 2015 ja ETYJin 40-vuotisjuhlat. Tavoitteena on tämän prosessin kautta saada tuloksia, jotka vahvistaisivat ETYJiä ja viitoittaisivat tietä järjestön toiminnalle tuleviksi vuosiksi. Dublinissa EU:n korkea edustaja Catherine Ashton painotti, että tämä kolmivuotinen prosessi on ratkaiseva hetki järjestölle, ja että on tärkeää säilyttää ETYJin paikka eurooppalaisessa turvallisuusarkkitehtuurissa.

Kuva: Museovirasto

Suomi antoi tukensa tälle tavoitteelle. Kysymys on ETYJin itsetutkimuksen jatkamisesta, joka on ollut tauotta esillä jo vuosia. Georgian sota vuonna 2008 nosti pöytään kysymyksen järjestön vaikeasta tilasta. Suomi toimi tällöin ETYJin puheenjohtajavaltiona ja käynnisti keskustelun järjestön roolista ja tulevaisuudesta Helsingissä joulukuussa 2008.

Reflektiokeskustelussa oli tärkeänä etappina Astanan huippukokous vuonna 2010. Onnistunut huippukokous oli puheenjohtajamaa Kazakstanilta suuri saavutus. Huippukokous pääsi yhteisymmärrykseen julistuksesta, jonka teemana on ”kohti turvallisuusyhteisöä” – eli tavoite vahvistaa ja ajantasistaa ETYJiä ja yhteistyötä Vancouverista Vladivostokiin ulottuvalla euroatlanttisella ja euraasialaisella alueella. Julistuksessa myös ohjeistettiin jatkotyötä.

Mutta kun delegaatiot palasivat Astanasta takaisin pääkaupunkeihin ja Wieniin, missä ETYJ valtuuskunnat ovat pysyvästi koolla, palattiin takaisin arkeen. Yhteistyö oli edelleen vaikeaa. Astanassa sovitussa jatkotyössä ei juurikaan päästy eteenpäin. Seurauksena ETYJin itsetutkimelu jatkui, antaen nyt kehukset vuoteen 2015 tähtäävälle valmistelutyölle.

Siitä on laajalti yhteinen näkemys, että lähtötilanne on vaikea ja osanottajavaltioiden välisessä yhteistyössä olisi parantamisen varaa. Moni kysyy, onko nyt näin monen vuoden jälkeen mahdollista kääntää suuntaa ja puhalttaa

järjestöön uutta virtaa? Pessimisti löisi hanskat naulaan. Optimisti rakentaisi kunnianhimoisen suunnitelman, joka ehkäpä päätyisi uuteen monumentaaliseen tulokseen ja huippukokoukseen.

Myös kansainvälinen tilanne on monella tavoin haastava ja johtaa kysymyksiin siitä, mikä on mahdollista ja mikä ei. Yhdysvaltain ja Venäjän suhteissa on omat ongelmansa, mukaan lukien ohjuspuolustukseen liittyvät erimielisyydet, mitkä vaikuttavat erityisesti asevalvontalottuvuuden yhteistyötä koskeviin keskusteluihin. Talouskriisi on vienyt paljon huomiota ja EU on vaikea ottaa johtoroolia ETYJin uudistamiseksi. Lisäksi kansainvälisellä agendalla on jatkuvana virtana huomiota vaativia ongelmia – mm. Syyria, Afganistan ja Afrikan kriisit. ETYJissä koettu vuosia jatkunut matalasuhdanne ei hevin nouse ”parrasvaloihin”.

Georgian sodan 2008 seurauksena käynnistynyt keskustelu järjestön tilasta jatkuu nyt Helsinki +40 prosessin myötä. Toiveena on saada tuloksia vuoteen 2015 mennessä, ja vahvistaa järjestöä aiempien sitoumusten päälle rakentaen. Työtä vetävät tämän hetken ETYJ-puheenjohtaja Ukraina, sekä kahden seuraavan vuoden puheenjohtajavaltiot Sveitsi ja Serbia.

Vuoden 2013 aikana on käyty puheenjohtajamaa Ukrainan johdolla yleiskeskustelua, pyrkimyksenä järjestämään juhluvuoden valmisteluja. Tämän perusteella on vielä varhaista

arvioida, mitä tästä valmistelusta lopulta syntyy. Paljon on vielä sumussa. Ensi vuonna työtä vetää ETYJin puheenjohtajana Sveitsi ja päättösvuonna Serbia.

Se tiedetään, että valmisteluprosessi on laukaistu liikkeelle ja jonkinlainen päätös tälle työlle tullaan näkemään vuonna 2015. Tähtäimessä pitää olla se, mitä yhteisesti on sovittu: yhteistyön parantaminen, ETYJin tehostaminen, eteenpäin katsova tulos. Vaikeaa, mutta ei mahdotonta. Vaihtoehtona on järjestön nykyisen laskusuhdanteen jatkuminen.

Esille nousee koko kirjo ETYJin tehtäviä. Kolme perinteistä ”ulottuvuutta” eli poliittis-sotilaallinen, talous ja ympäristö sekä inhimillinen ulottuvuus. Samoin uudet rajat ylittävät uhat, konfliktisyklin vahvistuminen, pitkittyneet konfliktit, tasa-arvokysymykset, järjestön organisatoriset ja tehokkuuteen liittyvät kysymykset sekä kumppanuudet muiden maiden ja muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa. Pitkä lista tavoitteita tälle työlle sisältyi jo Astanan huippukokouksen julistukseen.

Ilman muuta tässä työssä lähtökohtana ovat sovitut ETYJin periaatteet ja sitoumukset, eli tavoitteena ei ole kirjoittaa uusiksi Helsingin päätösasiakirjaa eikä muitakaan ETYJ sitoumuksia. Tälle perustalle järjestön toimintaa pyritään rakentamaan, ajantasaistamaan ja tehostamaan.

Asevalvonta avainroolissa

ETYJin poliittis-sotilaallinen yhteistyö on kärsinyt pitkään Euroopan tavanomaisia aseita koskevan sopimuksen, TAE-sopimuksen jääntyneestä tilanteesta. Ratkaisua ulos umpikujasta on haettu vuosia. Yritykset jatkuvat, ja jos tämä tilanne liikkuu kohti uusien asevalvontaneuvottelujen käynnistämistä, sillä olisi suuri myönteinen heijastusvaikutus koko Helsinki + 40 valmistelutyöhön.

TAE-sopimus neuvoteltiin kylmän sodan päättymisvaiheessa Nato-maiden ja silloisten Varsovan liiton maiden kesken, mutta ”ETYJin puitteissa”. Sopimusjärjestely oli määrä ajantasaistaa vuonna 1999 tehdyllä muutetulla sopimuksella (”sopeutettu TAE-sopimus”). Muutettu sopimus ei kuitenkaan koskaan tullut voimaan johtuen kytkennästä, joka tehtiin vuonna 1999 TAEn ja pitkittyneiden

konfliktien kesken. Nyt jo pitkään Venäjä on osaltaan pidättynyt TAE-sopimuksen toimeenpanosta. Näkymät vuoden 1999 sopimuksen voimaantuloa ajatellen ovat olemattomat.

Laajalti tunnustetaan, että ETYJin puitteissa sovitut asevalvontatoimet kaipaavat modernisointia. TAE sopimus tehtiin kahden sotilasliiton kesken, tarkoituksena rajoittaa osapuolten kykyä laajamittaiseen hyökkäykseen. Nyt tilanne on toinen. Myös ETYJin luottamusta ja turvallisuutta lisäävät toimet heijastelevat kylmän sodan päättymisvaiheen tarpeita. Wienin asiakirjaa LTL-toimista on yritetty modernisoida, mutta työssä ei päästä eteenpäin ennen kuin asevalvontaneuvottelut saadaan liikkeelle.

Tähtäimessä on löytää yhteisymmärrys uusien asevalvontaneuvottelujen käynnistämistä, eli lyhyestä muutaman sivun mandaatista, joka sisältäisi tavoitteet tuleville neuvotteluille. Todennäköisesti neuvottelutavoitteessa korostuu sotilaallisen avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen. Todennäköisesti neuvotteluissa ei myöskään pyritä sellaiseen hyvin yksityiskohtaiseen sopimusjärjestelyyn kuin TAE-sopimuksessa tehtiin.

Jos mandaattikeskustelussa päästään eteenpäin, Suomen kannalta edessä on valintatilanne. Olimme TAE sopimuksen ulkopuolella. Jäisimmekö uusien neuvottelujen ulkopuolelle – katsomaan sivusta, kun muut neuvottelevat meidänkin turvallisuusympäristöön liittyvistä kysymyksistä? Vai menisimmekö mukaan ja olisimme osaltamme valmiita sitoutumaan neuvottelujen tavoitteisiin?

Pitkittyneet konfliktit

Kylmän sodan päättymisen vuosina syntyneet niin sanotut pitkittyneet konfliktit ovat monella tapaa ETYJin ongelmien ytimessä – Moldova/Transnistria, Etelä-Osetia ja Abhaasia sekä Vuoristo-Karabah. Ongelmat ulottuvat ETYJin peruseriaatteisiin kuten esimerkiksi siihen, tulisiko painottaa kansojen itsemääräämisoikeutta vai valtioiden alueellista koskemattomuutta?

Osapuolet vakuuttavat sitoutuneisuuttaan prosesseihin, joilla ratkaisua haetaan: Moldovan osalta 5+2 neuvottelut, Georgian osalta ns. Geneven neuvottelut, Vuoristo-Karabahin osalta Minskin ryhmä ja erityisesti Minskin

ryhmän yhteispuheenjohtajat. Neuvottelut aaltoilevat – välillä edistytään, välillä otetaan takapakkia – mutta toivottuja läpimurtoja ei ole nähty.

ETYJillä on tärkeä rooli näiden konfliktien ratkaisupyrkimyksissä. On selvää, että pitkittyneet konfliktit tulevat nousemaan esille Helsinki+40 valmisteluissa. Pienetkin myönteiset liikkahdukset olisivat tervetulleita. On kuitenkin muistettava, että pitkittyneet konfliktit ovat yksi osa keskustelua siitä, mikä on ETYJin tilanne ja tulevaisuus. Monet osapuolet, ehkä jopa kaikki, kokevat frustraatiota siitä, että pitkittyneiden konfliktien ratkaisupyrkimyksissä ei ole edetty. Pitää kuitenkin välttää sellaisia johtopäätöksiä, jotka entisestään vaikeuttaisivat tilannetta.

Helsinki +40 prosessin ei ole tarkoitus olla mikään uusi neuvotteluformaatti pyrkimyksissä ratkoa näitä konflikteja. Ei olisi myöskään näiden konfliktien ratkaisupyrkimysten kannalta eduksi ajaa vuoteen 2015 tähtäävää valmistelua epäonnistumiseen. ”Kaikki tai ei mitään” ei toimi, tarvitaan kärsivällisyyttä ja pitkäjänteistä työtä konfliktien ratkaisemiseksi.

ETYJ pyrkii myös kehittämään valmiuksiin konfliktisyklin eri vaiheissa, mukaan lukien varhaisvaroitus ja konfliktinesto. Lisäksi kehitetään valmiuksia tukea rauhanvälitykseen liittyvää toimintaa. Tässäkin on työsarkaa vuoteen 2015 tähtäville valmisteluille.

ETYJin inhimillisen ulottuvuuden haasteet

Asevalvonnan ohella myös ETYJin inhimillinen ulottuvuus – eli ihmisoikeuksiin ja demokraatioon liittyvät sitoumukset – on ollut viime

vuosina vaikeuksissa. Osanottajavaltioiden keskinäiset kiistat ovat kärjistyneet. Ongelmana ovat sekä aiempien sitoumusten täytäntöönpano eri osanottajavaltioissa että pyrkimykset sopia uusista inhimillisen ulottuvuuden sitoumuksista.

Kiistoja on pitkä lista: mm mediavapaus, toimittajien turvallisuus, kokoontumisvapaus, ihmisoikeuspuolustustajat, suvaitsevaisuuskyvykset, rasismi ja xenofobia, ihmisten liikkuvuuteen liittyvät kysymykset sekä seksuaalivähemmistöjä koskevat kysymykset.

Näkemyserot tulevat esille myös tasa-arvokysymyksissä, missä Suomi on ollut keskeisessä roolissa. Suomi on yhdessä Itävallan, Turkin ja Kazakstanin kanssa ajanut aloitetta ETYJin 1325 toimintaohjelmaksi, eli YK:n turvallisuusneuvoston ”naiset, rauha ja turvallisuus” päätöslauselman 1325 tehokkaammaksi toteuttamiseksi ETYJin puitteissa tehtävässä työssä. Tässäkin olisi tärkeää edetä.

Inhimillisen turvallisuuden keskustelussa törmätään jatkuvasti kysymykseen, ovatko ihmisoikeuskysymykset valtioiden sisäisiä asioita ja saako niihin ulkoa päin puuttua. Astanan huippukokouksessa vahvistettiin se, mikä on vahvasti kirjoitettu järjestön perusteisiin – kaikki ETYJ sitoumukset ovat osanottajavaltioiden yhteisiä saavutuksia ja kaikkien yhteinen asia. Kuitenkin pian tämän jälkeen, kun ETYJissä hyväksytty mekanismi yksittäisten ihmisoikeusongelmien selvittämiseksi aktivoitiin Valko-Venäjän tapahtumien johdosta, Valko-Venäjä kieltäytyi yhteistyöstä. Tässä niin kutsutussa Moskovan mekanismissa on vahva stigma, ja mekanismin käyttäminen hyödyllisellä tavalla on varsin vaikeaa.

Ihmisoikeusongelmia ETYJissä toki käsitellään. Viikoittain pidetään pysyvän neuvoston kokous, eli 57 osanottajavaltion suurlähettiläiden yhteinen kokous, jossa puhutaan yksittäisistä ongelmista. Samoin vuosittaisessa inhimillisen ulottuvuuden täytäntöönpanokokouksessa on kahden viikon ajan tilaisuus nostaa ongelmia esille. Mutta riittääkö tämä? Onko näillä puheilla toivottua vaikutusta? Nämä keskustelut kertovat osanottajavaltioiden välisen vuoropuhelun vaikeuksista. Usein päädytään hedelmättömään vastakkainaseteluun.

ETYJin käytännön työvälineet

ETYJ on tänä päivänä järjestö, jonka eri tehtävissä työskentelee lähes 3000 ihmistä. Pääosin henkilöstö on niin sanotuissa kenttätehtävissä, tukemassa eri tavoin yksittäisiä osanottajavaltioita ETYJissä sovittujen tavoitteiden edistämiseksi. Vahvin läsnäolo on edelleen Länsi-Balkanilla, suurimpina missioina Kosovo ja Bosnia-Herzegovina. Kun resurssit ovat tiukoilla, kenttäläsnäöön liittyviä painopisteitä – missä ollaan ja mitä tehtäviä olisi tarpeen hoitaa – on tarpeen tarkastella kriittisesti. Ei myöskään voida sivuuttaa sitä, että kenttämissioihin liittyy usein epäluuloja ja poliittisia jännitteitä. Pahimmillaan tämä on johtanut siihen, että tarpeellinen ja toimiva yhteistyö on jouduttu purkamaan. Näin kävi Georgiassa ja vuonna 2011 Valko-Venäjällä.

ETYJin autonomiset instituutiot tekevät tärkeää työtä, mutta nekin saavat osansa osanottajavaltioiden yhteistyötilanteeseen liittyvistä jännitteistä. Varsovassa sijaitsevalla demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimistolla on tärkeä rooli vaalitarkkailutoiminnassa, yhteistyössä ETYJin parlamentaarisen ulottuvuuden kanssa. Haagissa sijaitsevalla vähemmistövaltuutetun toimistolla on keskeinen rooli järjestön varhaisvaroitukseen ja konfliktinestoon liittyvässä toiminnassa. ETYJin uudeksi vähemmistövaltuutetuksi valittiin kesällä 2013 Suomen Astrid Thors. ETYJin pääsihteerinä toimii italialainen Lamberto Zannier ja päämajassa Wienissä on iso määrä toimintoja – mm. konfliktinestokeskus, lehdistövapaudedustaja, talous- ja ympäristökoordinaattori. Järjestön vuosibudjetti on noin 150 miljoonaa euroa.

Yhteistyöongelmien ja poliittisten vaikeuksien keskellä järjestö tekee joka päivä tärkeää käytännön työtä, monella rintamalla. Mutta tämäkin käytännön työ nojaa lopulta osanottajavaltioihin ja niiden kykyyn tehdä yhteistyötä. Helsinki +40 prosessin onnistumisella on yhteys myös käytännön työhön. Epäonnistuminen heijastuisi kielteisesti käytännön työvälineisiin. Onnistuminen taas olisi eduksi, myös autonomisten instituutioiden ja ETYJin kenttäläsnäöön kannalta.

Helsinki+40 prosessissa tulee myös keskusteluun kysymyksiä siitä, miten käytännön työvälineitä voisi kehittää tai tehostaa. Esimerkkejä ovat budjettisuunnittelun tehostaminen, asiantuntijakokousten seurannan ja vaikuttavuuden lisääminen, hanketoiminnan arvioinnin ja läpinäkyvyyden kehittäminen, sekä kokousmenettelyjen arviointi, mukaan lukien viikoittaiset pysyvän neuvoston kokoukset. Samoin esille nousee kysymys järjestön oikeudellisen kehityksen vahvistamisesta ja Venäjän vaatimus peruskirjasta.

Yhteistyö ja yhteistyövarainen turvallisuus on tänä päivänäkin tärkeää.

On tietenkin paikallaan kysyä, miksi ETYJin roolin heikentymisestä ja yhteistyötilanteen vaikeuksista pitäisi olla huolissaan. Ehkä päätösasiakirjan allekirjoittaminen vuonna 1975 Finlandia-talossa oli se tärkeä hetki, jolloin ETYKille oli erityinen tarve? Ehkä ETYKiä/ETYJiä tarvittiin erityisesti kylmän sodan murrosvaiheessa? Oliko suuri tehtävä täytetty, kun muurit murtuivat? Ehkä järjestön rooliin istuukin tänä päivänä paremmin käytännön työ – mm. vaalitarkkailu ja kenttämissiot – kuin näyttävät otsikot ja poliittisen tason vuoropuhelu osanottajavaltioiden välillä?

Näitäkin kysymyksiä on hyvä tarkastella tämänpäiväisessä toimintaympäristössä. On selvää, että EU:n kehittyminen, mm. vahvistuva yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka, sekä EU:n laajentuminen ja naapuruuspolitiikka vaikuttavat osaltaan myös ETYJin toimintaympäristöön. Samaa voi sanoa Naton kehityksestä, mukaan lukien Nato-Venäjä neuvoston toiminta.

Mutta ETYJillä on omat erityiset vahvuutensa yhdistävänä voimana. Saman pöydän

ääressä istuu 57 osanottajavaltiota – mukaan lukien Yhdysvallat, EU, Venäjä sekä Kaukasuksen ja Keski-Aasian maat. Uusimpana tulokkaana on vuonna 2012 järjestöön liittynyt Mongolia. Maat ovat sopineet yhteisestä arvopohjasta, kattaen niin Helsingin periaatteet kuin lukuisat 40 vuoden aikana tehdyt yhteiset sitoumukset. Järjestöllä on myös laaja joukko työvälineitä, joilla pyritään edistämään sitä, että nämä sitoumukset todella pannaan osanottajavaltioissa täytäntöön. ETYJ on lähtökohtaisesti rakentunut kokonaisvaltaisen, laajan turvallisuuskäsityksen varaan. Ei ole ihmisoikeuksia ilman turvallisuutta, eikä turvallisuutta ilman ihmisoikeuksia.

ETYJillä on oma tärkeä roolinsa myös tämän päivän turvallisuusympäristössä. Laajalainen transatlanttinen ja euraasialainen yhteistyö ei ole itsestäänselvyys. Nyt esimerkiksi kysytään, mihin johtavat Venäjän pyrkimykset kehittää omia alueellisia integraatioprosessejaan, kuten suunnitelma Euraasian unionista ja sotilaallisen kollektiivisen turvallisuusjärjestön kehittäminen. Uhkaako yhteinen arvopohja murentua? Ajudutaanko uudenlaiseen vastakkainaseteluun? ETYJin uudistumiskeskustelu tulee tässä toimimaan jonkinlaisena ilmapun-

tarina. Kylmän sodan päättymisen yhteydessä silloinen ETYK kykeni uudistumaan, ja näin se säilytti elinvoimansa. Myös tämän päivän tilanteessa kysymys ajantasaisuudesta on tärkeä.

Yhteisymmärryksellä eli konsensuksella päätöksensä tekevä järjestö on viime kädessä juuri niin vahva ja toimiva kuin mikä on osanottajavaltioiden tahtotila. Konsensussääntö on yhtä hyvin ETYJin vahvuus kuin myös sen heikkous. Eteenpäin katsovia tuloksia voidaan saada vain, jos osanottajavaltioiden yhteistyö toimii ja löytyy tarvittava yhteinen tahtotila.

Alkuaanhan ETYK-periaatteet olivat eräänlainen ruokalista – siinä oli omat suosikkiperiaatteet niin silloiselle itä- kuin länsileirillekin. Tästä on tultu pitkä matka. Kylmän sodan päätyttyä korostui sitoutuminen yhteisiin arvoihin ja tavoitteisiin. Sen jälkeen kehitettiin työvälineitä ja keinoja tukea sitoumusten täytäntöönpanoa osanottajavaltioissa. Nyt huoli järjestön tilasta jaetaan laajalti, mutta pitäisi löytää yhteinen näkemys siitä, mitä tälle tilanteelle tulisi tehdä. Wienissä usein tiivistetään tärkeimmäksi tehtäväksi lisätä luottamusta osanottajavaltioiden kesken ja vahvistaa yhteistyön ilmapiiriä. ”Helsinki spirit” oli osa alkupeleistä ETYK-prosessia, ja sitä tarvitaan. ☺

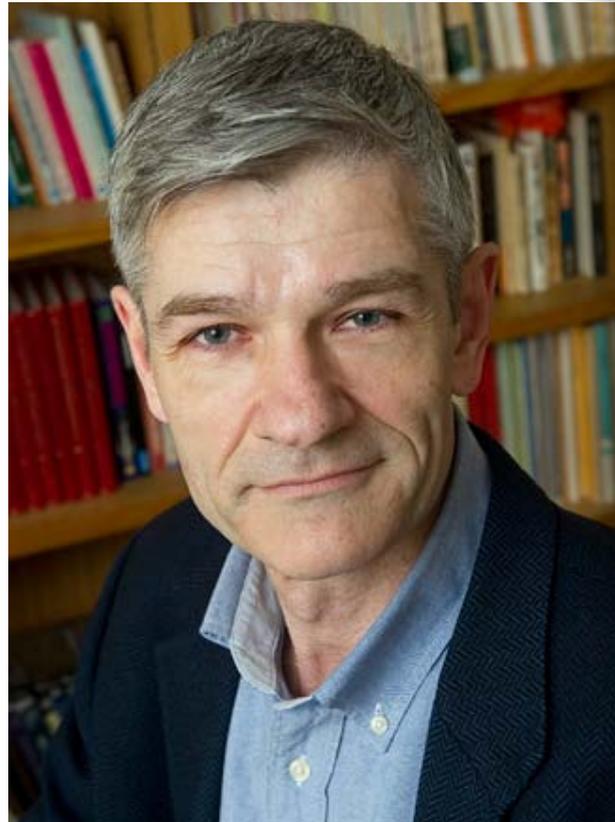
Roy Allison

Russia and the Syria crisis: why is Moscow so closely aligned to Damascus?

The Syrian conflict is the world's most serious humanitarian emergency and threatens the breakdown of borders and severe regional destabilisation in the Middle East. Throughout the crisis Russia has been prominent in providing Damascus with a diplomatic shield and a steady flow of armaments, despite a chorus of criticism from Western states, Turkey and most Arab states. This article seeks to explain the Russian position against the background of the rapid and remarkable diplomacy over Syrian chemical arms disarmament.

Moscow's adroit diplomatic manoeuvring in September 2013, to avoid American military strikes against the Syrian regime by delivering up its chemical weapons and production facilities, is consistent with earlier Russian efforts to protect the beleaguered rule of Assad. At the same time it appeals to the determination of major powers to prevent any further chemical arms atrocities. It protects Assad since it is difficult to see how United Nations Security Council Resolution 2118, which set out the requirements for the destruction of the Syrian chemical arms arsenal in late September, can be implemented without engaging closely with and so bolstering the security apparatus of the Syrian state, which rebel forces are seeking to overthrow. Meanwhile Russia will continue to block any Security Council threat of against the Syrian regime, under Chapter VII of the UN Charter. Support for any revived threat of unilateral US military strikes against Damascus, even if there is less than full compliance with Resolution 2118, will be difficult to achieve either in the US Congress or on the wider international stage.

So the prospect of a significant Western intervention in the Syrian crisis has been pushed into the long grass. This outcome is reinforced

Roy Allison is University Lecturer in the International Relations of Russia, Eastern Europe and Eurasia, as well as Head of Russian and East European Studies, in the School of Interdisciplinary Area Studies, Oxford University. He is also a fellow of St. Antony's College, Oxford. His previous positions included Head of the Russia and Eurasia Programme, Chatham House and Reader in International Relations at the London School of Economics. His most recent book is 'Russia, the West and Military Intervention' (Oxford University Press, 2013) and he has written, co-authored or edited nine other books, including 'Finland's Relations with the Soviet Union, 1944-1982' (Macmillan, 1985).

as some common basic interests between Moscow and major Western capitals have emerged beyond the control and elimination of Syrian chemical munitions: preventing the further empowerment of al-Qaeda affiliated Islamist networks in Syria and their entrenchment in a wide ungoverned territory including eastern Syria and part of Iraq; averting the risk of a partition of Syria or a collapse of its borders, with grave consequences for neighbouring Lebanon, Iraq and Jordan; as well as stemming ever greater refugee flows which threaten regional chaos.

Against this background President Putin may well conclude that his resistance to what

he has criticised as Western efforts at regime change in Syria under the 'guise' of humanitarianism have registered some success. Certainly and sadly the focus of international attention has shifted away from the humanitarian crisis in Syria and the culpability of Syrian military forces for the most egregious violations of human rights in the conflict. The prospect of political negotiations for Syria through a revival of the June 2012 Geneva Communiqué process remains most uncertain and has been thrown further into doubt by growing disarray among the rebel factions, many of which have rejected the leadership of the exiled opposition front the Syrian National Coalition.

In the crisis diplomacy around Syria it has been puzzling to many why Moscow has remained so unyieldingly aligned with Damascus. Russian officials emphasise principles of world order the UN Charter and their support of Syrian state sovereignty vested in international law and they claim that UN enforcement action in Libya was abused in the effort to overthrow the Libyan regime and wish no repetition of this example. But this does not persuasively explain why Russia has so actively continued to support one side in a civil war in Syria – a legally dubious position despite the international recognition which Assad's government formally still retains. There are three types of explanation which take us further.

First, some suggest that a sense of shared identity and solidarity derived from the Cold War era underpin Russian-Syrian relations in the current crisis. The close association of the USSR and Syria before 1991 was one of strategic interdependence, rather than ideologically based. Arguably, however, parts of the military-security establishment and nationalist opinion in Moscow have viewed Russia's relationship with Syria as an important vestige of past grandeur that should be retained and might still be leveraged to regional geopolitical advantage or to uphold Russian global status as an indispensable power. The chemical weapons deal, which has placed Russia centre stage in the diplomacy of the region, may be an expression of such goals. From this standpoint, Moscow may be reluctant to break with a long-term 'political base' in the Middle East, formed by ties to Assad's security elite, which is the core of the Syrian regime. This also means personal support for the beleaguered leadership of Bashar al-Assad himself, to the extent that Assad so clearly personifies the Syrian Alawite regime. Moreover, Putin views the Russian image of being a steadfast ally as important internationally for the credibility of Russia's other political alignments, such as with CIS Central Asian states. This means support for Russia-friendly leaders and their entourage, or at least not to accept Western campaigns to unseat them.

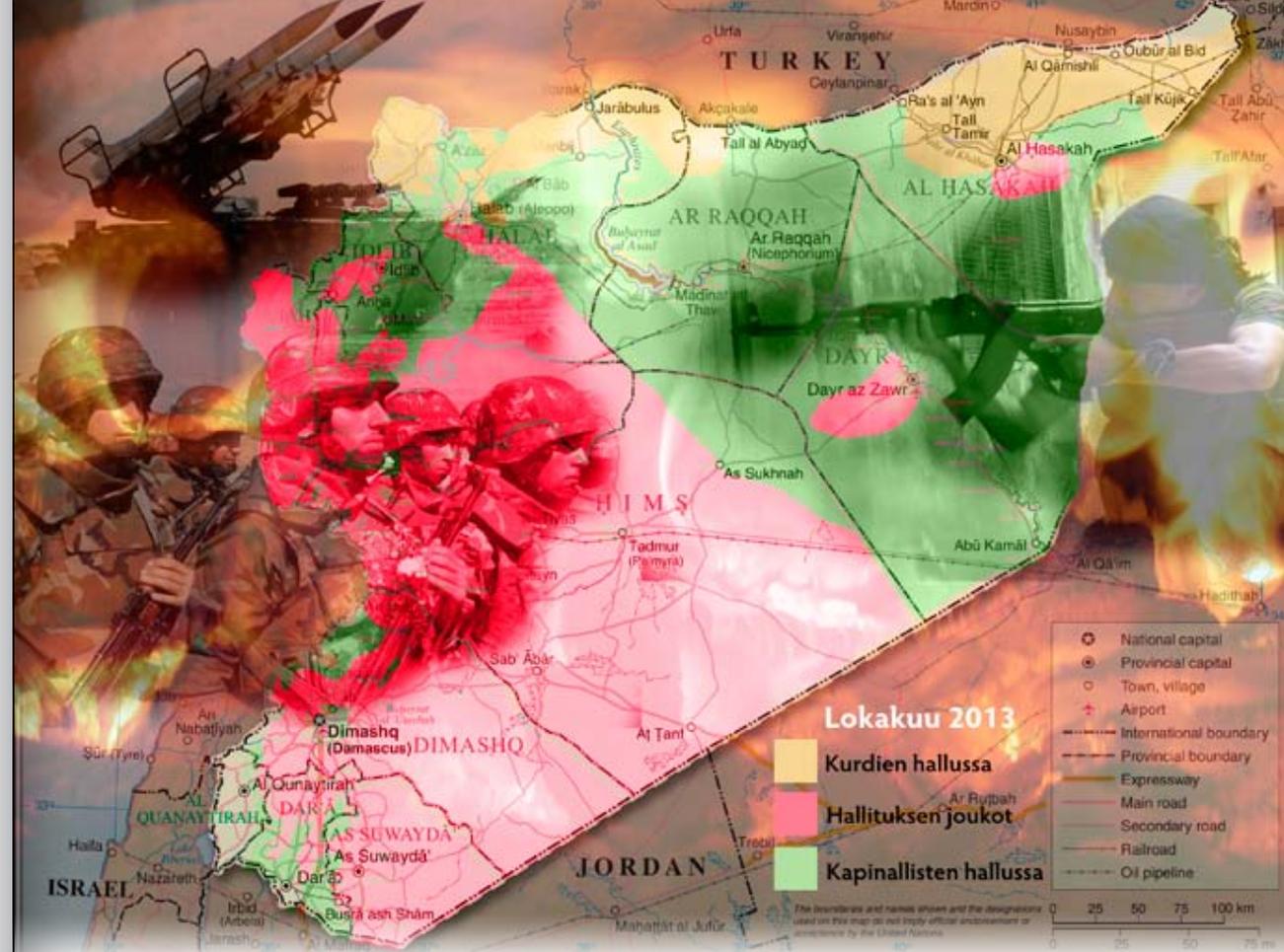
Secondly, some point to Russian material/economic and geopolitical interests in Syria. Russia has a solid arms trade with Syria, which would be jeopardised by an overthrow of the

Assad regime. This influences Russian decision-making to the extent that the Russian defence industry and its supporters have significant bureaucratic weight in policy discussions in Moscow. But the trade, some 5% of Russia's total arms deliveries abroad in 2011, is just too small to offer a credible explanation for the Russian stance in the crisis around Syria. Russia's supply of advanced air defence systems to Damascus, including the controversy around the potential delivery of S-300 anti-aircraft missiles, appears to be part of a political strategy to deter Western intervention rather than driven by commercial logic.

However, Russian strategic interests in the political geometry around Syria count for much more than the Russian arms trade. Russia was worried about the effects of a possible collapse of Shi'a Alawite rule in Syria in the teeth of a largely Sunni, Western and Gulf State supported rebellion. Moscow also suspects that the toppling of Assad may form part of a broader Western strategy for the eventual destabilisation of Iran, despite the new possibilities of Western-Iranian rapprochement since the election of President Rowhani. Iran represents Damascus's strongest regional ally and Russia perceives its relations with Iran as far more significant than those with Syria. Moscow views the Western macro strategy around Syria as consistent with the regional agenda of Saudi Arabia and Qatar.

This sets Syria up as the site of a proxy war, broadly defined along a Sunni-Shi'a axis. Moscow claims that Iran should be part of the solution to the Syrian crisis, a point reinforced since the election of President Rowhani. This is partly to avert the small but serious risk in Russian thinking that the tensions around Syria could catalyze a larger Western conflict with Iran, in which Russia could find itself an unintended party.

In earlier years Russian support for Syria and Hamas gave the Kremlin potential strategic options in the Middle East peace process to counter US or Western policy. For years Moscow has retained influence in Syria from the combination of Syria's heightened sense of insecurity and its isolation from the West. As long as the Syrian regime is kept in this position Russia can remain a strategic actor in Middle Eastern

diplomacy by leveraging its access to Syria. However, this is only possible if the Assad regime remains intact. In these respects Moscow's role as the broker for the chemical arms agreement with Assad conforms well with traditional Russian strategy.

The third explanation of Russia's Syria policy is one rooted in perceptions of regional and state order in the Russian Federation. The claim here is that Russia's stance on Syria reflects anxiety about the possibility of 'political blowback' to domestic state order and reveals nervousness about Russian state stability.

Russian officials have frequently justified their position in the Syria crisis as a bulwark of international and regional order against the threat of state collapse, chaos and the spread of transnational Islamist networks. Their emphasis has been on bolstering the Syrian state (purportedly rather than just the regime). But Russian officials argue that any chaotic overthrow of Assad will fuel further sectarianism and that a breakdown of the Syrian state would quickly spread to neighbouring countries. The

result would be chaos and the possible breakdown of state structures in Muslim lands. Russian security chiefs fear that this would expand the scope for action of Sunni Islamist groupings, some of which might take up cause with the insurgency Russia battles against across the North Caucasus republics and regions. It seems difficult for the Russian security elite to dissociate the Syrian conflict from Russia's own earlier and current experience of Sunni insurgency in the North Caucasus. Indeed some transnational links between the North Caucasus and Syria (a transfer of militants) may be developing as the killings continue in Syria.

Moscow claims, with growing credibility, that the Syrian opposition relies heavily for its military successes on the more extreme Islamist factions with transnational agendas, such as the al-Qaeda affiliated Jabhat al-Nusra and the Islamic State of Iraq and Sham (ISIS) (which in September 2013 formally split from the Syrian National Council and rejected its goal of a democratic post-Assad government in favour of strict Islamic law). This draws attention to the

vulnerability of stockpiles of Syrian chemical munitions if Assad's regime were to collapse in disarray. Russia has been arguing since at least early in 2013 that the proliferation danger is a reason to try to avoid any further weakening of the Syrian state and its security apparatus.

There is another crucial sense in which Russian state order has determined Russian commitment to the Assad regime: Putin's preoccupation with central political control in Moscow. Arguably it is this that drives Putin's support of incumbent if illiberal regimes in Syria and elsewhere, his aversion to states (read as Western powers) setting standards on the legitimacy of rulers and his insistence on the illegality of steps towards regime change. In this sense Putin identifies with Assad in his conviction that democracy, the rule of law and human rights are all essentially contrivances that allow the West to control weaker nations. Like Assad Putin prizes regime security.

Putin sees potential challenges to his own rule and the political structure he presides over in Moscow if the overthrow of yet another authoritarian regime (this time in Syria) were to be legitimized internationally, particularly with the authority of the UN behind it, whether justified on humanitarian or other grounds. This is especially so after the large scale domestic political protests in 2012 and the Arab Spring revolts. Russian officials refer in conspiratorial terms to certain states efforts' to orchestrate a Middle East scenario in Russia, using the techniques of the earlier coloured revolutions Georgia and Ukraine. It seems that since the ouster of President Mubarak and throughout the Syria crisis, the dangers of a highly personalized

political system, characterized by a strong centralization of real political power, have resonated among the Russian leadership.

There is one further influence, however, on Russian policy in this crisis – a preoccupation with Russian status. Even before the diplomatic flurry over chemical disarmament, Putin seemed to believe that the tenacity of the Russian position over Syria had earned it greater regional influence (even if not sympathy) in the Middle East, as well as enhanced global status as a central, and supposedly indispensable player in this major international crisis. This is behind Russian references during the crisis to the continuation of its traditional role as 'a balancing factor in international affairs'. By entrenching itself in the manoeuvring around Syria and acting as the diplomatic facilitator to coerce Damascus to implement chemical disarmament (albeit to avoid US military action), Russia hopes to oversee a wider political settlement in Syria, alongside Western and regional states and facilitated by the United Nations. Such a settlement would retain the Assad regime essentially in place and enshrine continued Russian influence in the wider region.

This is the outcome Russia hopes from a revival of the principles of the June 2012 Geneva Communiqué. Whether or not such diplomacy makes any progress Moscow is bound to claim that the cohesion rather than a turnover of the Syrian regime is essential to the success of efforts to strip Syria of its chemical arsenal. But events on the ground may frustrate Russian ambitions as the civil war grinds on relentlessly and the Syrian state is further undermined or in the worst case even fragments. ☉

Valtiosihteeri Pertti Torstila

Solidaarisuus ja kansallinen etu

Solidaarisuus ja kansainvälinen vastuunkanto liitetään perinteisesti maailman köyhyyden vähentämiseen tähtäävään kehityspolitiikkaan, kehitysyhteistyöhön ja humanitaariseen apuun. Eurooppaa koetteleva talous- ja sosiaalikriisi on nostanut näkyvästi esille kysymyksen solidaarisuudesta myös Euroopan unionin jäsenmaiden välillä. Vaikeuksissa olevat painottavat yhteisvastuuta kun maksumiehet valitsevat sanat toisin. Kriisi on nostanut Suomenkin otsikoihin maailmalla. Meitä on kuvattu eurokriisin selviytyjäksi, mutta samalla vastaan hangoittelijaksi, joka asettaa ehtoja kriisin uhriksi joutuneille EU-kumppaneille. Epäsolidaarinen, kylmä ja itsekäs ovat olleet meihin liitettyjä määritteitä. Talouskriisissä vetämämme linja ei ole ollut kaikkien mieleen. Tämä kertoo siitä, että unionin yhteisistä eduista, yhteisvastuun luonteesta ja solidaarisuudesta vallitsee hyvinkin erilaisia käsityksiä jäsenmaiden kesken.

Velkakriisin pahin vaihe Euroopassa lienee ohitettu ja monet opit saatu. Saatoimme havaita kuinka nopeasti ja voimakkaasti mielialat ja mielipiteet muuttuivat ja kuinka vahvasti kansallistunteet mylläävät integroituneessa Euroopassakin. Kriisi alkoi vaikuttaa EU:n jäsenvaltioiden suhteisiin tavalla, joka muistutti menneisyyden peloista. Juuri näiden pelkojen voittaminen on ollut unionin päätehtävä ja sen suuria saavutuksia sodan jälkeisinä vuosikymmeninä. Euromaiden jakautuminen pohjoiseen ja etelään horjutti Saksan ja Ranskan akselia, joka on ollut EU:n kivijalka. "Eurooppalainen solidaarisuus ei voi tarkoittaa sitä, että kuusi maata on solidaarisia ja muut korjaavat hyödyn", kärjisti Saksan valtiovarainministeri Schäuble kuvatessaan tilannetta. Kriisimaissa on esiintynyt mielenilmauksia erityisesti Saksaa ja Saksan kanssa samoin ajattelevia maita

Kirjoittaja on Ulkoasiainministeriön valtiosihteeri kansliapäällikkönä. Artikkelin teksti on hänen Reserviupseerikoulun kurssi 128:n 45-vuotisjuhlassa Haminassa 5.9.2013 pitämänsä puhe.

kohtaan. Jäsenmaissa on noussut populistisia voimia ja kansalaisten talousahdinko on luonut maaperää jopa yhteiskuntarauhaa vaarantaville ääriliikkeille.

Taluskriisi on mielipidetutkimusten mukaan tuntuvasti heikentänyt kansalaisten luottamusta EU:ta kohtaan. Kun kriisi leviää reaalitalouteen työttömyys kasvaa ja sosiaalinen rauhattomuus lisääntyy. Näin on käynyt osissa Eurooppaa. Näemme taloudellista pysähtyneisyyttä, työttömyyttä, mielenosoituksia ja

unionin sisäinen yhteistyö heikkenee. Maissa, joissa yhteiskunnan suojaverkot ovat heikkoja, nousee eteen vakavia sosiaalisia ongelmia. Unionin hengelle ja sopimuksille ominainen yhteisvastuun ja solidaarisuuden käsite joutuu koetukselle. Unionin sisäistä koheesiota ja keskinäistä luottamusta on koeteltu toki aiemminkin, mutta nyt enemmän kuin ennen eikä luottamuspula rajoitu vain kriisimaihin. Nationalismi on lisääntynyt. Ja nationalismi on yhä kaikkein menestyksekkäintä internationalismia: kaikki voivat olla yhtä mieltä siitä, että oma maa on paras.

Kysymys kuuluu, pakottaako nykyisestä kriisistä selviäminen unionin tiiviimpään, harmonisoituun politiikkaan ja etenemään kohti liittovaltiota? Vai viekö kriisi meitä kohti kasvavaa hajaannusta ja ryhmäkuntia, suurempaan valtiokeskeisyyteen ja alueellistumiseen? Tällainen hajaannus ei ole etujemme mukaista. Vaikka saattaisimme säästää yhteisvastuullisuudesta aiheutuvia menoja, yleinen taloudellinen ja poliittinen epävarmuus Euroopassa lisääntyisi. On siis tärkeää pitää eurovyöhyke ja unioni koossa ja estää jäsenmaiden ajautuminen kansallismieliseen kilpailuun.

Taloudellisten solidaarisuusvaateiden varjoon on jäänyt se yhteisvastuulauseke ja keskinäisen avunannon velvoite, jonka Lissabonin sopimus toi unionin perussopimukseen. Yhteisvastuulausekkeen mukaan unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat yhteisvastuun hengessä, jos EU-jäsenmaa joutuu terroristi-iskun, luonnon tai ihmisen aiheuttaman suuronnettomuuden kohteeksi. Keskinäisen avunannon velvoite puolestaan tarkoittaa jäsenmaiden sitoumusta auttaa aseellisen hyökkäyksen kohteeksi joutunutta jäsenmaata. Solidaarisuus- ja avunantolausekkeiden käytännön toimeenpanossa on EU:ssa edetty hitaasti. Terrorismin sekä huume- ja ihmiskaupan estämiseksi on vahvistettu poliisi- ja tiedusteluyhteistyötä. Kriittisten infrastruktuurien suojaamiseen on pyritty varautumaan ja ottamaan kyberuhat yhä vakavammin. Puolustuspoliittisessa yhteistyössä on edistytty materiaaliyhteistyössä, mutta avunantovelvoite - tai lupaus - jää Nato-katveeseen. Tämä ei johdu pelkästään siitä, että useimmat unionimaat ovat Naton jäseniä, vaan myös siitä, että Natolla on valmiina johto- ja komentajajärjestelmät ja sotilaallisen yhteistyön mallit

ns. artikla 5-tilanteisiin. EU:lla ei ole pysyviä yhteisen puolustuksen rakenteita. Olemassa oleville Nato-rakenteille päällekkäisiä EU-rakenteita ei haluta luoda, varsinkin kun puolustusmäärärahat pienenevät.

Suomen tavoitteena on kehittää EU:n ja Naton yhteistyötä niin, että eurooppalainen ulottuvuus vahvistuu. Toimimme EU:n ja Naton yhteistyön kehittämiseksi huomioiden sen, että Nato on eurooppalaisen turvallisuuspolitiikan keskeinen foorumi. Euroopalta puuttuu keskeisiä sotilaallisia suorituskykyjä eikä yksikään eurooppalainen valtio yksin kykene tuottamaan kaikkea tarvittavaa suorituskykyä. Tärkeitä yhteistyöalueita ovat meriturvallisuus, lennokit, kyberturvallisuus, avaruus, ilmatankkaus, kuljetuskyky ja tilannekuva, joissa Euroopalla on puutteita. Pääministeri Katainen toivoi huhtikuussa maanpuolustuskursisyyhdistyksen kokouksessa ”enemmän Eurooppaa puolustukseen ja enemmän puolustusta Eurooppaan.” Ajattelussa on solidaarisuus ja yhteisvastuu taustalla. Se koskee EU-maiden keskinäisiä ponnisteluja ja sitä, että Yhdysvallat haluaa korostaa Euroopan omaa vastuuta. USA:n huomio siirtyy kohti Aasiaa ja sen edustalla olevia merialueita.

Kun EU joutuu ponnistelemaan talouskriisin voittamiseksi jää unionin vahvistaminen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisena toimijana vähemmälle. Suomen unionijäsenyyden alkuvuosina tällä alueella oltiin voimakkaassa kehitysvaihteessa. Keskeinen osa annettiin unionin kriisinhallintakyvyn vahvistamiselle. Sotilaallisten valmiuksien rinnalla Suomi korostaa siviilikriisinhallinnan merkitystä pyritäessä vakauttamaan valtioita, jotka turvautuvat kansainväliseen apuun kriisitilanteissa.

Visiot solidaarisuuden erityisnäyttöistä, sotilaallisesta kriisinhallintakyvystä, jotka olivat vallalla Helsingin EU-huippukokouksen aikoihin vuoden 1999 lopulla, ovat jääneet visioiksi. EU ei ole kriisinäyttämöillä ollut toimeton mutta vaativimmat operaatiot ovat menneet muiden nimiin. EU:n nopean toiminnan taisteluosastoja ei ole käytetty. Suurisuuntaisimmat, kymmenien tuhansien sotilaiden rauhanturvaoperaatiot ovat YK:n ja Naton toimintoja. Tämä näkyy esimerkiksi Malissa, jonne ranskalaisen vetäytymisen myötä ollaan pääosin Afrikan maista kokoamassa tavoitevahvuudeltaan 11200 sotilaan ja 1400 poliisin YK-joukkoa.

Kylmän sodan vuosikymmeninä ulkopolitiittinen profiilimme edellytti näyttöjä puolueettomuuspolitiikkamme hyödyllisyydestä voimakkaasti jakautuneessa kansainvälisessä yhteisössä. YK-jäsenyytemme alkuajoista lähtien olemme pitäneet osallistumisesta YK:n turvallisuusneuvoston valtuuttamiin sotilasoperaatioihin keskeisenä tehtävänä kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi. Osallistumisemme rauhanturvaoperaatioihin ja kriisien hallintaan on palvellut Suomen turvallisuutta ja ollut osa kansainvälistä vastuunkantoamme. Osallistumisemme laajeni maapallon eri kolkille ja hankimme mainetta rauhanturvaamisen suurvaltana. Näitä operaatioita löytyi vuoden 1956 Suezin kriisistä alkaen Lähi-idästä Israelin ja arabien konfliktien hallitsemiseksi niin, että diplomaattia saisi tilaisuuden.

Kylmän sodan päättymisen myötä osallistumisemme YK-vetoiseen rauhanturvaamiseen laski. Uusi suuntautuminen johtui kriisinhallinnan kansainvälisten vaatimusten muutoksesta, ei Suomen valinnasta. YK sai vielä kunniaa 1980- ja 90-lukujen taitteessa kahdesta hyvin toteutetusta operaatiosta, Namibian luotsaamisesta itsenäisyyteen ja Irakin karkottamisesta Kuwaitista. Mutta näitä seurasivat kaoottiset kokemukset Somaliassa, Ruandas- ja Bosniassa aiheuttaen laajaa pettymystä ja

turhautumista. Uudet kumppanuudet nousivat etualalle antamaan kansainvälistä solidaarisuusnäyttöä.

Nato, jolle Varsova liiton hajottua etsittiin uutta tehtävää, aktivoitiin lopettamaan väkivaltaisuudet Länsi-Balkanilla. Bosniaan ja Kosovoon sijoitettiin Nato-johtoiset, vahvasti varustetut joukot valvomaan tulitaukoa ja poliittisten sopimusten noudattamista. Serbian sotatoimien pysäyttämiseksi tehdyillä Naton pommituksilla ei ollut YK:n turvallisuusneuvoston valtuutusta mutta serbivoimien vetäytyttyä Kosovosta sinne marssineet Nato-johtoiset KFOR-joukot tulivat aseimiinsa YK:n päätöksellä.

Bosnia ja Kosovo avasivat uuden luvun Suomen kriisinhallintapolitiikassa. Suomi meni Naton kumppanimaana mukaan liittokunnan johtamiin operaatioihin, IFOR/SFOR:iin ja KFOR:iin, joilla oli YK:n turvallisuusneuvoston mandaatti. Bosniassa ja Kosovossa tehtävä oli suojella paikallisväestöä, joka oli kärsinyt vallanpitäjien sorrosta ja etnisestä väkivallasta. Rauhanturvaamista tarvittiin myös kyseisten alueiden valtiollista uusjärjestelyä ja taloudellista jälleenrakentamista varten. Entisen Jugoslavian raunioille tuotiin kansainvälinen YK-johtoinen väliaikaishallinto.

Nykypäivän kriisinhallinnassa vihollisuuksien kohteeksi joutuminen on hyvin nähtävissä

Afganistanissa. Siellä ISAF-joukoilla on yksi vastatoimija yli muiden, Taliban. ISAF-operatio tulee päätöksensä vuoden 2014 aikana. Sen jälkeinen sotilaallinen kriisinhallinta on pienimuotoista ja koulutus- ja neuvotapainotteista. Miten afgaanit kykenevät kantamaan vastuun maastaan ja millaisin voimin kansainvälinen yhteisö jaksaa osoittaa solidaarisuuttaan maan jälleenrakennustyössä ja yhteiskunnallisessa kehityksessä on vielä avoin kysymys.

Presidentti Niinistö käsitteli etujen, arvojen ja ihmisoikeuksien välistä yhteyttä puheessaan suurlähettiläillemme Helsingissä 27.8.2013. Hän sanoi ihmisoikeuksien ja intressien suhteen ulkopolitiikassa olevan pysyväisaihe, jossa on helppo ottaa näkyvä ja kuuluva asenne. Presidenttimme mukaan Suomi ei voi olla maa, joka ajaa etujaan sokeana ihmisoikeuskysymyksille. Suomi ei myöskään voi olla maa, joka ajaa ihmisoikeuksia sokeana muille eduilleen. ”Elämme ajassa, jossa useat autoritaarisesti johdetut maat pitävät järjestelmänsä parempana. Meidän historiamme osoittaa toista, heidän välttämättä ei. Vaikka olisimme itse arvoistamme kuinka vakuuttuneita, on meidän vältettävä omahyväisyys ja itsekehu. Siitä asenteesta käsin vaikuttaminen on tyhjän hosumista”, presidentti sanoi ja huomautti Syyrian ja Egyptin traagisiin tapahtumiin liittyen isoihin muutoksiin liittyvistä isoista riskeistä.

Kysymys humanitaarisesta interventioista tai sen tarpeesta tulee eteemme toistuvasti. Solidaarisuusajattelu globaalitasolla sai näkyvän ilmaisun vuonna 2005 kun YK:ssa hyväksyttiin suojeluvastuun periaate, Responsibility to Protect. Turvallisuusneuvosto antoi vuonna 2011 ensimmäisen kerran oikeutukset voimankäyttöön suojeluvastuun nimissä Libyassa ja Norsunluurannikolla. Periaatteen mukaan valtioilla on vastuu suojella väestöään kansanmurhilta, sotarikoksilta ja vastaavilta kauheuksilta. Mikäli valtio ei kanna tätä vastuutaan, on kansainvälisen yhteisön ryhdyttävä kollektiivisiin toimiin väestön suojelemiseksi. Oikeus puuttua omia kansalaisiaan sortavien maiden asioihin on näin edennyt myös kansainvälisenä normina. Velvoite jäi kuitenkin avainkohdiltaan epämääräiseksi ja on joutunut tulkintojen ja kiistelyn kohteeksi.

Syyrian sisällissota on tuonut kipeästi esiin kansainvälisen yhteisön vaikuttamiskeinojen

rajat. Maa on järkyttävä esimerkki siitä kuinka suojeluvastuun toimenpanossa on epäonnistuttu. Kansainvälisellä yhteisöllä olisi paljon syytä puuttua Syyrian tapahtumiin. Humanitaariset ja siviilien suojelua koskevat perusteet ja kemiallisten aseiden käyttö korostavat kansainvälistä vastuuta. Kemialliseen aseeseen käyttöön sotarikos ja siihen syyllistyneet eivät voi päästä rangaistuksesta. Yhteinen tavoite on myös estää sodan leviäminen alueellisesti, jolloin se voi viedä mukaansa esimerkiksi Libanonin, Israelin, Turkin, Iranin. Voimakas kansainvälinen reaktio olisi tarpeen. Yksituumaisuutta kansainvälisen sotilasvoiman käytöstä kriisin ratkaisemiseksi ei kuitenkaan ole. Vaikeassa valintatilanteessa suojeluvastuu ja solidaarisuus ajautuvat ristiriitaan taktisten laskelmien ja muiden etujen kanssa.

On myös tilanteita, joissa kansallinen etu saattaa edellyttää yhteistyö- tai liittosuhdetta toisen valtion kanssa, vaikka yhteistä arvopohjaa ei olisikaan. Näitä esimerkkejä historia on tulvillaan. Otan kaksi tapausta malliksi omasta menneisyydestämme. Jatkosodan aikana toimimme yhdessä Saksan kanssa. Suomi pysyi demokratian arvopohjalla eikä jakanut natsien arvoja, mutta sotilaallisesti yhteistyö Saksan kanssa nähtiin tarpeelliseksi niin kauan kuin sen palveli kansallista etuamme. Aseveljeys vaihtui keskinäiseksi yhteenotoksi, kun Suomen kansallinen etu vaati välirauhansopimuksen ehtojen täyttämistä ja saksalaisten karkottamista Suomesta.

YYA-sopimus Neuvostoliiton kanssa ei perustunut ideologiseen kumppanuuteen, vaan selviytymistäisteluun ja kansalliseen etuun välttää tilanne, jossa vieraat valtat käyttäisivät Suomen aluetta sotilaallisesti Neuvostoliittoa vastaan. Suomen ja Neuvostoliiton edut yhtyivät tässä siksi, että Suomi halusi välttää avun vastaanottovelvoitteen. Kun Neuvostoliiton ote kirposi ja kommunismi kukistui, oli Suomen tie mennä täysimääräisesti mukaan Länsi-Euroopan integraatioon. Sitä vaativat niin kansalliset etumme kuin arvomaailmamme.

Hyvät kuulijat,

Olen puheenvuorossani tarkastellut solidaarisuuden ja kansallisen edun käsitteitä eri näkökulmista. Mainitsemieni esimerkkien avulla on helppo huomata, että aina tämä sanapari ei osu

yhteen. Sanotaan, että kansallisen edun kolme peruspilaria ovat turvallisuus, hyvinvointi ja arvot. Pilarien tulee vahvistaa toisiaan. Joskus jokin niistä, ehkä eniten arvot, joutuvat ristiriitaan toisten kanssa. Valtiot pyrkivät kansainvälisissä suhteissaan edistämään omaa kansallista etuaan. Näin toimii myös Suomi. Historia opettaa, että maailman monista muutoksista – geopolittisista, väestöllisistä, taloudellisista, ympäristöllisistä tai teknologisista – huolimatta maa, joka laiminlyö diplomaattisen taitonsa eikä valvo etujaan, on häviävä maa.

Aloitin puhumalla Euroopan unionin ajankohtaisista ongelmista ja lopetan samaan teemaan palaten. Kun vuonna 1995 liityimme unioniin kuvattiin meilläkin EU:ta solidaarisuusyhteisöksi. Eurokriisin aikana olemme voineet havaita kuinka eri tavalla solidaarisuus ja yhteisvastuu voidaan ymmärtää. Sellainen yhteisvastuullisuus, jossa otetaan vastuu toisten maiden veloista ei kuulunut rahaliiton pelisääntöihin. Säännöt sanovat ”no bailout”. Kun me suomalaiset korostamme yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamista, kansallista vastuuntuntoa ja vastuunkantoa taloudenpidossa se ei ole osoitus solidaarisuuden puutteesta muita kohtaan. Katsomme, että solidaarisuus unionin

kaltaisessa yhteisössä alkaa omien asioiden hyvästä hoidosta, ei hoitovastuun siirtämisestä toisille. Tosiasioiden kertominen on osa sitä suorutta, josta suomalaiset tunnetaan, josta meitä viime kädessä arvostetaan ja josta meidän on hyvä pitää kiinni. Euroopan unionissa Suomi on solidaarinen ja ratkaisuhakuisen maa.

Omaa välitöntä etua hakiessamme meidän on kuitenkin muistettava, että tämän päivän maailmassa, jota leimaa suuri keskinäisriippuvuus kansallinen etu saa tuntuvasti aiempaa laajemman merkityksen. Jaamme yhteisiä etuja ja arvoja muiden maiden ja maantieteellisesti kaukaistenkin kansojen kanssa. Turvatessaan omaa turvallisuuttaan ja hyvinvointiaan myös suomalaiset ovat joutuneet huomaamaan, että ylin yhteinen arvo ja suurin kansallinen etu Suomelle on kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden edistäminen, ylläpitäminen ja yhteistyö. Oikein kohdistettuna voi pienenkin maan ulkopolitiittinen toiminta olla vaikuttavaa ja maan asemaa vahvistavaa. Toivokaamme, että tällaista vastuunkantoa ja kansainvälistä yhteistyötä korostava ajattelu saisi enemmän sijaa hetkittäin hyvin populistisessa ja sisäänpäin kääntyneessä kotimaisessa keskustelussa.

Markku Jokisipilä –Janne Könönen:

Kolmannen valtakunnan vieraat

Suomi Hitlerin Saksan vaikutuspiirissä 1933–1944

Otava 2013, 603 sivua.

Ellei aggressiivista agendaa toteuttanutta kansallissosialistista Saksaa olisi ollut olemassa, talvisotaa tuskin olisi syntynyt, sillä kaikkien Moskovan Suomea tuntemien epäluulojen takana oli pelko Saksan hyökkäyksestä. Talvisodalla ja Kuusien hallituksella Moskova loi revanssihenkeisen Suomen, joka oli valmis hyökkäämään Neuvostoliittoon 1941 saadakseen talvisodassa menetetyt alueensa takaisin. Näin Jokisipilä ja Könönen selittävät talvi- ja jatkosodan synnyn. Jossain määrin yllättävä on heidän loppupäätelmissään esittämänsä vertaus, että Mannerheim ja Ryti toimivat talvisodan jälkeen samoin periaattein kuin Paasikivi ja Kekkonen kylmän sodan aikana.

Suomalaiset eivät 1930-luvun loppupuolella ymmärtäneet Neuvostoliiton huolta laajene-mishaluisen Saksan hankkeista. Suomen hal-litus osoitti tutkijoiden mukaan suorastaan hämmästyttävää kuuroutta toistuvasti ja yhä selkeämmässä muodossa tulleiden Suomen ja Saksan liian läheistä yhteistyötä koskevien varoitussignaalien havaitsemisessa. Toisaalta Moskovassa ei ymmärretty, etteivät saksalais-mielisten piirien esiintymiset vastanneet sen paremmin maan virallista linjaa kuin väestön enemmistön ajattelua.

Epäluuloja synnyttivät suomalaisten sotilas-kontaktit Saksaan. Kirjoittajat toteavat, että suomalaiset sotilaspiirit harjoittivat suhteis-aan Saksaan maan virallisen ulkopoliittisen linjan ulkopuolista ja siitä riippumatonta omaa diplomatiaansa.

Sotilaiden aktiivisuus Saksan suuntaan oli luonnollista, sillä johtivathan Suomen puolustusvoimia upseerit, jotka olivat saaneet koulutuksensa ensimmäisen maailmansodan aikana 27. preussilaisessa jääkäripataljoonassa. 1930-luvun sotilaallinen yhteistyö liittyi monin osin vanhoihin yhteyksiin. Tällaisia olivat esimerkiksi Helsingissä vietetty vapaussodan päättymisen 20-vuotijuhlia 1938 ja vastaavasti jääkärien koulutusvaruskunnassa Lockstedtissa talvisodan alla paljastettu jääkärimuistomerkki.

Kirjoittajat eivät huomioi sitä, että sotilaiden yhteydenpito ei kuitenkaan johtanut käytännön tuloksiin, vaan rajoittui lähimmä vierailutoimintaan. Suomalaisia upseereita ei juuri ollut saksalaisissa sotakouluissa. Asealallakaan

ei yhteistyötä ollut, sillä talvisotaan lähteneillä suomalaisilla ei tainnut olla Parabellum-pistoleita lukuun ottamatta saksalaisia aseita.

Sukellusveneyhteistyö jää kertomatta

Esimerkkinä ristiriidasta hallituksen puolueet-tomuuspyrkimysten ja Saksan suuntaan pidet-tyjen sotilaskontaktien välillä esitetään Kriegs-marinen laivastovierailu Helsinkiin elokuussa 1937. Kirjoittajien tyyliin olisi hyvin sopinut korostaa, että vierailevien sukellusveneiden joukossa oli useita oman sukellusvenemme Vesikon (museoitu Suomenlinna) sisara-luksia. Suomalaiset sukellusveneet suunnitteli Hollannissa sijainnut saksalaisten bulvaaniyh-tiö. Siksi olisi saattanut olla hyvä edes mainita suomalaisten ei aivan vähäinen rooli Saksan sukellusvenelaivaston jälleenrakentamisessa.

Mannerheimista on syntynyt kuva, että hän olisi suhtautunut pidättyvästi saksalaisiin. Kirjoittajat osoittavat hänellä olleen kohtuullisen paljon kontakteja erityisesti valtakunnanmar-salkka Herman Göringiin. Mutta ei Manner-heim ollut yhteyksissä vain Saksaan. Kirjassa kerrotaan, kuinka hän jatkoi matkaa Saksasta Ranskaan tavatakseen kenraali Weygandin, joka johti Ranskan joukkoja Saksan hyökätessä keväällä 1940. Samalla matkalla Mannerheim kävi myös Lontoossa tapaamassa ulkoministe-ri Halifaxia. Mannerheim olikin kirjoittajien mukaan pragmaatikko, joka piti mahdollisim-man pitkään auki kaikkia linjanvalintoja.

Valtakunnanmarsalkka Herman Göring oli aktiivinen Suomen suuntaan. Tavatessaan

Suomalais-saksalaisen seuran edustajat marras-kuussa 1939, hän kehotti Moskovassa meneillä olleissa neuvotteluissa suomalaisia myöntymään esitettyihin vaatimuksiin, koska hyvityk-sen aika tulisi pian. Vastaavia viestejä ovat kir-joittajat löytäneet useita ja tukevat näin Heikki Ylikankaan aiheesta muita historiantutkijoita vastaan käymää taistelua.

Molotov-Ribbentrop-sopimuksen johdosta Saksa paitsi kieltäytyi myymästä Suomelle aseita, jopa takavarikoi alueensa läpi kuljetettavia Suomen muualta ostamia aseita. Kirja todistaa, ettei tämä ollut koko totuus, sillä Göringin aloitteesta Saksa myi aseita Ruotsille. Göring tähdensi, että sotatarvikkeet oli tarkoitettu ni-menomaan täydennykseksi niistä aseista, joita Ruotsi antaa omista varastoistaan suomalaisille.

Suomen SS-pataljoona ei mahdu tutkimukseen

Kirjoittajat ovat paneutuneet aiheen kannal-ta turhankin laajasti suomalaisten kulttuuri-

piirien, toki varsin innokkasiin, Saksan aktiviteetteihin. Olisikohan kulttuurille uhratuista yli 200 sivusta voinut antaa hiu-kan tilaa suomalaisen SS-pataljoonalle ja sen synnylle. Tämä hyvin konkreettinen ennen jatkosotaa toteutettu yhteistyöprojekti sivuu-tetaan täysin.

Kirjassa on 24 sivun mittainen luku ”Suo-mi ja holokausti”. Se on melko paljon, varsinkin kun kirjoittajat toteavat, että suomalaiset kieltäytyivät luovuttamasta omia juutalaisiaan. Synniksemme luetaan kahdeksan juutalaispa-kolaisen ja 47 sotavankeina olleen juutalaisen luovutus, jotka ilmeisesti joutuivat tuhoamis-leireille. Matemaattisesti laskien suomalaisten syyllisyys tuhotuista juutalaisista olisi noin yksi sadastuhannesosa. Lähinnä luvussa todis-tellaan sitä, ettei Suomessa oltu tietämättömiä holokaustista. Toki jotkut tiesivät mutta eivät kaikki. Ja entä sitten? Olisiko Auswitch ja muut tuhoamisleirit suljettu, jos suomalaiset olisivat sitä vaatineet.

Kenraali Ari Puheloinen
Puolustusvoimain komentaja

Puolustusvoimain komentajan puhe

206. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 23. syyskuuta 2013

**Herra ministeri,
Arvoisat maanpuolustuskurssin osanottajat,
Hyvät naiset ja herrat,
Herr minister,
Ärade deltagare i försvarskursen,
Mina damer och herrar,**

Toivotan alkavan kurssin osanottajat tervetulleiksi puolustusvoimien suojiin perehtymään kokonaismaanpuolustuksen ja kokonaisturvallisuuden järjestelyihin sekä yhteiskuntamme kriisivalmiuksiin.

Aktualitet och en bred samhällelig synvinkel har alltid varit kännetecknande för de riksomfattande försvarskurserna. Detta är möjligt, för att föreläsarna på kursen är landets bästa experter och för att ni, ärade kursdeltagare, är betydande inom olika samhällsområden i era arbetsuppgifter. Vi har igen en fin kurs framför oss.

Arvoisat kuulijat,

Eduskuntavaaleihin on aikaa noin 19 kuukautta. Ajankohta on puolustusvoimille tärkeä siksi, että vuonna 2013 valmistuneen valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon mukaan puolustusvoimien rahoituksen linjoitus vuoden 2015 jälkeen jää seuraavan hallituksen tehtäväksi. Puolustushallinnon arvio rahoituksen tarpeesta vuosikymmenen puolivälin jälkeen kuitenkin mainitaan selonteossa, mikä on hyvä asia. Aikaisemmissa kolmessa selonteossa vuosina 1997–2004 on puolustusvoimien rahoitusta vähintäänkin hahmotettu 7–8 vuoden päähän tulevaisuuteen. Niiden jälkeen vuoden 2009 selonteossa annettiin rahoituslinjaus ilman ajallista pituutta. Vuoden 2013 selonteossa aikajänne

on kahden vuoden pituinen. Jääkin nähtäväksi, kuinka käyttökelpoisena selontekomenettely säilyy puolustuksen linjausten teossa tulevaisuudessa, jos aikajänneen takarajaksi vakiintuu aina seuraavien eduskuntavaalien ajankohta. Tällöin entistäkin keskeisemmäksi muodostuu kulloiseenkin hallitusohjelmaan sisältyvä mahdollista selontekoa koskeva kannanotto, koska jokainen hallitus päättää kohdaltaan, millä

Lillukanvarsiin ei pitäisi sotkeutua, mutta en voi välttää puuttumasta häiritsevään alatyylisiin, joka lienee tarkoitettu huumoriksi. Mannerheimin 1942 Immolassa pidettyjä 75-vuotispäiviä kutsutaan radanvarsipippaloiksi. Kun Hitler ei tuolloin Mannerheimin kanssa keskustellessaan vaatinut suomalaisilta lisää sotaponnistuksia, kirjoitetaan, ettei kuulunut edes baijerilaisten nahkahousujen narahdusta. Vastaavia mauttomuuksia on kymmeniä.

On ymmärrettävää, että urbaaneilta tutkijoilta menevät varusteluministeri Speerin Lapin-matkan yhteydessä sekaisin käsitteet kota ja telta, varsinkin kun kuvauksen perusteella yöpymispaikka oli ilmeisesti loude/laavu. Oli si hyvä pidettyä erikoistermeistä, jos ei tunne niitä. Samaisella Speerin matkalla viulisti soitettiin Bachin partituurin. Heikko on kirjoittajien yleissivistys musiikin alalla.

Tunnustusta Rytille ja Mannerheimille
Kirjoittajien Suomen tuon ajan politiikkaan omaksuman kriittisen asenteen huomioon ottaen he päätyvät yllättävään tulokseen talvisodan jälkeistä aikaa koskevissa pohdintoissaan. He toteavat Rytin ja Mannerheimin noudattaneen hyvin samankaltaista ulkopoliittikkaa kuin Paasikivi ja Kekkonen kylmän sodan kaudella Neuvostoliiton kanssa.

Jokisipilä ja Könönen ovat koonneet Suomen osasta toisessa maailmansodassa kiinnostuneelle huippukiinnostavan, mutta samalla hengästyttävän lukupaketin. Kirja sisältää asianharrastajalle mielenkiintoista uutta tietoa, ehkä ammattitutkijalle vähemmän. Luki- ja urakkaa olisi voinut hiukan keventää karsimalla kulttuurin osuutta. Lukutapoihini ei kuulu jättää kirjasta osia lukematta, mutta nyt tuli tehtyä niin.

Jukka Knuuti

metodilla se puolustusta ohjaa. Puolustusvoimien kannalta tärkeää on linjoitusten pitkä ajallinen ulottuvuus tulevaisuuteen sekä mahdollisimman laaja poliittinen yksimielisyys puolustusvoimien asioista. Jos selontekomenettelyn vaikuttavuus hiipuu, on pitkän aikavälin suunnitteluperusteet puolustusvoimille linjattava jollain muulla tavoin. Tätä edellyttää jo pelkästään valtion rahavarojen taloudellinen käyttö, koska puolustusvoimien hankkeet ovat pisimmillään vuosikymmenen mittaisia.

Seuraavat puolitoista vuotta ovat tärkeitä, koska tuona aikana hahmotetaan puolustusvoimien tilannetta sekä kansalaisten ja poliittisen johdon suhtautumista puolustusratkaisun perusteiden määrittelyyn ja niistä sopimiseen. Tämänhetkisiä, vuoden 2013 selonteossa mainittuja peruslähtökohtia ovat puolustusvoimien tehtävien säilyminen nykyisinä, koko maan puolustaminen, yleinen asevelvollisuus ja sotilaallinen liittoutumattomuus. Näistä kaksi ensimmäistä kuuluvat yhteen, sillä kotimaan puolustuksen tehtävä voi täyttyä vain siinä tapauksessa että puolustetaan koko maata. Tämä lienee yksiselitteisen selvää.

Yleinen asevelvollisuus puolestaan kytkeytyy vieläkin laajempaan peruskysymykseen kuin vain edellä mainitsemini lähtökohtiin – nimittäin siihen, onko tarkoitus yleensä varautua puolustamaan maata sotilaallisesti vai ei. Jos vastaus on ”ei”, on kenttä vapaa mitä radikaaleimmillekin ratkaisuille yleisen asevelvollisuuden sijasta. Mutta jos vastaus on ”kyllä”, seuraa siitä koko joukko vaatimuksia, joita ei Suomessa täydetä millä tahansa järjestelmällä.

Asevelvollisuutta ja sen tilalle ehdotettuja järjestelmiä punnittaessa on tarkasteltava asiaa laajasti, ainakin kolmesta näkökulmasta. Strategisessa näkökulmassa on kyse siitä, täyttääkö puheena oleva järjestelmä valtiolle asetettavan vaatimuksen taata maan ja kansalaisten turvallisuus ulkoisia uhkia vastaan. Muut kaksi ovat yhteiskunnan näkökulma ja kansalaisen näkökulma. Kaikille näille voidaan koota plussia ja miinuksia ja muita vaikuttimia, mutta optimi ratkaisu on kuitenkin useiden tekijöiden kompromissi. Voitaneen niin ikään sanoa, että eri järjestelmiä verrattaessa jo älyllinen rehellisyys vaatii, että kaikki mainitsemani kolme näkökulmaa, siis strateginen, yhteiskunnallinen ja kansalaisen näkökulma, pidetään keskustelussa

rinnakkain mukana ja ettei tarkastelua tehdä ainoastaan yhden tekijän kannalta. Kansallisen turvallisuuden perusratkaisuja ei voi rakentaa esimerkiksi pelkästään kustannustekijöiden pohjalta.

Yleisen asevelvollisuuden tilalle Suomessa voidaan teoreettisesti löytää järjestelmiä, jotka ovat keskimäärin kansalaiselle vaivattomia ja yhteiskunnalle kevyitä, mutta jos niiden pohjalta ei ole mahdollista puolustaa koko maata sotilaallisesti, eivät ne ole käyttökelpoisia. Toisaalta on selvää, että siinä, miten asevelvollisuuden suoritus järjestetään, ei saa jämähtää vanhoihin kaavoihin. Puolustusvoimissa ollaan muun muassa miettimässä keinoja, miten varusmiesten sekä reserviläisten yksilölliset ominaisuudet ja sopivuus eri tehtäviin voitaisiin vielä paremmin ottaa huomioon ja siten varmistaa, että koko palveluskelpoinen osa miespuolisesta ikäluokasta voi suorittaa varusmiespalveluksen. Päämääränä on saada kaikki kyvyt esiin siten, että päätös asevelvollisen koulutusprofiilista osuu kohdalleen hänen kykyjensä ja motivaationsa suhteen.

Ehdotuksia asevelvollisuudesta luopumisesta on perusteltu uhkien muutoksella ja muun muassa kyberuhkien yleistymisellä sotilaallisen voiman käytön kustannuksella. Keskustelu kyberpuolustuksesta onkin ollut vilkasta – jopa niin vilkasta, että virhearviotkin ovat mahdollisia. Eräs virhearvio on oletus, että tulevaisuudessa valtion voimankäyttö toista valtiota vastaan sisältäisi pelkästään kybermenetelmiä, ja kaikki muut keinot olisivat tyystin vanhaaikaisina poissa laskuista. Näin asia ei ole. On tosiasia, että kyberuhkat ovat hyvin vakava yhteiskunnallinen ja sotilaallinen haaste, ja niiden hallitsemiseen on paneuduttava. Mutta muuhunkin on varauduttava, koska myös tulevaisuudessa voiman käyttö valtiota vastaan on mitä moninaisimpien keinojen yhdistelmä – erilaisista sotilaallisista, poliittisista, taloudellisista sekä perinteisistä ja uusista toimintatavoista muodostuva kokonaisuus. Suurvaltojen doktriineissa keskitytään vaikutusperustaiseen toimintaan. Tavoiteltavat vaikutukset ovat perustana keinojen valinnalle eikä suinkaan päinvastoin esimerkiksi siten, että ensin valittaisiin vain joku yksittäinen keino (vaikkapa kyber) ja sitten ikään kuin katsottaisiin mitä sillä saa aikaan.

Vilkkaan kyberkeskustelun varjoon ovat paljolti jääneet monet muut tietoyhteiskunnan lamauttamiseen tarkoitettut keinot, kuten esimerkiksi epäsymmetrisen vaikuttaminen. Kun tietoyhteiskuntaa vastaan toimitaan tietoyhteiskunnan menetelmin, vaikkapa kybermenetelmillä, silloin on kyse symmetrisestä vaikutuksesta. Epäsymmetristä vaikuttamista taas olisi esimerkiksi se, että tietoyhteiskunnalle tärkeitä johtamispaikkoja, tiedonsiirtoverkkojen solmukohtien laitteita tai muita fyysisiä osia tuhotaan perinteisin keinoin asevaikutuksella vaikkapa ilmasta tai paikan päällä sabotaasilla. Näin todennäköisesti tehtäisiin sotilaallisen voiman käytön osana ja varsinkin silloin, jos kohdevaltiolla on vahva kyberpuolustus. Siis epäsymmetristenkin uhkien hallintaan on varauduttava sotilaallisilla keinoilla.

Johtopäätöksenä edellä sanotusta voidaan todeta, että uhkakirjo on pikemminkin monipuolistumassa kuin muuttumassa suppeammaksi. Uhkatilanteita on tarkasteltava kokonaisturvallisuuden näkökulmasta ja kyberuhkia sen osana. Vaikka julkishallinnon eri tasojen, liike-elämän, yritysten, yhteisöjen, kansalaisten ja valtion on oltava tässä yhteistoinnassa, on vastuu kybersuojasta viime kädessä valtiolla. Puolustusvoimilla on kyberturvallisuuden osa-alueilla erityisosaamista, jota yhteiskunnan on mahdollista hyödyntää. Sen käyttöön otto kuitenkin vaatii lainsäädännön kehittämistä ja resursseja. Ilman säädösten määrättyjä toimivaltuuksia ei kyberpuolustukselle saada riittävää vaikuttavuutta.

Arvoisat kuulijat,

Palaan vielä alussa mainitsemaani puolustusvoimien rahoituskysymykseen. Kevään ja kesän mittaan on selonteon eduskuntakeskustelussa ja muuallakin puolustusvoimien ulkopuolella rahoitustarpeista puhuttaessa mainittu voittopuolisesti vain 2020-luvun haasteet. Keskustelussa on paljon ollut esillä niinkin kaukainen asia kuin torjuntahävittäjien uusinta 2020-luvun jälkipuoliskolla. Puolustusvoimissa investointitarpeita tarkastellaan pitkällä aikajänteellä, aina 2020-luvun lopulle asti, mikä tietysti vaikuttaa tähänkin päivään, ja on oikein että sille pannaan painoa. Mutta olisi vakava virhe keskittyä nyt keskustelussa ja poliittisessa harkinnassa ainoastaan 2020-lukuun, sillä lähimmät ja siten vakavimmat haasteet ovat esillä jo 2010-luvun loppupuolella. Näistä on tehtävä pian päätökset. 2020-luvun tarpeet on tiedostettava pitkän aikavälin linjauksia varten, mutta niitä koskevat yksittäiset investointipäätökset tulevat tehtäväksi aikanaan. Muun muassa edessämme on vielä kahdet eduskuntavaalit ennen kuin torjuntahävittäjien korvaaminen tuodaan päätettäväksi. Ja jos 2010-luvun rahoitushaasteita ei ratkaista, ei 2020-luvun haasteidenkaan ratkomisesta tule juuri mitään.

Hyvät maanpuolustuskurssille kutsutut,

Alkavalla kurssilla on erinomainen tilaisuus jatkaa tämän syksyn puolustuskeskustelua, josta uskon tulevan vilkkaan. Tervetuloa maanpuolustuskurssille

Puolustusministerin tervehdys

206. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 23. syyskuuta 2013

Hyvät maanpuolustuskurssille kutsutut, kummikurssilaiset, arvoisa Puolustusvoimain komentaja, hyvät naiset ja herrat.

Bästa inbjudna till försvarskursen, kursfaddrar, ärade kommandören för Försvarsmakten, mina damer och herrar!

Turvallisuuspoliittisella areenalla tapahtuu tällä hetkellä paljon. Syyrian kemiallisten aseiden riisumista koskevat neuvottelut ovat kriittisessä vaiheessa. Tilanne on herkkä, sisäinen konflikti jatkuu ja alueellisen eskaloitumisen vaara on olemassa. Toivomme, että kansainvälisen yhteisön keinot ja ennen kaikkea kyvyt ja tahto riittäisivät tilanteen vakauttamiseen. Suomi seuraa tilannetta ja valmistautuu omalta osaltaan tukemaan kansainvälisen yhteisön ponnisteluja.

Eurooppa on sekin hakenut yhtenäistä linjaa niin Syyrian suhteen kuin myös euroopalaisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan suhteen. Valtionpäämiesten on määrä tavata joulukuussa Eurooppa-neuvostossa, jossa keskustellaan yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteista.

Pohjoismaat ovat myös tiivistäneet yhteistoimintaansa turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla. Toimintatapamme ja yhteistyömallimme ovat herättäneet laajempaan kansainvälistä kiinnostusta. Olen toiminut pohjoismaisen puolustusyhteistyön (NORDEFCO:n) puheenjohtajana kuluvana vuonna ja odotamme loppusyksyn ministerikokoukselta myös vahvaa suunnannäyttöä tulevaisuuteen.

Myös NORDEFCO:a löyhempi yhteenliittymä Northern Group, johon kuuluvat pohjoismaiden lisäksi Hollanti, Iso-Britannia, Saksa, Puola ja Baltian-maat, kokoontuu Suomessa joulukuun alussa.

Kotimaassa on asevelvollisuuskeskustelunostamassa päätään. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan syksy on monella tapaa mielenkiintoinen.

Arvoisat kuulijat,

Valtionjohto työskentelee parhaillaan poikkeuksellisen haastavien talousnäköymien edessä. Julkisen talouden menot ovat tuloja

suuremmat eikä yhteiskuntamme rahoitus ole kestäväällä pohjalla. Kestävyysvajetta joudutaan kattamaan lainarahalla. Niin nykyinen kuin todennäköisesti tulevatkin hallitukset joutuvat tekemään vaikeita ratkaisuja saadakseen tilanteen oikaistua.

Muutamia konkreettisia esimerkkejä siitä todellisuudesta, jonka edessä nyt olemme:

- Valtion tulot ovat kuluvana vuonna noin 46 miljardia ja menot noin 55 miljardia euroa. Niiden väliin jää reilut yhdeksän miljardia euroa katettavaksi uudella lainarahalla.

- Ensi vuonna tuo alijäämä saadaan ennusteen mukaan laskemaan alle seitsemään miljardiin, hallituksen juuri päättämien sopeutustoimien ansiosta.

- Hallituksen päättämistä sopeuttamistoimista huolimatta velkasuhteen taittaminen ei näyttäisi olevan mahdollista vielä vuonna 2015, vaan velkaa olisi tuolloin jo 105 miljardia.

- Sopeuttamistoimet eivät yksin riitä, vaan tarvitsemme mittavia rakenteellisia uudistuksia pysyvien menosäästöjen aikaansaamiseksi.

- Hallitus on tehnyt linjauksia näistä rakenteellisista toimista.

Hyvät kuulijat,

On huomattava, että hallituksen rakennepäätöksissä ei tällä kertaa annettu uusia säästövetoja puolustushallinnolle. Onhan puolustushallinto kantanut kortensa kekkoon käynnistämällä puolustusvoimauudistuksen. Viime talvena valmistunut Valtioneuvoston selonteon Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta sinetöi puolustusvoimauudistuksen ja vahvistaa Puolustusvoimien uuden organisaation.

Viime vuonna käynnistettyä mittavaa puolustusvoimauudistusta viedään läpi suunnitelman mukaan. On kaikki syyt olettaa, että vuoteen 2015 mennessä välttämättömät rakenteelliset uudistukset saadaan toteutettua ja näin rauhan ajan rakenne saadaan vastaamaan palveluskelpoisen ikäluokan kokoa nykyistä paremmin.

Puolustusvoimauudistus on hyvin suunniteltu ja toimeenpantu konkreettinen valtionhallinnon rakenneuudistus. Puolustushallinto on valtion kiistaton kärkiosaaja mitä tulee toiminnan ja rakenteiden kehittämiseen sekä uudistusten toimeenpanoon. Samalla on todettava,

että uudistuksen johdosta lukuisat Puolustusvoimien työntekijät joutuvat vaihtamaan työskentelypaikkakuntaa eikä irtisanomisiltakaan valitettavasti vältytä. Inhimillisesti tämä on monelle raskas uudistus.

Hyvät kuulijat,

Kansainvälisessä vertailussa on asevelvollisuuteen perustuva puolustusjärjestelmämme kustannustehokas. Valtion 55,1 miljardin euron budjetista puolustushallinto käyttää tänä vuonna 2,85 miljardia. Tämä edustaa noin viittä prosenttia valtion menoista ja noin prosenttia bruttokansantuotteestamme. Tämä on kansantaloudellisesti kestävä taso, mutta riittääkö se puolustuksemme järjestämiseen myös jatkossa?

Selonteossa tunnistettiin epätasapaino puolustuksen tavoitteen ja resurssien välillä. Tämä epätasapaino on muodostumassa jo tämän vuosikymmenen lopulla ja erityisesti ensi vuosikymmenellä. Selonteko toteaa, että ”puolustushallinnossa laaditun arvion mukaan lisätarve erityisesti suorituskyvyn ylläpitämiseksi on vuonna 2016 noin 50 miljoonaa euroa ja vuoteen 2020 mennessä asteittain 150 miljoonaa indeksikorotusten lisäksi.”

Resurssitarve on siis kirjattu, mutta päätökset tehdään seuraavien vaalien jälkeen.

Arvoisat läsnäolijat,

Selonteon Eduskunta- ja UTVA-käsittelyjen jälkeen on puolustushallinnolle annettu selkeä tehtävä ja mandaatti poliittisen johdon informoinnista liittyen tähän haastekenttään. Eduskunnan Ulkoasianvaliokunnan mietinnön mukaisesti ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin, jotta seuraavan vaalikauden alussa eduskunnalla on käytössään selvitys puolustuksen pitkän aikavälin haasteista ja niihin vastaamisesta.”

Vastaavasti seuraavalla hallituksella on oltava selkeä näkemys eri ratkaisuvaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista puolustuskykyymme.

Edellä mainitun johdosta, Valtioneuvoston määrittämän toimintalinjan mukaisesti, tulemme antamaan eduskunnalle aktiivisesti ja kattavasti tietoa puolustuksen haasteista ja niihin vastaamisesta. Ottaen huomioon sekä olemassa olevien asejärjestelmien vanhenemiskatapult että uushankintojen pitkän elinjakson,

on aikavälisarviossa osattava katsoa sekä lähelle että kauas.

Olemme yhdessä puolustusvoimien johdon kanssa informoinnista suunnitelman. Informointi on tarkoitus käynnistää ensi kuussa ja se toteutetaan puolustusministeriön johdolla. Eduskuntaryhmien puheenjohtajat kokoontuvat viime perjantaina asian johdosta ja päättivät seurantaryhmän perustamisesta informointiprosessiin liittyen. Tarkoitus on, että informointi on parlamentaarisesti kattavaa ja kaikki puolueet saavat saman informaation.

Tavoitteenamme on tiedon jakaminen ja perustan luominen sille, että poliittiset päättäjät yhdessä voivat tehdä puolustuksen kehittämistä koskevia päätöksiä seuraavalla hallituskaudella ja sen jälkeenkin. Haluan korostaa, että kyse ei siis ole yhteisen kannan muodostamisesta vaan informoisesta. Pyrimme muodostamaan yhteistä strategisen tason tilannekuvaa. Edessämme olevien lähivuosien rahoitushaasteiden ratkaisemisesta odotetaan poliittista keskustelua.

Ärade åhörare,

Finland har ett internationellt sett personligt men uppskattat försvarslösning, som ger vårt försvar tillräckliga kapaciteter. Vår värnplikt, som p.g.a. medborgarinitiativet, igen håller på att bli medelpunkt i medborgardebatten ger dessutom samhället medborgarfärdigheter av olika slag. Utgående från tidigare företagna utredningar har det konstaterats att värnplikten samhällsekonomiskt är det förnuftigaste

sättet att forma den försvarsförmåga som behövs för att försvara Finland. Redan en mycket anspråkslös yrkesarmé kostar betydligt mera än en värnpliktsarmé.

Behandlingen och lösandet av utmaningarna för försvaret på lång sikt kräver dock att de centrala försvarspolitiska handlingslinjerna utvärderas. I granskningen ska bl.a. beaktas långsiktiga bedömningar av förändringar i vår säkerhetspolitiska omgivning, de krav som den övergripande säkerheten ställer, utsikterna vad gäller resursutvecklingen och vilka konsekvenser den allt starkare internationella dimensionen har för utvecklandet av försvarsförmågan.

Grunden för den fortsatta utvecklingen utgörs av försvarets tidigare strategiska investeringar och andra grunder som har retts ut vidsträckt i samband med beredningen av försvarsmaktsreformen och redogörelsen.

Bästa kursdeltagare,

Under kursens gång har ni en ypperlig möjlighet att diskutera de faktorer som påverkar vår säkerhet och hur de fungerar. Jag önskar er en givande försvarskurs.

Hyvät kurssilaiset,

Odotan edellä mainituista syistä laajaa ja vilkasta maanpuolustuskeskustelua seuraavien vaalien yhteydessä. Teille tarjoutuu mahdollisuus tätä käydä keskustelua turvallisuuteemme vaikuttavista tekijöistä jo kurssinne aikana. Toivotan teille antoisaa maanpuolustuskurssia. ☺

Maanpuolustuskurssit

– verkostoja yhteiskunnalle jo yli 50 vuotta

Maanpuolustuskurssiyhdistys päätti toteuttaa seurantatutkimuksen vuonna 2005 tehdylle vaikuttavuustutkimukselle. Ajatuksena oli saada sekä tutkimuspohjaista tietoa institution roolista alati muuttuvassa yhteiskunnassa että osallistujien palautetta toiminnasta.

Kysely lähetettiin kaikille vuoden 1991 alun jälkeen kurssin käyneille henkilöille, joiden sähköpostiosoite oli Maanpuolustuskurssien tiedossa. Kysely kattoi siis maanpuolustuskurssit 118–205. Kyseiset kurssit käyneistä yhdistyksen jäseniä on kaikkiaan 3 386 henkeä, joista kaikkiaan 3 034 henkilöllä oli kurssirekisterissä sähköpostiosoite. Kyselyyn osallistujat edustavat siis 89 %:a kurssin käyneistä. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 1 208 henkeä.

Maanpuolustuskurssitoiminta on saavuttanut vakaan aseman 50-vuotisen historiansa aikana. Saavutettua asemaa ei kuitenkaan voi, eikä saa, pitää itsestäänselvyytenä. Jatkuva uudistumisen tarve tasapainottelee pysyvyyttä ja toimintahistoriaa korostavan näkökulman rinnalla. Toteutetun tutkimuksen tavoitteena oli tukea kehittämispäätöksiä analyttisella tiedolla.

Valtakunnalliset maanpuolustuskurssit ja niiden jatko- ja täydennyskurssit sekä Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toiminta saavat erittäin hyvää palautetta. Maanpuolustuskurssille ja Maanpuolustuskurssiyhdistyksen tilaisuuksiin halutaan osallistua. Kun lisäksi huomioidaan, että Maanpuolustuskurssit jatko- ja täydennyskurssineen kattavat kymmenvuotisen oppimispolun, jota kurssiyhdistyksen toiminta tukee useilla tilaisuuksilla vuodessa, voidaan todeta institution luovan pohjan vahvalle verkostoitumiselle.

Edelliseen vaikuttavuustutkimukseen nähden tämänvuotisessa tutkimuksessa haluttiin lisäksi selvittää jäsenten käsityksiä kurssien oppisisältöjen ajantasaisuudesta sekä opetuksessa tehdyistä valinnoista.

Tutkimuksen on tehnyt evl, ST Mika Kalliomaa, joka toimii tutkimusryhmän johtajana Maanpuolustuskorkeakoulun Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksella. Kalliomaa on myös aiemmin ollut Maanpuolustuskurssien apulaisjohtaja.

Elinkeinoelämän edustajat innokkaimmin mukana toiminnassa

Jäsenten osallistumisaktiivisuutta (Taulukko 1) tarkasteltiin erikseen kurssitapaamisiin ja kurssiyhdistyksen tilaisuuksiin osallistumisen sekä Maanpuolustus-lehden seuraamisen

	Osallistunut kurssitapaamisiin	Osallistunut kurssiyhdistyksen tilaisuuksiin	Seuraa säännöllisesti Maanpuolustus-lehteä	
	ka = 3.91, s = 1.09	ka = 2.88, s = 1.14	ka = 3.81, s = 1.01	
Vastausvaihtoehto	n (%)	n (%)	Vastausvaihtoehto	n (%)
En lainkaan	32 (3)	139 (13)	Täysin eri mieltä	28 (3)
Vain harvoin	79 (8)	239 (23)	Jokseenkin eri mieltä	92 (9)
Satunnaisesti	249 (24)	400 (39)	Siltä väliltä	212 (20)
Säännöllisesti	289 (27)	175 (17)	Jokseenkin samaa mieltä	444 (42)
Lähes aina	410 (39)	106 (10)	Täysin samaa mieltä	282 (27)

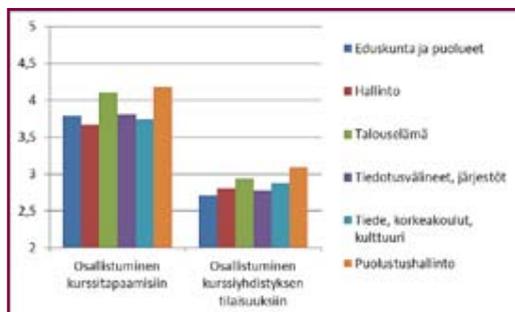
Taulukko 1. Osallistumisaktiivisuus

perusteella. Vaikuttaa siltä, että kurssitapaamisiin osallistuminen on jossain määrin suosituempaa kuin kurssiyhdistyksen tilaisuuksiin osallistuminen. Kurssiyhdistyksen tilaisuuksiin on osallistuttu yleisimmin satunnaisesti tai vain harvoin, kun taas kurssitapaamisiin osallistutaan joko ”lähes aina” tai ”säännöllisesti”. Samoin Maanpuolustus-lehteä seurataan aktiivisesti kaikissa vastaajaryhmissä.

Ensimmäinen kiinnostava tutkimustulos on se, että elinkeinoelämän edustajat osallistuvat kurssitapaamisiin ja kurssiyhdistyksen toimintaan muita yhteiskunnan eri aloilla toimivia aktiivisemmin.

Tilastollisesti eri yhteiskunnan alat poikkeavat toisistaan merkittävästi kurssitapaamisiin osallistumisen suhteen (Kuvio 1). Hallinnossa työskentelevät osallistuvat kurssitapaamisiin verrokkiryhmistä vähiten. Toisaalta puolustushallinnossa toimivat ja talouselämää edustavat kurssilaiset osallistuvat aktiivisemmin kuin muut ryhmät.

Kurssiyhdistyksen tilaisuuksiin osallistumisessa yhteiskunnan eri alojen välillä ei ilmennyt tilastollisesti merkittäviä eroja.

Kuvio 1. Osallistumisaktiivisuus yhteiskunnan aloittain

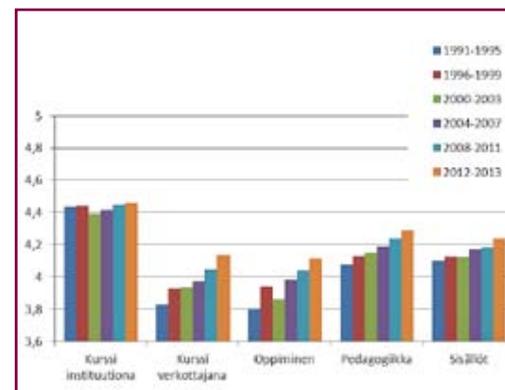
Kurssi-instituution arvostus säilyy

Tutkimuksen kysymyssarja rakennettiin aiemmassa Maanpuolustuskurssien vaikuttavuutta tarkastelleessa tutkimuksessa käytetyn kysymyssarjan pohjalta muokkaamalla muutamia kysymyksiä sekä täydentämällä sitä uusilla, tutkimuksen tavoitteen perusteella ideoiduilla väittämillä.

Kyselyn avulla selvitettiin viittä eri kokonaisuutta maanpuolustuskurssitoiminnasta. Pääkysymykset selvittivät kurssitoimintaa instituutiona, kurssitoimintaa verkottajana, pedagogisia ratkaisuja, oppimista kurssin aikana ja kurssisisältöjen ajankokaisuutta.

Kurssi instituutiona -osuuden väittämät kohdistuivat kurssin ajankohtaisuuteen sekä sen merkitykseen ja arvostukseen ylipäätään ja erityisesti kansallisesta näkökulmasta. Kurssi verkottajana -osuudella mitattiin vastaajien kokemuksia kurssin hyödyllisyydestä henkilökohtaisen urakehityksen, verkostojen ja kontaktien näkökulmasta. Oppimista arvioitiin väittämällä, jotka kohdistuivat siihen, miten hyödyllisinä opittuja asioita pidetään oman työn kannalta ja mikä merkitys niillä on omaan ajatteluun yhteiskunnasta, yhteiskunnan turvallisuudesta ja kansallisuuden kokemuksesta. Pedagogiikka- osuuteen liitetyt väittämät selvittivät osallistujien kokemuksia opetuksen toteutuksen sopivuudesta, oppimisilmapiiristä ja osallistujien aktiivisuudesta. Sisältöjä arvioitiin väittämällä, jotka mittasivat kurssilaisten kokemuksia kurssin eri sisältöjen ja yhdistyksen tilaisuuksien ajantasaisuudesta, kattavuudesta, asianmukaisuudesta ja lisäarvosta kurssin kokonaisuuteen.

Kuvio 2 osoittaa, että käsitys kurssista verkottajana vähenee ja pedagogisten ratkaisujen ja oppimisen arvioinnit laskevat, kun kurssin käymisestä kuluu aikaa. Tämä sinänsä luonnollinen ilmiö ei kuitenkaan näy kurssi-instituution

Kuvio 2. Pääkysymysten vastaukset eri kurssikausina

ja sisältöjen arvioinnissa, sillä kurssia arvostetaan tärkeänä instituutiona, vaikka kurssin käymisestä on kulunut aikaa. Samoin sisältöjen ajankokaisuuden arvostus säilyy.

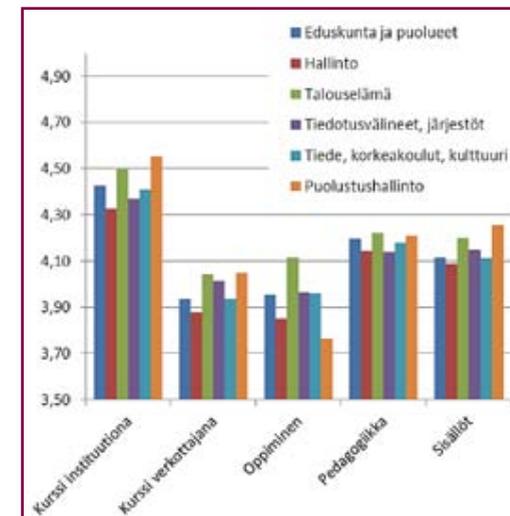
Seuraavaksi aineistoa analysoidessa päätettiin tarkistaa, onko pääkysymysten arvostuksessa eroja yhteiskunnan eri alojen välillä.

Ryhmiteltyinä kurssin aikaisen yhteiskunnan alan mukaan vastaajaryhmät poikkesivat toisistaan merkittävästi käsityksissään kurssista instituutiona, kurssin verkottavuudesta, oppimisen itsearvioinnista ja sisältöjen laadusta. Vertailu osoitti, että kurssin aikana hallinnon alalla toimineet antoivat alimmat arviot kaikissa arvioitavissa kokonaisuuksissa (pl. oppiminen). Talouselämän ja puolustushallinnon aloilla toimineista taas antoivat parhaat arvioinnit. Tosin puolustushallinnossa työskennelleet antoivat alimman arvion oppimista arvioineissa kysymyksissä. Eduskuntaan ja puolueisiin sekä tieteen, korkeakoulujen ja kulttuurin aloille sijoittuneet vastaajat eivät poikenneet arvioissaan muista ryhmistä, eli he olivat arvioissaan näin ollen keskimääräisimpiä. Vastaajien käsityksiä vaikuttavuustekijöistä kurssin aikaisen yhteiskunnan alan mukaan esitettyä on havainnollistettu kuviossa 3.

Kyselytutkimuksen pääkysymykset muodostuivat useista kysymyksistä. Aineiston analyysin perusteella voidaan todeta, että näiden erillisten kysymysten vastausten välillä ei ole tilastollisesti merkittäviä eroja.

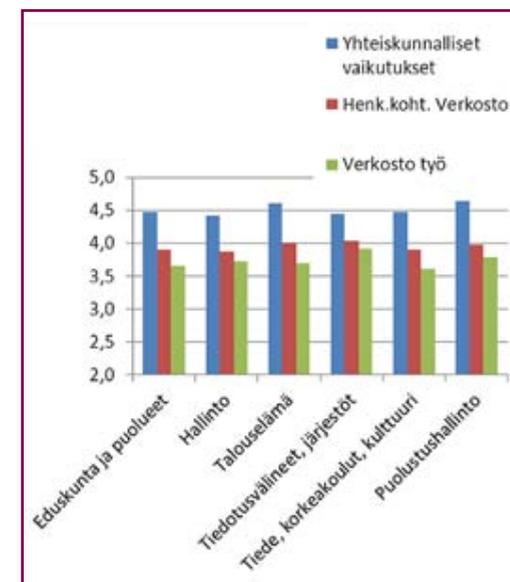
Verkostat yhteiskuntaa varten

Verkostoitumisen osuutta tarkasteltiin erittelemällä kysymysten sisältö kolmeen kompo-

Kuvio 3. Pääkysymykset yhteiskunnan aloittain tarkasteltuna

nenttiin: miten osallistujat mieltävät verkostoitumisen vaikuttavuuden jakaantumisen yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, omaa työtään tukeviin vaikutuksiin ja omiin henkilökohtaisiin vaikuttavuustavoitteisiinsa (Kuvio 4). Yhteiskunnallisia vaikutuksia selvitettiin kysymyksillä, jotka liittyvät verkostojen rooliin yhteiskunnan turvallisuuden edistäjänä. Osallistujien työtä tukevia vaikutuksia hahmotavilla kysymyksillä tarkasteltiin verkostojen merkityksiä osallistujien oman työn kannalta.

Kuvio 4. Verkostojen merkitys yhteiskunnan eri alojen edustajille.

Vaikuttavuustavoitteita hahmotettiin kysymyksillä, jotka koskivat osallistujien omia henkilökohtaisia verkottumisen tavoitteita.

Tilastollisesti tarkasteltuna verkostoitumisen kokemisen eri osa-alueissa kurssin aikaiset yhteiskunnan alat poikkesivat toisistaan merkittävästi yhteiskunnallisten vaikutuksien ja henkilökohtaisen verkostoitumisen osalta. Yhteiskunnallisten vaikutuksien osalta puolustushallinnon edustajien keskiarvo oli korkein. Seuraavaksi korkein keskiarvo oli talouselämän edustajilla. Muiden alojen edustajien keskiarvot eivät poikenneet tilastollisesti merkittävästi.

Kaikkien yhteiskunnan alojen edustajat näkivät verkostoituminen merkityksen samalla tavalla: eniten merkitystä oli koettu olevan yhteiskunnallisten vaikutuksien osalta, toisena henkilökohtaisten verkostojen ja vähiten työhön liittyvän verkostoitumisen osalta. Tutkimuksen perusteella voidaan siis sanoa, että maanpuolustuskurssitoiminta koetaan osaksi yhteiskunnan rakentamista.

Sisällöt ja pedagogiikka tukevat pysyvää oppimista

Kurssihengen rakentaminen on yksi kurssi-toiminnan keskeinen piirre. Yhteisöllisyyden tukemisen onnistuminen nousi tutkimuksessa sekä avoimissa vastauksissa että väittämien tuloksena korostuneesti esiin. Kurssitapaamiset ovat yhdistyksen tilaisuuksien ohella keskeisin yhteisöllisyyden tukemisen tapa. Luottamusjohdon aktiivisuus katsottiin keskeiseksi tekijäksi tapaamisten onnistumisen kannalta. Pedagogisia ratkaisuja arvioivista kysymyksistä suhteellisesti heikoimman arvioinnin sai väittämä, jossa arvioitiin kriittisten kysymysten määrää opetuksen aikana. Tämä voi ounastella orastavaa kaipuuta moniäänisempään opetuksen toteutukseen.

Kurssin jälkeen vastaajat arvioivat seuraavansa yhteiskunnan turvallisuuskeskustelua aiempaa kiinteämmin. Tämä yhdessä oppimisen kokemusten kanssa osoittaa syväoppimista eli oppimistavoitteiden vaikutusta käsityksiin ja asenteisiin. Kurssitoiminta tuottaa siis pysyvää oppimista.

Tutkimus osoittaa osallistujien arvostavan oppisisältöjen ajantasaisuutta ja kokonaisvaltaista turvallisuusnäkökulmaa. Erityisen korkean arvosanan saivat kysymykset, joissa

arvioitiin eri yhteiskunnan turvallisuusviranomaisten huomioimista oppisisällöissä.

Tulokset tukevat tehtyjä kehitysvalintoja

Tutkimustulokset osoittavat, että yksi maanpuolustuskurssitoiminnan menestystekijöistä on sisältöjen ja toimintatapojen eläminen ajassa. Viisikymmentä vuotta jatkuneen kurssitoiminnan kiinnostavuus kumpuaa yhteiskunnan kannalta tärkeistä oppisisällöistä. Tämän vuoksi ilmeisen onnistunut valinta on ollut ottaa kurssisisältöihin eri turvallisuusviranomaisten toiminnan esittely ja yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukainen kokonaisvaltainen yhteiskunnan turvallisuuden käsittely.

Erityisesti avoimen palautteen kautta nousi esiin kurssien ja kurssiyhdistyksen toiminnan laadukas toteuttaminen. Osallistajat selvästi arvostavat hyvin johdettua ja täsmällistä toimintaa monipuolisen ohjelman toteuttamisessa. Vierailut ja tutustumiset eri turvallisuustoimijoiden käytännön toimintaan saavat myös hyvän palautteen.

Instituution ja verkostoitumisen kannalta kurssitapaamiset nousevat korostettuun asemaan. Tapaamisiin ja niiden määrään ollaan enimmäkseen tyytyväisiä, mutta erityisesti avoimissa palautteissa nousi esiin huoli kurssitapaamisten tuesta. Luottamusjohdon katsottiin olevan avainasemassa, mutta suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä tapaamisten toteuttamisessa myös kaivattiin. Useassa palautteessa nousi esiin myös mahdollisuus yhdistää muutaman kurssin tapaamisia osallistujamäärien lisäämiseksi.

Osallistumisaktiivisuutta tarkasteltaessa elinkeinoelämän edustajien aktiivisuus korostui sekä kurssitapaamisissa että kurssiyhdistyksen toiminnassa. Tämä on tärkeä ja myönteinen huomio, koska suomalainen maanpuolustuskurssitoiminta kansainvälisesti verrattuna ainutlaatuisena järjestelmänä korostaa nimenomaan elinkeinoelämän osallistumista. Yhteiskunnan turvallisuuden kannalta on olennaista, että elinkeinoelämä haluaa olla mukana yhteisen turvallisuuden rakentamisessa.

Koko tutkimusraportti valmistuu vuoden loppuun mennessä, ja se julkaistaan yhdistyksen verkkosivuilla.

Pontevasti turvallisuuspolitiikan matkalla Brysselissä

Syksyinen aamu Helsinki-Vantaan liikentoterminaalissa 17.9.2013. Paikalle kokoontui maanpuolustuskurssien 202.–205. edustajia vahvistettuna matkan johdolla ja Maanpuolustuskurssien toimiston tukihenkilöstöllä kokonaispääluvun ollessa 36. Ilmavoimien koneeseen siirryttiin tavanomaisista turvatarkastuksista poiketen matkatavarapunnituksen kautta - intimitteettisuojoankohan vuoksi itse matkustajia ei punnittu. Mpk-toiminnalle uskollisesti kone laskeutui minuutilleen ilmoitettuun aikaan Brysselin kamaralle. Lentomatkaasta voi tiivistetysti todeta, että sen, minkä matkustusmukavuudessa hävisi, sen voitti kokemuksellisuudessa, eikä 4,5 tuntia tuntunut pituiseltaan.

Ensimmäisen päivän ohjelmassa oli rautaisannos Natoa. Suomi–Nato yhteistyötä tänä päivänä valotti suurlähettiläs Pia Rantala-Engberg. Kommodori Tapio Maijala kertoi Suomi-Nato sotilasyhteistyön kuvioista ja

Naton sotilaallisesta ulottuvuudesta. Näkökulmia koottiin yhteen paneelikeskustelussa, jossa olivat mukana Evi Harri Suni, Evi Arto Vaarala ja professori Rauno Kuusisto. Naton ajankohtaiskatsauksen esitti brittienglanniksi selkeästi jäsennellysti Jonathan Parish. Esitykset kokonaisuutena antoivat aineksia kotoisen keskustelun arvioinnin ja seuraamisen pohjaksi. Ehkäpä keskeisimmät viestit olivat, että operaatioiden aika on ohi, ja että toimintaa rakennetaan poliittiselle päätöksenteolle, konsensukselle, kaikkia kuunnellaan, mutta ne päättävät, jotka osallistuvat.

Pakko todeta, että se, ken täyttä ymmärrystä haki, joutui pettymään - ja eksymään tyrmään suureen lyhenteiden ja kaavioiden joukkoon.

Pitkä ja täyteläinen päivä päättyi suurlähettiläs Rantala-Engbergin luona, jonka upeassa residenssissä nautimme illalla vastaanoton antimista ja kansainvälisestä seurasta.

Keskiviikko aukeni syksyisen sateisena, mikä kuulemma on ajankohdan mukainen säätyyppi Brysselissä. Hotelli Silken Berlaymontin hyvän aamiaisen jälkeen lähdimme liikkeelle. Hotellin reseption oli lainannut oransseja satensuojia, jotka käsissämme muodostimme näyttävän kulkueen Suomen EU-edustuston tiloihin. Puoli vuotta sitten käyttöön otetut tilat ja taide heijastivat suomalaisen selkää ja valoisaa makua.

Edellisen päivän Nato-esittelyt vielä mielissämme kuulimme EU:n turvallisuuteen ja ulkosuhteisiin liittyviä esityksiä. Chatham House -sääntöjen mukaisesti esitysten sisällöt jäävät vain kuulijoiden tietoon.

Johtaja Ilkka Salmi esitteli EU:n tiedustelua. Hänen osastonsa henkilöstöstä useampia on Suomesta. EUn sotilastiedustelua esitteli puolestaan Georgij Alafuzoff, joka on siirtynyt nykyiseen tehtäväänsä Suomen puolustusvoimien tiedustelupäällikön paikalta. Luotettavaa tiedustelutietoa tuottamalla ja analysoimalla on mahdollista ennakoita turvallisuustilanteen muutoksia ja ryhtyä toimiin mahdollisten uhkien torjumiseksi.

Eversti Kari-Pekka Rannikko ja Olli Ruutu

sekä COPS-suurlähettiläs Piritta Asunmaa kuvasivat EU:ta sotilaallisena toimijana ja Euroopan puolustusvirastoa. EU:lla on useita omia turvallisuuteen liittyviä operaatioita. Yhteys Natoon on läheinen johtuen jo yksinomaan siitä, että monet EU-maat ovat myös Naton jäseniä.

EU mielletään tänä päivänä pitkälti talousunionina. Kuitenkin Euroopan yhdentymiskehityksen alkutilanteessa pian toisen maailmansodan jälkeen EU:n merkitys nähtiin rauhan ja vakauden tuojana. Tämä tavoite on saavutettu. Taloudelliset sidokset ovat lähentäneet maita ja synnyttäneet vuorovaikutusta maiden välille. Joskus kyse on myös riippuvuudesta, kuten kysymyksissä velkojen uudelleen järjestelystä tai tukirahojen jaosta.

Park Side Brasseriessa nautitun lounaan jälkeen ohjelma jatkui talouskysymyksillä. Siirryimme kävellen komission tiloihin Berlaymontiin. 1950-luvun rakennusta oli modernisoitu. Julkisivun ikkunoihin lisätyt kääntyvät heijastimet mahdollistivat auringon lämmön heijastamisen ulos tai päästämisen sisään, vuodenajasta riippuen. Väljissä aulaloissa oli esillä oman aikamme taidetta, jota oli

mahdollista katsella jonottaessamme henkilöllisyys- ja turvatarkastukseen.

Komissaari Olli Rehn liittyi ryhmämme mukaan EU:n talouskomission kokoushuoneessa, missä hän antoi katsauksen talousnäkymistä. Chatham House -sääntöjä rikkomatta voimme lainata 17.9. HS:ssa julkaistua Rehnin haastattelua.

Suomen talous joutuu komission aiempaa tarkempaan syyniin, kun se ottaa tarkasteluun jäsenmaiden budjettisuunnitelmat. Samalla komissio tekee arvion Suomen velkakehityksestä.

Ennusteen mukaan Suomen julkinen velka ylittää EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen määrittelemän 60 % rajan suhteessa bkt:een ensi vuonna. Suomen rakennepaketin monet toimenpiteet eivät ole hallituksen käsissä, kuten työurat, työmarkkinat ja kuntien kyky uudistua. Tarvitaan laajapohjaista työtä maan talouden tasapainottamiseen.

Vaikka komissio tarkastelee euromaiden budjettisuunnitelmia, ei budjettivaltaa kuitenkaan siirry pääkaupungeista Brysseliin. Erityisesti Ranskaa ja Italiaa on patisteltu pitämään kiinni rakenteellisten uudistusten toteuttamisesta. Se ei ole komissaari Rehnin mukaan miellyttävää puuhaa, mutta pitää jonkun sekin hoitaa.

Vierailupäivän päätteeksi nousimme Casa-kuljetuskoneeseen, joka jyrähti pontevasti käyntiin. Koneessa saatoimme todeta, että Maanpuolustuskurssiyhdistyksen pj. vuorineuvos Kari Jordan oli järjestänyt mainion matkan EU:n ja Naton sydämeen. Maanpuolustuskursien henkilökunta ja Suomen Ilmavoimat hoitivat hienosti käytännön järjestelyt. Kaikkien matkalaisten puolesta lämpimät ja mitä pontevimmat kiitokset henkilökunnalle, ev Heikki Välivehmaalle ja evl Tatu Mikkolalle, sekä yllä Arto Kujalalalle ja kurssisihteeri Sari Salmelle! Ja mikä oli hienoa, ei ollut väliä, miltä kurssilta itse kukin oli, juttua riitti kaikkien kanssa.

Mervi Parviainen (203. MPK)

Pekka Särkiö (204. MPK)

Maanpuolustuskurssi- yhdistyksen syyskokous

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokous pidettiin Helsingin yliopiston juhlasalissa 30.10.2013 kello 18.00 alkaen. Paikalla oli noin 450 yhdistyksen jäsentä. Kokouksen keskeisin päätösasia oli sääntömääräinen yhdistyksen sääntömuutoksen toinen käsittely. Kokouksen puheenjohtajana toimi yhdistyksen kunniapuheenjohtaja presidentti Pekka Hallberg.

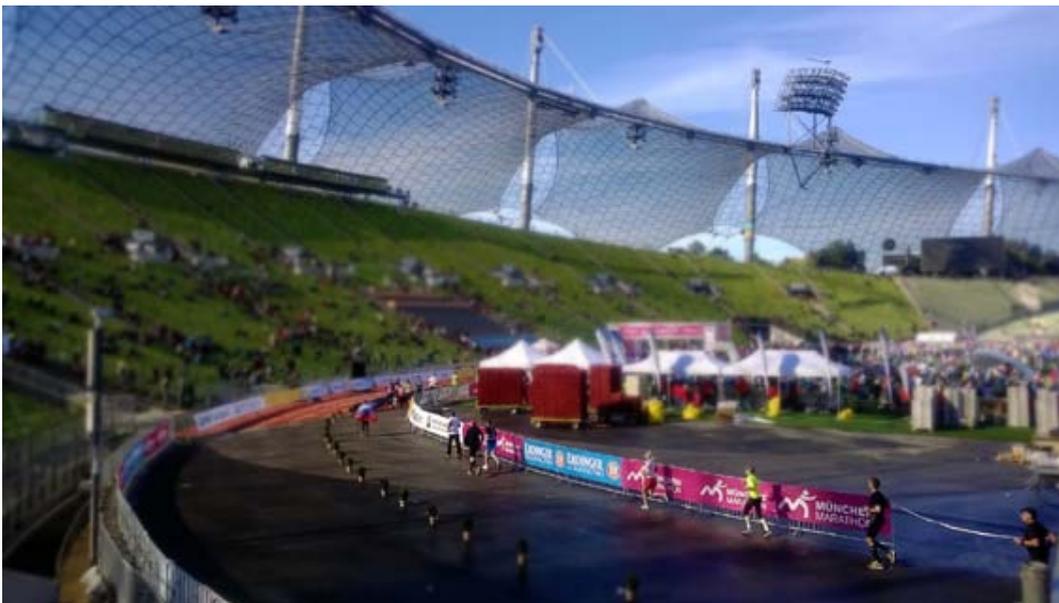
Kokous hyväksyi hallituksen sääntömuutoseesityksen sellaisenaan. Keskeisimmät muuttuneet kohdat koskivat yhdistyksen puheenjohtajan toimikausia ja yhdistyksen päättävissä kokouksissa (kevätkokous ja syyskokous) käsiteltäviä asioita. Uudet säännöt ovat kokonaisuudessaan nähtävissä internetissä www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi.

Kokouksen lopuksi palkittiin Päiviö Hetemäen-rahastosta kokonaisturvallisuuden hyväksi toimineita henkilöitä. Apurahan tai tunnustuspalkinnon saivat erikoistutkija Tommi Koivula, kasvatustieteen tohtori Soili Paananen, komentaja Jukka Anteroinen pelastusylitarkastaja Katja Ahola, johtaja Ilkka Horelli, pelastusylitarkastaja Einari Kapiainen, kunnanjohtaja (eläkkeellä) Mauri Hermunen ja lippueamiraali (evp) Bo Österlund.

Kokouksen jälkeen esitelmän piti Ruotsin puolustusvoimien komentaja, kenraali Sverker Göranson. Esitelmän aiheena oli ”Cooperation in a changing world”. Esitelmä on luettavissa yhdistyksen internetsivuilla www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi.

Juoksuklubi juoksi olympiahengessä

Münchenin olympiastadion on suomalaisille edelleen urheilun mekka täynnä nostalgiaa. Tämä tuli todistettua lokakuussa, kun iso joukko MP-juoksuklubilaisia osallistui Münchenin maratonille ja puolimaratonille.

Suomalaisen kestävyysjuoksun kunnianpäävät ja olympiahenki olivat vahvasti aistittavissa saavuttaessa maratonportista sisään stadionille, jossa Lasse Virén ja Pekka Vasala aikoinaan toivat kultaa Suomelle. Siinä vaiheessa, kun loppusuora on edessä, yleisö hurraa ja takana on 42 kilometriä kovaa räsitusta, jokaisen juoksijan filis oli kuin olympiavoittajalla. Saavutuksia sopikin juhlia illallisella tuopin kera maineikkaassa Hofbräuhausissa.

Münchenin matka huipensi MP-juoksuklubin onnistuneen lenkkikauden. Vuoden aikana järjestettiin peräti 7 yhteislenkkiä. Isäntinä ovat

toimineet Maanpuolustuskorkeakoulu, Ilmarinen, Utin jääkäriyrykmentti, Outotec, Elinkeinoelämän keskusliitto ja Viestinnän keskusliitto, Intrum Justitia sekä Säästöpankki Nooa. Lenkki-illoissa kävi noin 90 juoksijaa. Münchenin matkalla osallistujia oli 27 aveceineen.

MP-juoksuklubin puolesta lämmin kiitos kaikille isännille ja lenkkeilijöille. Uudet jäsenet ovat tervetulleita mukaan toimintaamme, yhteydenotot ja lisää tietoa Jyrki Heinonselta, jyrki.heinonen@mil.fi tai Timo J. Anttilalta, timo.anttila@itella.com

Vuoden 2014 kausi alkaa huhtikuussa yhteislenkillä Santahaminaan. Seuraava matkakohteemme on lokakuussa 2014 juostava Lisabon Rock 'n' Roll Maraton ja puolimaraton.

Tervetuloa juoksemaan kanssamme!

Kurssi 206 – kun kriisistä tulee uusi normaali

Kekseliäisyys ja improvisointikyky näyttäisivät olevan tämän kurssisukupolven perushyveitä.

Kun maanpuolustuskurssi 206 sai eteensä sovelletun kriisiharjoituksen skenaarion, muun muassa valtiovarainministeriön työryhmässä kuului yllättyneet huokaus. ”Tämähän on ihan realistinen kuvaus, ihan normijuttuja”.

Maailmantalous heittelee, energiansaantiongelmien iskevät nopeasti yhdessä sääilmöiden kanssa, valtion maksukyky on vaarassa, ja sekaan hyppää vielä muutama poliittinenkin selkkaus ja kansainvälisen epidemian uhka.

Hankalia, muttei mahdottomia asioita ratkaista: budjettileikkaus yksille aloille, vähän lisävelkaa, kolmas sektori talkoisiin ja hallitua emu-puskurien purkua jotta yhteiskunnan elintärkeät toiminnot pysyisivät käynnissä.

Pohdimme keskenämme, miten aiemmat kurssit esimerkiksi pitkinä nousukauden rikkaina vuosina ovat voineet näihin poikkeustila-

harjoituksiin eläytyä. Nyt tuntuu siltä, että finanssikriisin, eurokriisin, Syyrian kriisin ja tietovuotokriisien opettamina olemme alkaneet pitää jatkuvaa monen alan yhtäaikaista sekasortoa kaikkea muuta kuin poikkeuksellisenä. Kriisistä on tullut uusi normaalitila.

Toki samanlaisia hetkiä on ollut ennenkin. Varmasti jo 1970-luvun energiakriisin aikana maanpuolustuskurssien osanottajat olisivat miettineet Nesteen jalostamolla käydessään öljyn tulevaisuutta. Nyt meitä sentään lohdutettiin uusien eläinrasva-biopoltoainien ja liuskekaasun avaamalla mahdollisuuksilla.

Eikä vuoden 2001 WTC-iskujen jälkitunneissa kurssitettu päättäjäjoukko varmaankaan kuvitellut, ettei globaalin turvallisuusympäristön muuttuminen koskisi Suomea. Tosin silloin harva arvasi, että vuonna 2013 hyvin koulutetut maahanmuuttajavaramiehet voisivat olla haluttua väkeä Syyriassa ja

muualla maailman konflikteissa – eivätkä vain Suomen lippu hihassaan rauhanturva-tehtävissä.

Kurssilla tämä yleisen kriisitietoisuuden nousu näkyi läpi osallistujakunnan käyvästä realismista. Eri poliittisia mielipiteitä edustavat kansanedustajat, virkamiehet, yritysjohtajat, tieteen ja taiteen tekijät olivat keskusteluissa liikuttavan yksimielisiä siitä, että kurssiharjoituksissa kuvattuihin tilanteisiin voidaan ihan tosielämässäkin joutua minä tahansa talvena. Ja että jollain tavalla niistä selvitäisiin, jos niitä ratkottaisiin aidosti yhdessä.

Varsinkin jos kenttätehtävissä puolestamme olisi juoksemassa Mancesissa arkiasioita

hoitaneen kaartinjääkäri Pietarisen kaltaisia salibandyraketteja, Upinniemiä kuuluttuja hyväpuheisia meritiedustelijoita, Pirkkalan Hornet-kuskeja tai miinalaivakippareita.

Kurssilla puhuttiin paljon myös yhteisestä kriisinsietokyvystä. Olemmeko kansalaisina valmiit tinkimään mukavuudestamme, jos mikä tahansa kriisi syvenee? Kurssilaiset ainakin olisivat olleet. Internaattijaksolla Upinniemen kasarmilla moni valitti, että kerrossängyt oli korvattu liian mukavilla yksittäishetekoilla. Eikä ampumakoettaakaan tehty räntäsateessa ulkoradalla, vaan sisällä siistillä laser-rynkällä!

Petri Korhonen

MPK 206 – skjutövningar utan skoskav

Klassrummet ser ut som en mindre version av datorfestivalen Assembly. De kamouflageklädda soldaterna sitter framför sina skärmar och bygger en virtuell och identisk kopia av det område som deras grupp ska beskydda. Detaljnivån är imponerande. I den påföljande skjutövningen aktiverar de sina pansarvagnar med ett klick och vips börjar det smälla.

Några fysiska mil därifrån drillas landets stridspiloter. I hangaren står de olika flygplanen uppradade med den gråblanka Horneten som juvelen i kronan, men tyngdpunkten i utbildningen har flyttat ut till en annan byggnad där de helautomatiserade flygsimulatorerna finns. Eleven klättrar in i en liten bur och befinner sig bums i en virtuell stridsövning med andra piloter. Läraren och stridsledaren följer med övningen via ett dataprogram som kunde vara hämtat direkt från spelvärlden.

Det finns massor av möjliga infallsvinklar för att beskriva upplevelserna från landets försvarskurs MPK 206, men den övergripande insikten är att det har hänt en hel del i försvarsmakten under 22 år.

På en direkt fråga svarar en av utbildarna att det är en klar fördel om beväringarna i dag har spelat mycket dataspel innan de rycker in. Åtminstone vid de brigader vi besökte under kursen såg man kopplingen mellan dataanimationer och militär utbildning som en klassisk vinn-vinn situation. Försvarsmakten får hjärnor som effektivt utvecklar utbildningen genom att bygga ut de virtuella världarna och beväringarna får en merit som är hårdvaluta även i den civila spelindustrin.

Vi fick också lära oss att i andra länder, där den digitala arméutbildningen har kommit ännu längre, får beväringarna redan en individuell minnessticka som innehåller all strategisk information. Du matar in stickan i datorn och soldaten i den virtuella övningen ser ut som du, skjuter lika bra som du och löper exakt så snabbt som du.

Den digitala utvecklingen överlag löpte som en röd tråd genom MPK 206. Möjligheterna till myndighetsamarbete, övervakning av strategiska områden, simulerade storövningar och effektiv informationsspridning är exempel på områden som under de senaste åren utvecklats rekordsnabbt tack vare det digitala. Den nya

tekniken ger samhället en möjlighet att kombinera högre kvalitet med lägre kostnader.

Slanten har dock två sidor. De digitala möjligheterna är också förknippade med en av de allvarligaste och också mest realistiska hotbilderna som riktas mot Finland just nu. En cyberattack mot ett digitaliserat samhälle kan lamslå vår säkerhet och välfärd i en handvändning. En av lärdomarna från MPK 206 är att de digitala hjälpmedlen är en mycket god dräng

men en dålig husbonde.

Försvarsmakten, och också övriga myndigheters verksamhet, måste därför även i framtiden bygga på mänsklig verksamhet och information. Och för att skapa den verkliga informationen behövs också i fortsättningen den traditionella arméverkligheten med klian-de mössor, skoskav och mustig ärtsoppa.

Jens Berg

206. Maanpuolustuskurssi (III/13) 23. 9.–16. 10. 2013

Eturivi vasemmalta:

kehitysjohtaja Ritva **Dammert**, kansanedustaja Johanna **Jurva**, maatalousneuvos Arja-Leena **Kirvesniemi**, johtaja Minna **Haapala**, lääkepoliittinen johtaja Sirpa **Rinta**, yksikön päällikkö Kaija **Suvanto**, piispa Irja **Askola**, kansanedustaja Aino-Kaisa **Pekonen**, viestintäpäällikkö Eriikka **Koistinen** ja Executive Coach Tiina **Harmaja**.

Keskirivi vasemmalta:

toimitusjohtaja Katja **Leppäkoski**, johtaja Virve **Laitinen**, teollisuusneuvos Marja-Riitta **Pihlman**, budjettineuvos Seija **Kivinen**, puheenjohtaja Petteri **Leino**, talous- ja rahoitusjohtaja Jukka **Erlund**, johtaja Kari **Noroviita**, eversti Petri **Mattila**, johdon neuvonantaja Erkki **Rajaniemi**, kommodori Markku **Halonen**, toimitusjohtaja Tapani **Liuhalala**, puheenjohtaja Vesa **Mauriala**, ylijohdaja Marko **Sillanpää**, henkilöstöjohtaja Vesa **Lehtonen**, kansanedustaja Vesa-Matti **Saarakkala**, toimituspäällikkö Petri **Korhonen**, toimitusjohtaja Pekka **Ylihurula** ja pelastuskomentaja Simo **Weckstén**.

Takarivi vasemmalta:

Toimituspäällikkö Ilkka **Ahtokivi**, myyntijohtaja Jonas **Stjernberg**, johtaja Hannu **Komulainen**, majuri Matti **Honko**, toimitusjohtaja Raimo **Helasmäki**, chefredaktör Jens **Berg**, kansanedustaja Heikki **Autto**, tekninen johtaja Jari **Henriksson**, rehtori Juha **Kettunen**, kommodori Rami **Peltonen**, valiokuntaneuvos Petri **Helander**, eversti Pauli **Rantamäki**, viestintäjohtaja Kari **Mokko**, professori Hannu-Matti **Järvinen**, toimitusjohtaja Juhani **Loukusa** ja toimitusjohtaja Arto **Tiitinen**.

Puuttuu kuvasta:
kansanedustaja Jani **Toivola**

206. Maanpuolustuskurssin luottamusjohto: Oltermanni, yksikön päällikkö Kaija **Suvanto Emäntä**, lääkepoliittinen johtaja Sirpa **Rinta Isäntä**, kansanedustaja Jani **Toivola**

Tuleva toiminta talvi 2013–2014

Valtakunnallinen kurssitoiminta

208. Valtakunnallinen maanpuolustuskurssi 20.1.–12.2.2014
209. Valtakunnallinen maanpuolustuskurssi 10.3.–2.4.2014

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toiminta

MPKY:n turvallisuuspolitiikan ilta, Helsingin yliopiston juhlasali 16.1.2014 klo 18.00

Mahdolliset vuosisuunnitelman ulkopuoliset tapahtumat, jotka varmistuvat tämän lehden taiton jälkeen, tiedotetaan jäsenille erikseen.

Maanpuolustus-lehden numero 107 (1/2014) ilmestyy maaliskuussa.

Kesä- ja syyskauden aikana toimituksen tietoon on tullut seuraavat kurssitapaamiset ja -kokoukset, jotka on pidetty 31.10.2013 mennessä. Toimitus on päättänyt, että tapaamisista julkaistaan vain ajankohta ja paikka mikäli kurssi ei ole toimitanut toimitukselle tapahtumasta erillistä kertomusta. Kertomus tulee lähettää osoitteeseen maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com. Enimmäispituus on noin 1700 merkkiä. Toimituskunta pidättää oikeuden muokata tekstiä tarvittaessa. Kuvat: yhden palstan kuvan minimileveys 800 pikseliä, kahden palstan kuvan minimi 1700 pikseliä.

”100 kurssin traditio” 106. Maanpuolustuskurssin edustajat osallistuivat 206. Maanpuolustuskurssin avajaisiin 23.9. Säätyalossa.

”50 kurssin traditio” 156. Maanpuolustuskurssin edustajat seurasivat ”kummikursseina” 206. Maanpuolustuskurssin opetusta 15.10. Kruununhaan Maneesissa.

62. Maanpuolustuskurssi kokoontui 30.10. Ravintola Kappelissa, jonka jälkeen kurssi osallistui Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokoukseen.

67.–70. Maanpuolustuskurssien tapaaminen järjestettiin 26.9. Maanpuolustuskorkeakoululla Santahaminassa.

86. Maanpuolustuskurssi seurasi 27.8. taistelunäytöksen kenraaliharjoitusta Santahaminassa.

90. Maanpuolustuskurssi vietti 30-vuotiskurssikokousta 9.9. uuden Alma-talon tiloissa Helsingin keskikaupungilla. Isäntänä toimi lehdistöneuvos Jyrki Vesikansa.

Saimme tietoa sanomalehtien nykyhetken haasteista ja uutisviestinnän tulevaisuuden näkymistä. Toisessa alustuksessa käsiteltiin kylmän sodan ja Pohjola-aktiivisuuden problematiikkaa.

Paikalla oli 11 kurssilaista omine mielenkiintoisine mielipiteineen.

Pentti Airio

99. Maanpuolustuskurssi tutustui 3.9. luontokeskus Haltiin Nuuksion Solvallassa ja Marskin Majaan Lopella.

101. ja 102. Maanpuolustuskurssien tutustumiskohteena 5.9. oli Suomenlahden Meri-

puolustusalue ja merivoimien Hamina-luokan ohjusvene.

108. Maanpuolustuskurssi kokoontui 25-juhlapäivälliselle 24.10. Ravintola Konstan Möljään.

109. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen pidettiin 22.10. LähiTapiola-ryhmän pääkonttorin tiloissa Espoossa.

110. Maanpuolustuskurssi teki 22.–26.10. matkan Ranskaan tutustuakseen Normandian maihinnousuun. Matkalle osallistui 10 kurssilaista ja 8 puolisoa. Joukkomme sai tärkeäksi vahvistukseksi pari ulkokurssilaista: Kirsti (MPK 111) ja Pentti (MPK 122) Rissasen. Pääjoukko lähti Suomesta. Viisi liittyi vahvuuteen muualta Euroopasta. Matkan järjestäjää valitessamme painotimme osaavaa opastusta. Matkalla saatoimme todeta, että matkanjärjestäjän valinta oli osunut oikeaan. Oppaallamme everstiluutnantti Ilmari Hakalalla on hyvät tiedot kesän 1944 tapahtumista Normandiassa. Hän välitti ne meille selkeästi, välillä huumorilla höystettynä.

Pariisin kiertoajelulla irtauduimme muusta seurueesta ja suuntasimme Place de Finlandelle. Tyylikkäässä Suomen Suurlähetystössä vasta kolme viikkoa tehtävässään ollut suurlähettiläs Risto Piipponen käytti harkitun puheenvuoron, jossa hän esitteli Ranskan sisäpoliittista tilannetta sekä Ranskan asemaa EU- ja maailmanpolitiikassa. Yhdyshenkilömme puolustusasiamies Jan Engström puolestaan selosti meille Ranskan puolustuspolitiikka. Kyberturvallisuus on noussut puolustuspolitiikan yhdeksi tärkeimmistä painopisteistä.

Seuraavana päivänä suuntasimme kohti rannikkoa. Matkalla saimme oppaaltamme

MPK 110 Arromanchessa.
Kuvasta puuttuvat Anneli ja Heikki Taina

selostuksen yhteiskunnan tilasta ja vastarintaliikkeen toiminnasta Ranskassa ennen maihinnousua. Vierailimme Saint-Omerissa V1- ja V2-raketien laukaisubunkkerissa ja Calaisissa Saksan kanaalilaivaston komentokeskuksessa, josta mm. johdettiin saksalaisten Norjan rannikolle suunnanneiden suurten taistelulaivojen uhkarohkeaa läpimurtoa kapeasta Englannin kanaalista vuonna 1942.

Kolmantena päivänä tutustuimme kanadalaisen hautausmaahan ja ns. Dieppen verilöylyyn (1942), jossa Kanada menetti 3000 sotilasta operaatioissa, jossa kohtalokkain seuraus kokeiltiin hyökkäystä linnoitettuun satamakaupunkiin. Tämän jälkeen matkalaisten mielialaa kohotettiin Calvados-tilan maistiaisissa.

Neljäs päivä oli nähtävyyksiltään intensiivisin. Benouvillessä tutustuimme liittoutuneiden liitokonejoukkojen valtaamaan ensimmäiseen siltaan (Pegasus), Arromanchessa muutamassa päivässä rakennettuun liittoutuneiden valtaamaan satamaan ja 360-asteen vaikuttavaan dokumenttifilmiin maihinnoususta sekä Pointe du Hocin linnoitettuun jyrkkärinteiseen niemeen, jonka amerikkalaiset eliittijoukot pystyivät kuin ihmeen kaupalla valtaamaan nopeasti. Vaikuttavin kokemus saatiin kuitenkin

amerikkalaisten hautausmaalla Colleville sur Merissä. Lähes 10.000 Länsi-Euroopan vapauttamiseen osallistunutta amerikkalaisista risteineen lepää kauniilla hautausmaalla, josta näkyy koko Omaha Beach. Tässä ympäristössä pidimme hiljaisen hetken joukostamme hiljan poistuneen kurssiveljen Tapani Lareksen muistolle. Sainte-Marie-Eglisessä näimme vielä kirkontornista laskuvarjossa riippuvan sotilasuisen nukken, joka muistutti onnettomasta laskuvarjojääkäri John Steelistä, jonka varjo tarttui kirkon torniin kaupungin torilla.

Paluumatkalla kävimme vielä La Cambessa saksalaissotilaiden hautausmaalla, jossa lepää yli 22 000 Normandiaa puolustanutta saksalaista. Vaikuttava kokemus tämäkin.

Overlord operaatiomme oli kokonaisuutena onnistunut, mielenkiintoinen ja mieleenpainuva. Oltermannimme Raimo Tanttu kiteytti Normandian tapahtumat seuraavasti: ”Toisen maailmansodan ratkaisutaistelu käytiin täällä. Vallanhimo ja kostonkierre ajoivat ihmiskunnan miltei täystuhon partaalle. Sodanjohdon määrätietoinen toiminta, rohkeat ratkaisut, tiedustelu ja salassapito sekä logistiikan hallinta pelastivat maailman vieläkin suuremmilta tappioilta.”

Pekka Kangas

117. Maanpuolustuskurssin kurssitapaamiseen 1999. Helsingin Suomalaiselle Klubille saapui 11 kurssisisarta ja -veljeä. Saimme tilaisuuteen terveiset Matti Pukkiolta, Risto Pynöseltä, Martti Rissaselta, Pekka Ruotsalaiselta ja Kai Salmelta.

Helena Terho toi terveiset kurssimme kummipojalta, Juho Olkinuoralta. Juho pelaa NHL:ssä maalivahtina Winnibeg Jetsin joukkueessa kahden vuoden sopimuksella. Hän on halukas kertomaan kurssillemme kokemuksesta ja elämästään suuren veden tuolla puolen, jos vain hänen käyntinsä Suomessa sattuu samaan aikaan kurssimme kokoontumisen kanssa.

Kuulimme mielenkiintoiset alustukset ”Maailman luonnonvarat ja niiden käyttö” (Aalto-yliopiston erityisasiantuntija Magnus Diesen) ja ”Suomen huoltovarmuuden ajankohtaisia asioita” (Huoltovarmuuskeskuksen johtaja Hannu Peltari).

Kokoontumispaikka todettiin erinomaiseksi ja päätettiin jatkaa kokoontumistemme pitkää sarjaa näissä tiloissa. Merkittäköön siis kunkin kalenteriin seuraava tapaamisemme torstai-iltapäiväksi 18.9.2014 kello 13.

Hannu Luotola

125. Maanpuolustuskurssi kokoontui 2.10. Helsingin Vanhassa Raatihuoneessa kurssin isännän Sampsa J. Saralehdon johdolla apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljasen vieraana.

Kurssisisar Ritva Viljanen vastaa nykyisin Helsingin kaupungin opetus-, kulttuuri- ja nuorisoasioista ja noin miljardin euron budjetivarojen käytöstä. Ritva piti kurssikaverilleen kiinnostavan katsauksen, millainen nuorten tilanne on Helsingissä. Pääkaupunki ei pääse harmaantumaan, sillä lapsia tulee kouluihin koko ajan lisää, mutta myös lasten ja nuorten ongelmat lisääntyvät. Lastensuojelun asiakasmäärät kasvavat, nuorten työttömyys kasvaa, peruskoulun jälkeisiä opiskelupaikkoja on liian vähän ja syrjäytymisen ongelmat kasvavat. Erityisesti maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on ongelmia. Helsingissä noin 9 000 nuorta on ”kateissa”. Heillä ei ole koulutusta, työtä eikä opiskelupaikkaa, ja heistä melkein puolet on maahanmuuttajataustaisia. Epäoikeudenmukaisuuden ja marginalisoitumisen

kokemuksista ja tunteista kehittyä helposti maaperää radikalismille, terrorismille ja jengiytymiselle, Ritva muistutti. Hän esitti tiiviin katsauksen, mitä kaikkea kaupunki tekee nuorison ongelmien vähentämiseksi. Apulaiskaupunginjohtaja tarjosi kurssikaverilleen herkullisen karitsapäivällisen arvokkaassa Empiresalissa, jossa Helsingin valtuusto kokoontui ensimmäiseen istuntoonsa 138 vuotta sitten, ja joutui tietenkin vastaamaan ajankohtaisiin Guggenheim-kysymyksiin. ”Jos taloudelliset ehdot saadaan kuntoon, voisi taidemuseo tänne tulla, mutta en pysty sanomaan, tuleeko se vai ei,” Ritva Viljanen vastaili. Hän esittelee aikanaan ratkaisun kaupunginhallitukselle.

Kurssin pääsihteeri eversti Pekka Holopainen oli palannut Pakistanista YK:n UNMOGIP-sotilastarkkailuoperaation apulaiskomentajan tehtävästä, ja hän kertoi näkemyksiään Intian ja Pakistanin pitkistä Kashmirin-kiistasta. ”Ratkaisuja ei ole näkyvässä”, eversti tiivistä havaintonsa.

Tapaaminen päättyi tutustumiskierrokseen kaupungintalon sokkeloissa korttelissa. Kierrosta pohjusti entinen Helsingin kaupunginmuseon johtaja Marja-Liisa Rönkkö kertomalla, millaista oli kaupungintalokorttelin vanhimpien osien peruskorjaus ja pelastus 1980-luvulla, kun arkkitehti Aarno Ruusuvuoren ideana oli säilyttää vain ulkoseinät.

Arto Astikainen

128. Maanpuolustuskurssin 20-vuotistaapaaminen pidettiin 17.9. Katajanokan Kasinolla, jolla on vahvat maanpuolustukselliset perinteet niin omistajien kuin käyttäjienkin puolelta. Tapaamiseen osallistui 14 aktiivista kurssilaista sekä kutsuvieraana syksyllä 1993 pidetyn kurssin arvostettu johtaja amiraali Esko Illi.

Valiokuntaneuvos Olli-Pekka Jalonen ulkoministeriöstä piti tapaamisen yhteydessä alustuksen aiheesta Suomen turvallisuus ja puolustuspolitiikka. Eniten keskustelua synnytti tiivistynyt pohjoismainen yhteistyö. Valiokuntaneuvos Jalonen korosti, että se ei ole vaihtoehto omalle puolustuspolitiikalle, vaan ainoastaan sitä täydentävä elementti. Missään nimessä pohjoismainen yhteistyö ei ole takaportti Natoon.

Runsaasti keskustelua herättivät myös Suomen tulevaisuuden näkymät kansainvälisessä kriisinhallinnassa. Suomen pitkä perinne rauhanturvaamisen suurvaltana on uhattuna, kun kriisinhallinnan määrärahojen ennustetaan lähivuosina puolittuvan nykyisestä noin 110 miljoonasta eurosta. Siksi olisikin tärkeätä suunnata pienevät määrärahat osa-alueille, joissa Suomella on erityisosaamista. Ja mieluummin osallistutaan useaan ajallisesti lyhyeen projektiin kuin ”makuutetaan” miehistöä vuosikaupalla yhdessä kohteessa. Tämä oli kurssitapaamiseen osallistuneitten yhteinen resepti kriisinhallintaan.

Illallisvaiheessa kerrattiin kuluneen 20 vuoden tapaamisia sekä muisteltiin myös itse kurssia, jonka aikana itäinen naapurimaamme oli varsin labiilissa tilassa. Kurssin tauoilla saimme seurata CNN:n kanavalta suorana lähetyksenä, miten panssarivaunujen ammukset iskeytyivät parlamenttitalon valkoiseen seinään. Venäjän perustuslaillinen kriisi päättyi Säkylän internaattijaksomme päätöspäivänä 15.10.1993 järjestettyyn äänestykseen uudesta perustuslaista.

Kurssikokouksessa päätettiin, että vuoden 2014 kurssitapaaminen järjestetään Brysselissä myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana, todennäköisesti lokakuussa.

Matti Rantanen, 128. MPK:n isäntä

136. Maanpuolustuskurssi kokoontui 24.10. Eduskunnassa.

137. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen järjestettiin 30.10. kokoontumalla ensin Kellarikrouvin yläbaarissa, jonka jälkeen kurssi osallistui Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokoukseen. Ilta päättyi kurssipäivälliseen Kellarikrouvissa.

139. Maanpuolustuskurssi kokoontui kurssitapaamiseen 28.8. Hotelli Radisson Blu Plazaan. Illan teemat olivat hyvin ajankohtaisia; kyberturvallisuus sekä jälleenrakennuksen haasteet Itä-Euroopan ja eräissä muissa maissa.

Tietoverkkopuolustussektorin johtaja TkT Catharina Candolin Pääesikunnasta valotti esityksessään aiheita otsikolla ”Kyberpuolustus; mitä, miten, missä, miten varautua - suomalaisen näkökulma”.

Pelkistetty, selkeä ja olennaiseen keskittyvä alustus avasi kuulijoille erinomaisella tavalla tietoverkkoihin liittyvää problematiikkaa, kyberturvallisuutta ja -puolustusta sekä kirvoitti runsaasti kysymyksiä ja vilkasta keskustelua.

Kyberteeman jälkeen mittavan kansainvälisen uran mm Finpro:ssa ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankissa (EBRD) tehnyt kurssitoverimme Tapani Kaskeala alusti aiheesta ”Jälleenrakennuksen haasteet Itä-Euroopassa sekä eräissä Aasian ja Välimeren siirtymätalousmaissa finanssikriisin kurimuksessa - kokemuksia Euroopan jälleenrakennus - ja kehityspankista”. Alustuksen ja sitä seuranneen vilkkaan keskustelun myötä saimme hyvän käsityksen niistä huomattavista vaikeuksista, joita kehittyvillä talouksilla on tällä hetkellä vallitsevassa maailmantalouden tilanteessa. Ilta päättyi maittavaan päivälliseen.

Ilkka Aspara

145. Maanpuolustuskurssi kokoontui 24. kurssitapaamiseensa Liikenne- ja viestintäministeriöön (LVM) maanantaina 9.9. kurssiveili, kansliapäällikkö Harri Pursiaisen kutsusta. Kurssimme 18 jäsentä noudatti kutsua syysillalliselle, joka järjestettiin jo seitsemännen kerran. Illallisperinne sai jatkoa. Tapahtuma jakautui kahteen vaiheeseen, kansliapäällikön alustukseen ja buffet-illalliseen.

Harri alusti ministeriönsä ajankohtaisista asioista ja tulevaisuuden näkymistä. LVM tuottaa visionsa mukaan hyvinvointia ja kilpailukykyä hyvillä yhteyksillä. Samalla ministeriö edistää väestön hyvinvointia ja elinkeinöelämän kilpailukykyä sekä huolehtii toimivista, turvallisista ja edullisista yhteyksistä.

Uudella liikennepolitiikalla pyritään vastamaan väyläratkaisuihin ja erilaisiin kuljetuksiin, joihin pienimpänä myös vanhukset ja lapset kuuluvat. Kokonaisuudessa alemman asteen väylät muodostavat kipupisteen, jonka korjausvelka jatkaa kasvuaan. Yksityiset ja metsäautotiet jäävät pitkälti yksin tiekuntien vastuulle. Painopiste tulee oleman perusväylien kunnossa. Ajankohtainen aloite ja keskustelu tiemaksuista eivät ole liikenne- ja viestintäpoliittisen työryhmän ehdotus. Seurataanko ihmistä vai autoa on tietosuojan kannalta keskeinen kysymys. Valtio tarvitsee joka tapauksessa

145. Maanpuolustuskurssi illallisella

verotuloja, mutta onko se tehty aikaisemmin viisaasti? Maamme tieverkon arvo on noin 17 mrd euroa. Paljonko siitä on tarkoituksenmukaisessa käytössä?

Lentoliikenteessä keskeistä on lennonjohdo- ja alueelliset lennonvarmennuspalvelut sekä mistä tai jopa mistä maasta toimintaa johdetaan. Montako Finnavian ylläpitämää kenttää tulevaisuudessa tarvitaan ja missä ne sijaitsevat?

Meriliikenteen turvallisuus ja ympäristövaatimusten huomioon ottaminen tuottaa haasteita. Vaaditaanko rikkipesurit ja mihin laivoihin? Väylämaksut sekä satamat ja niiden sijainti ovat tärkeitä. Satamia on Suomessa runsaasti.

Arktinen meriliikenne on Jäämeren sulamisen ansiosta mielenkiintoinen uusi kokonaisuus. Koillisväylältä puuttuvat satamat, turvallisuusjärjestelmä ja riittävät jäänmurtopalvelut. Esitetty ja logistisesti mielenkiintoinen Jäämeren rata Suomesta Muurmanskiin maksaisi 3–4 mrd euroa. Missä määrin rataa käytettäisiin vai ajaisivatko laivat lastinsa suoraan Hampuriin?

Venäjä on liikennepoliittisesti Suomelle hyvä kumppani. Vuositasolla Suomella ja Venäjällä on liikennealan tapaamisia eri tasoilla melkein viikoittain ja Harri itsekin tapaa kollegansa lähes kuukausittain. Kahdenväliset sopimukset ovat olemassa kaikilta liikennealoilta, rautatie-, maantie-, meri- ja lentoliikenteessä. Vastaavat sopimukset voidaan kopioida lähes suoraan Eurooppaan.

Viestintäpoliittisesti Suomelle on tärkeää mahdollisimman suorat yhteydet Yhdysvaltoihin ja Saksaan, Euroopan keskelle. Suomen ja Saksan välinen tietoliikennekaapeli on merkittävä hanke. Suuret palvelin- ja datakeskukset Suomen vanhoissa tehdashalleissa ovat nykyaikaa ja tulevaisuutta. Kylmä ilmastomme pienentää merkittävästi hallien viilennyskustannuksia. Hyvä rakennuskanta sekä vakaa ja turvallinen ympäristömme tukevat globaalien yritysten toimintaa.

Mediapoliitiikassa keskeinen kysymys kuuluu, miten kotimaiset mediat säilytetään? YLE on luonteeltaan parlamentin radio, jonka tulevaisuuden eduskunta ratkaisee. Kaupallinen televisio on murroksessa toiminnan ja rahoituksen yhteensovittamisessa. Mainostulojen puute vaivaa lehdistöä. Lehdistön tulevaisuus selvitys on erittäin ajankohtainen.

Kyberturvallisuus on globaali huolen aihe. Kansallinen tietoturvallisuusstrategia luotiin jo vuonna 2000. Jokainen toimiala vastaa itse omasta turvallisuudestaan. Paljastunut Yhdysvaltain kansallisen turvallisuusviranomaisen, NSA:n tarkkailumahdollisuus on nostanut esiin kybersodankäynnin säännöt. Millaiseksi ne muodostuvat?

Mielenkiintoinen ja kaikkia koskeva esitys kirvoitti keskusteluun, jota jatkettiin illallis-pöydässä.

Ensi kevään tutustumiskohteeksi esitettiin useita mielenkiintoisia vaihtoehtoja, kuten Varsova, Praha, Pariisi ja Libanonin Beirut. Valmisteluvastuu jäi kurssimme johdolle.

Ensi syksynä kokoonnutaan jälleen yhteiselle illalliselle.

145. MPK:n pääsihteeri Vesa Tervo

Maanpuolustuskurssi 158:n tapaamiset 13.6. Kruununhaan Maneesilla ja 26.–26.9. Reserviupseerikoululla

Kurssi 158 kokoontui vuoden 2013 aikana kaksi kertaa. Ensimmäinen tapaaminen järjestettiin 13.6. Maneesin väen hienolla tuella Helsinkiin. Kurssilaisten mielestä oli mukavaa kokoontua Maneesille yli kymmenen vuoden jälkeen tuttuun paikkaan. Tapaamisen teemana oli puolustusvoimien rakennemuutos pääesikunnan ja puolustushaarojen näkökulmasta. Maanpuolustuskurssien johtaja eversti Kim Mattsson alusti pääesikunnan näkökulman sekä ilmavoimat ja kurssilaisten omin voimin saatiin katsaukset maa- ja merivoimista. Päivällisellä tutussa Zinnkellerissä päätimme järjestää seuraavan tapaamisen vielä syksyllä Reserviupseerikoululle.

Haminaan kokoontui 26.9. kurssiveli ja Reserviupseerikoulun johtajan eversti Timo Pöystin isännöimään tapaamiseen yhteensä 9 kurssiveljeä. Saimme kattavan esityksen koulun toiminnasta ja tutustuimme päärakennuksen tiloihin. Haminan kaupunkiin tutustuimme

opaskierroksen ja kaupunginhallituksen puheenjohtajan johdolla. Maittavan varuskuntakerholla nautitun päivällisen jälkeen yövimme kasarmilla. Oli erittäin miellyttävä kokemus monien vuosien jälkeen. Osin on kuitenkin myönnettävä, että koulun hienosti peruskorjatut tilat ylläpitivät varsin tehokkaasti kultaisia muistojamme. Uskoaksemme majoituskokemus silloin muutama kymmenen vuotta sitten silloisille upseerioppilaille ei ollut aivan samantyyppinen. Seuraavana päivänä tutustuimme rajan pinnassa rajavartiolaitoksen toimintaan. Saimme erinomaisen kuvan tämän päivän rajavalvonnasta ja passintarkastustoiminnasta. Erityisen mielenkiintoista oli saada kuva siitä, millaiset järjestelyt tulevat olemaan Vaalimaan rajavartiostasemalla lähitulevaisuudessa hienon uuden moottoritien ohella.

Vuoden 2014 syksyllä tapaamme Uudenmaan prikaatissa. Tervetuloa.

Kurssin pääsihteeri Olavi Jantunen

159. Maanpuolustuskurssi kokoontui 24.10. Puolustusministeriössä.

168. Maanpuolustuskurssi vieraili 12.9. Atrian Nurmon ruokatehtaalla ja Kauhavan Lentosotakoululla.

Maanpuolustuskurssi 158

169. Maanpuolustuskurssi kokoontui 22.10. Vakuutusyhtiö Fennian pääkonttorin tiloissa Pasilassa.

179. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen järjestettiin 31.10. Valtiokonttorin tiloissa.

181. Maanpuolustuskurssin syystapaamisessa oltermanni, toimitusjohtaja Pekka Lundmark kertoi, miksi Konecranesin kannattaa olla läsnä Singaporessa, maailman kasvavien markkinoiden ytimessä.

Johtaja Leena Mörttinen EK:sta peräsi pääomia, jotta talous saadaan nousuun innovatiivisin avauksin.

Tilaisuuden isäntä, VTT:n tutkimus- ja kehitystoiminnon johtaja Jussi Tuovinen kertoi teollisesta internetistä ja Micronovan tiiminvetäjät esittelivät älytuotteita parillekymmenelle kurssilaisellemme.

Pihla Allos

185. Maanpuolustuskurssi kurssikokous pidettiin 29.8. Töölön sairaalan tiloissa.

186. Maanpuolustuskurssi kokoontui Rakennusteollisuus ry:ssä 8.10.

Kurssimme oltermanni Tarmo Pipatti toimi isäntänä. Alkumaljan jälkeen hän esitteli Rakennusteollisuus ry:n toimintaa ja tavoitteita. Poikkeuksellisen vilkasta keskustelua syntyi esityksen toisesta osiosta, jossa hän tarkasteli valtakuntamme haasteita rakennusteollisuuden näkökulmasta. Taustana oli kaikkia kiinnostava kysymys ”Suomi nousuun”.

Rakennusteollisuus ry:n toimitusjohtajana isäntämme oli huolestunut mm. teollisen ja tuotannollisen rakentamisen hiipumisesta, samoin myös lisääntyvästä byrokratiasta ja erilaisten rakentamisiin liittyvien vaatimusten kiristymisestä. Jopa alan koulutuksella on vaikeuksia pysyä vauhdissa mukana. Positiivisena asiana Tarmo näki mm. hallituksen toimet harmaan talouden kitkemisessä.

Lähes parituntisen asiaosuuden jälkeen nautimme maukkaan iltapalan ja kävimme vapaata keskustelua. Osanottajia oli 14.

Kaikkien vieraiden puolesta lämmin kiitos Tarmolle antoisasta illasta.

Eero Nurminen

Maanpuolustuskurssi 190
työ- ja elinkeinoministeriössä

187. Maanpuolustuskurssi kokoontui 3.10. TeliaSoneran tiloissa.

Maanpuolustuskurssi 190 perehtyi työura-problematiikkaan

Tunnetusti ongelmien ratkaisuun keskittyvä ja kykenevä MPK 190 vieraili syyskuun toisella viikolla työ- ja elinkeinoministeriössä auttamassa kurssiveli Janne Metsämäkeä ja kurssisisar Tuija Oivoa päälle kaatuvien yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemisessa.

Valtiosihteeri Metsämäen alustuksen jälkeen viidentoista kurssilaisen joukko pääsi toden teolla pohtimaan keinoja työurien pidentämiseen. Puolesta tunnissa ilmaan sinkoili niin paljon ehdotuksia, että jos oleva ja tulevat hallitukset toteuttavat niistä puoletkaan, nykyinen keskiverto kolmekymppinen ahertaa työn ääressä vielä satavuotiaana.

Kesken vilkkaan keskustelun kurssilaiset saivat yllätysvieraan, kun koko päivän ilman lounasta ministeriössä ahertanut työministeri Lauri Ihalainen tuli varovaisesti kysymään,

voisiko hän saada iltapalaa. Ministeri liittyi joukkoon kertomaan omista maanpuolustuskurssikokemuksistaan. MPK-veteraani Ihalaisen – kurssin järjestysnumero on 88 – kertomusten perusteella myös kolmisenkymmentä vuotta sitten kurssilaiset olivat aktiivisia ja ahkeria.

Lähtiessään Ihalainen antoi tunnustusta illan isännille. Metsämäki junailee valtiosihteerinä asioita eleettömästi mutta tehokkaasti, ylijohtaja Oivo tekee nuorisotakuun eteen töitä taidolla ja sydämellä. Ministerin sanoihin oli helppo yhtyä.

Ilta jatkui kaupungilla ongelmien ratkaisun merkeissä. Pääministerillä oli vaikea päästä älypuhelimellaan pilveen ja illan aikana virinnyt idea Sulkavan soutuihin osallistumisesta osoittautui perin mutkalliseksi. Harventuneet joukot muun muassa pohtivat, onko talkki paras keino välttää ikävät hankaumat ja minkälaiset hanskat ovat parhaat airon ja kämmenen välissä.

Jari Rauhamäki

Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry

Totuuksia tietoturvasta

Perinteinen esitelmätilaisuus Kouvolan kaupungintalossa 10. lokakuuta sai taas innostuneen vastaanoton, kun sotatieteiden tohtori Jarno Limnell esitelmöi kyberturvallisuudesta. Tilaisuuden aloitti Savon Soittokunta alkumarssilla. Soittokuntaa johti kapteeni Ilpo Luukkonen. Yhdistyksen monivuotinen puheenjohtaja, lääkintöneuvos Kari Soininen toivotti runsaslukuisen yleisön tervetulleeksi tilaisuuteen, mikä alkoi tuntia ennen esitelmää kahvituksella. Tri Limnell'in esitelmä oli oppitunnin mittainen – ja opettavainen, sillä erittäin selkeä esitystyylillä upposi vastaanotettavaan yleisöön. Vaikka esitelmä oli varsin selventävä, muutamaan yleisökysymykseen saatiin esitelmöitsijältä asiantuntijavastaukset. Mielenkiintoinen ja onnistunut tilaisuus päättyi yleisön ja soittokunnan yhteisesityksenä ”Sillanpään marssilauluun”. Mainittakoon, että esitelmätilaisuudet kahvituksineen ovat kuulijoille maksuttomia.

Teksti ja kuva Paavo Mikkonen

Alla: Savon Soittokunnan esitystä kuuntelevat eversti evp Pekka Tynkkynen, kenraalimajuri evp Jukka Pennanen, esitelmöitsijä, sotatieteiden tohtori Jarno Limnell ja yhdistyksen puheenjohtaja, lääkintöneuvos Kari Soininen (oikealla)

Yllä: Tohtori Jarno Limnell sai muistoksi esitelmästäan Kymen läänin Maanpuolustusyhdistyksen standardin sekä Pentti Airion ja Sakari Viinikaisen toimittaman teoksen ”Etulinjassa itään ja länteen”. Muistoesineet luovutti puheenjohtaja Kari Soininen

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry

Tampereen Tohlopin Ylessä puhaltavat uudet tuulet

Pirkanmaan maanpuolustusyhdistys (PirMPY) vieraili 18.9.2013 Yleisradio Oy:n toimitiloissa Tampereen Tohlopissa ja tutustui sen ajankohtaisiin uudisjärjestelyihin. Vierailu onnistui erinomaisesti. Sen käytännön järjestelyn hoitivat Pirkanmaan liiton edunvalvontapäällikkö Jouni Koskela (PirMPY) ja Yle Mediapoloksen päällikkö Minna Tiihonen (YLE). Kiitos heille onnistuneista järjestelyistä! Osallistujia oli yhteensä 38: PirMPY:n jäsenet puolisoineen (18), Tampereen reserviupseerit ja reserviläiset puolisoineen (20).

Vierailuohjelma alkoi tutustumisella TV-studioihin. Erityisesti mieleen jäi Virtuaalstudio, jossa ohjelmat lavastetaan usein virtuaalisesti ja tehdään paljon mm.

lastenohjelmia. Kolmessa muussa studioissa (Lattia 1, 2, 3) tuotetaan monia ajankohtaisia ja viihteellisiä ohjelmia, teräväpiirtotasoa. Studioiden katossa on mittava tietokoneohjattu valonheitinjärjestelmä, joka on etukäteen ohjelmoitu kulloistakin tarvetta varten.

Tutustumiskierroksen jälkeen tuottaja Timo Järvi (TV2:n ohjelmapäällikkö 31.8.2013 saakka) esitteli yleisesti YLE:n toimintaa. Tänä vuonna kansalaisten veroluonteisen TV-maksun arvioidaan tuovan noin 500 miljoonaa euroa. YLE-toiminnan tavoite on, että tulevaisuudessa sen tarjoamaa ohjelmaa katsovat ainakin joskus kaikki kansalaiset, ja heistä vähintään 80 % päivittäin. TV- ja radiotoimintaa on monilla kanavilla,

Vierailijat tutustuvat TV-studioon.
(Kuva Ilkka Mäntyvaara)

Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry – Vasa läns Försvarsforening rf

Puolustusvoimien uudistetut tehtävät

esillä Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry:n vuosikokouksessa Kaskisissa

ja useilla paikkakunnilla. Pääpaikkoja ovat tietenkin Pasila ja Tohloppi. Kumpikin tekee TV-ohjelmia Ylen kaikille kanaville (TV1, TV2, Teema, Fem). Kanavia on profiloitu uudelleen ja Tohlopista tehtävät lähetykset ovat teräväpiirtotasoa. Kun kyselyllä selvitetiin ohjelmien kiinnostavuutta, enemmistö yli 45-vuotiaista käytti mieluiten Yleisradion palveluja ja nuoremmat internettiä. Uusia voimavaroja onkin nyt ohjattu internettiin.

Mediapoliksien päällikkö Minna Tiinonen esitteli sitten TV:n organisaatiouudistusta, Mediapolista, sen syntyä, rakennetta, tavoitteita ja käytännön toimintaa. Mediapoliksien laitosrakennus on suuri, 32 000 m². Mediapolikseen sijoittuu mm. Tampereen ammattikorkeakoulun Taiteen ja viestinnän oppilaitos sekä useita alan yrityksiä. Sillä on useita paikallisia toimijoita ja tukijoita.

Esitysten lomassa ja niiden jälkeen keskusteltiin vielä lähetystoiminnan turvallisuudesta, sen varmentamisesta ja yleisemminkin vaaratilanteiden tiedottamisesta. On hyvä, että yleisradiotoimintaa on hajautettu ja että Suomessa on kaksi keskeistä suurta toimijaa: Pasila ja Tohloppi. Vaaratilanteista tiedotetaan yleisesti sekä Radio Suomessa että TV-uutisten yhteydessä. Häätäkeskus välittää vaaratiedotteen Yleisradioon ja Pasila välittää sen koko maahan.

Lopuksi PirMPY:n edustajat kiittivät Mediapolista ja ojensivat sen esittelijöille lahjakirjat. Ohjelman päätteeksi Mediapolis tarjosi erinomaisen iltapalan, josta vielä erityiskiitos!

*Pauli Ylitalo
Pirkanmaan maanpuolustusyhdistyksen
varapuheenjohtaja*

Länsi-Suomen sotilasläänin komentaja, Kenraalimajuri Pertti Salminen tarkasteli puolustusvoimien uudistusta Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry – Vasa läns Försvarsforening rf:n 5.11.2013 Kaskisten satamassa pidetyssä vuosikokouksessa.

Suomen puolustusratkaisun keskeinen periaate on todettu Valtioneuvoston 2009/2012 hyväksymässä selonteossa. Periaatteen mukaan tavoitteena on ”Oikein mitoitettu oman kansan ja ulkomaiden uskottavaksi arvioima ennaltaehkäisy ja torjuntakyky”. Sotilasliittoon kuulumattomuus on todettu selonteossa samoin kuin koko valtakunnan alueen puolustaminen.

Kenraalimajuri Pertti Salminen ja puheenjohtaja Mauri Volama

Kokouksen osanottajat

Puolustusvoimien uudistetut tehtävät ovat Suomen sotilaallinen puolustaminen, muiden viranomaisten tukeminen ja kansainvälinen sotilaallinen kriisinhallinta. Muita viranomaisia ovat poliisi, pelastusviranomaiset ja ulkovallat. Suorituskykyä lainataan kahteen jälkimäiseen kohtaan tarpeen mukaan. Puolustusvoimien kokonaiskustannukset jakaantuvat seuraavasti: kolmannes kohdistuu materiaaleihin, kolmannes henkilöstökustannuksiin ja loppuosa toimintamenoihin. Suomessa päätetyn linjauksen mukaan puolustuskyvyn kustannukset voivat olla korkeintaan 1,5 % bruttokansantuotteesta. Vastaava EU:n linjaus määrittelee puolustuskyvyn kustannusosuudeksi 1,6 % maan bruttokansantuotteesta.

Puolustusvoimien kehittämisohjelman toteuttamista on aikaistettu. Alun perin uudistus piti tehdä vuonna 2016, mutta ohjelman toteutus aikaistettiin kustannussäästöjen aikaansaamiseksi varhennetulla aikataululla. Tämän hallituskauden leikkaukset ja menosäästöt ovat yhteensä 825 miljoonaa euroa. Uudistuksen tavoitteina ovat Suomen sotilaallisesta puolustuskyvystä huolehtinen, pysyvät kustannussäästöt sekä puolustusvoimien koon ja toiminnan saattaminen rahoituksen kanssa tasapainoon. Uudistus johtuu ikäluokkien pienenemisestä, puolustusmateriaalin vanhenemisesta ja kallistumisesta sekä muusta kustannusten noususta. Uudistukselle asetetut vaatimukset ovat puolustusvoimien lakisäateisten tehtävien säilyttäminen, koko maan puolustaminen, yleinen asevelvollisuus sekä sotilaallinen liittoutumattomuus. Kokonaisuudistus toteutuu

viimeistään vuonna 2014. Uudistuksella tulee turvata kestävä rahoitus tulevaisuudessa. Sotilasläänin tehtävinä ovat joukkojen perustaminen, kohteiden suojaaminen sekä hyökkäysten torjuminen.

Markkinointijohtaja Patrik Hellman esitteli Kaskisten sataman toiminnan. Kaskisten satama on Suomen tärkeimpiä metsäteollisuuden satamia. Toiminnan laajuus vuonna 2013 tullee olemaan 1,1 miljoonaa tonnia. Se merkitsee yli 30 %:n kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Satamasta halutaan tehdä energiasatama. Alueelle on suunnitteilla biodieseltehdas, joka toisi seudulle 600 työpaikkaa. Myös yli 1 000 tuulimyllyn rakentaminen lähialueille työllistää satamaa. Kaskisten satama on mukana Suomen itärajalta Kaskisten kautta Trondheimiin suunnitellussa ”korridor-hankkeessa”, joka palvelisi rahtilaivaliikennettä. Kaskisten sataman kehittyminen edellyttäisi nopeita ratkaisuja rautatieyhteyden parantamiseksi Seinäjoen ja Kaskisten välillä.

Kokouksessa Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry valmisteli myös huhtikuussa 2015 Vaasassa vietettävää 50-vuotisjuhlaansa.

Yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa Mauri Volama Seinäjoelta ja yhdistyksen sihteerinä Marja-Liisa Tenhunen Kokkolasta. Uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin Hannu Sulkakoski Pietarsaaresta sekä uusiksi hallituksen jäseniksi Jari Orjala Kannuksesta ja Thomas Skur Kaskisista. Jäsenmaksu on edelleen 15 euroa sisältäen Maanpuolustuslehden 4 numeroa.

Marja-Liisa Tenhunen

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry

Varsinaissuomalaiset opintomatalla Genevessä

Kolmisenkymmentä Varsinais-Suomen maanpuolustusyhdistyksen jäsentä lensi lokakuun puolessa välissä Geneveen, kansainvälisten yhteisöjen ja järjestöjen kaupunkiin.

Genevessä matkalaiset tutustuivat Geneven turvallisuuspolitiikan keskukseseen, jossa isäntänä toimi muutama päivä ennen vierailua Geneveen muuttanut eversti Aapo Cederberg. Tutustuimme myös UNHCR:ään eli YK:n pakolaisjärjestöön sekä YK:n Geneven toimistoon. Tosin ”toimisto” on ehkä vähän väärä termi siitä kaikesta, mitä siellä tehdään. Vierailimme myös Suomen Geneven pysyvässä edustustossa, jossa suurlähettiläs Päivi Kairamo piti mielenkiintoisen esityksen edustuston tehtävistä ja haasteista. Geneveä ei voi ohittaa ilman käyntiä Punaisessa Ristissä. Matkakohteena oli myös Punaisen Ristin liitto ja äskettäin uusittu järjestön museo.

Geneve on täynnä mielenkiintoisia kansainvälisiä järjestöjä. Päänvaivaa matkanjohtajana toimineelle kunnanjohtaja Vesa Rantalalle aiheuttikin, mihin kaikkiin järjestöihin on

Suurlähettiläs Päivi Kairamo kertoi edustuston tehtävistä ja haasteista

mahdollista tutustua muutaman päivän matkan aikana. Kaksi ensimmäistä päivää olivatkin täynnä yhdistyksen tarkoituspäiviä palvelevaa perehtymistä ja uuden oppimista.

Nelipäiväinen matka päättyi päiväretkeen, jonka kohteina olivat mm. Morgesin linna ja sen museot, Mannerheimin muistomerkki Montreaux'ssa sekä käynti Glion kylässä Valmontin sairaalassa, jossa moni kuuluisuus Mannerheimin lisäksi on ollut kuntoutettavana. Mannerheimin muistomerkki sai kukkalaitteen arvokkaan muistohetken yhteydessä.

Kuvat ja teksti Sakari Kinnarinen

Varsinaissuomalaiset tutustumassa Mannerheimin viimeiseen lepokotiin Valmontissa

VALMONT
Clinique privée de réadaptation

Etelä-Savon Maanpuolustusyhdistys ry
Sihteeri Anneli Niskanen
Purolantie 3
50350 NOROLA
040 519 0881
anneli.niskanen@surffi.fi

Kanta-Hämeen Maanpuolustusyhdistys
Mikko Kero
Aurinkokatu 5 B 39
13110 HÄMEENLINNA
040 575 9997
expomus@saunalahti.fi

Keski-Suomen Henkisen Maanpuolustuksen Liitto ry
Sirkku Laurila
Kolikkotie 5 A 10
40320 JYVÄSKYLÄ
050 68186
sirkku.laurila@kojamo.fi

Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Paavo Mikkonen
Keskikoskentie 4 A 3
46800 MYLLYKOSKI
044 550 9375
paavo.mikkonen@pp.inet.fi

Lapin läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Johtaja Jari Aalto
Lapin aluehallintovirasto
PL 8002
96101 ROVANIEMI
040 520 0486
jari.aalto@avi.fi

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry
Kristina Alho
Arkkitehdinkatu 18 A 10
33720 TAMPERE
040 833 8490
kisse.alho@elisanet.fi

Pohjois-Karjalan Maanpuolustusyhdistys ry
Majuri Arto Jeskanen
Pohjois-Karjalan Aluetoimisto
PL 5
80791 KONTIORANTA
0299 434 161
pkarmpy@gmail.com

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maanpuolustusyhdistys ry
Pelastusylitarkastaja Tom Tallberg
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
PL 293
90101 OULU
0400 159 789
tom.tallberg@avi.fi

Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys ry
Eero Heikkinen
Hiihtäjätie 15 B 19
70200 KUOPIO
050 490 5711
psavmpy@gmail.com

Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistys ry
Toiminnanjohtaja Tuija Nummela
Suojalantie 21
12130 MOMMILA
050 544 8682
tuija.nummela@phnet.fi

Satakunnan Maanpuolustusyhdistys ry
Hannu Aho
Peltopyyntie 22
28200 PORI
044 363 7011
hannu.aho@porijazz.fi

Uudenmaan Maanpuolustusyhdistys ry
Sihteeri Aili Lamminen
Koroistentie 3 B 25
00280 HELSINKI
040 199 0755
allu.lamminen@umpy.fi

Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry – Vasa läns Försvarsforening rf
Marja-Liisa Tenhunen
Ajurintie 6
67100 KOKKOLA
040 7544 113
marja-liisa.tenhunen@anvianet.fi

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry
Pelastustarkastaja Pirjo Tuominen
Lounais-Suomen Aluehallintovirasto
PL 22
20801 TURKU
040 539 1024
pirjo.tuominen@avi.fi

"Oikotie yhteiskunnan huipulle"

Maanpuolustus

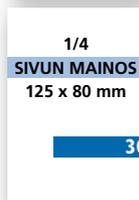
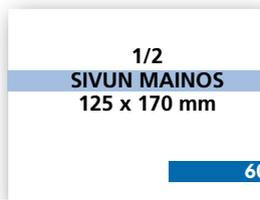
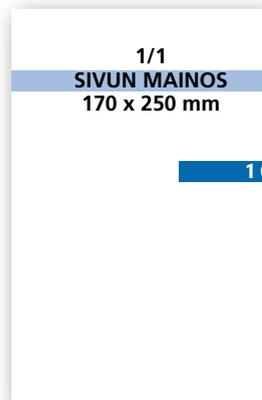
Maanpuolustus on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti, jonka jakeluun kuuluvat mm. kaikki valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneet. Lehden levikki on 12 000 kappaletta.

Maanpuolustus on kokonaisturvallisuuden ajankohtaisiin aiheisiin teemanumeroitain syvennyvä julkaisu, joka tarjoaa yritykselle kanavan antaa täsmätietoa korkealaatuisista tuotteistaan ja palveluistaan suoraan yhteiskunnallisille vaikuttajille. Lehti on ilmestynyt vuodesta 1966.

Hinnasto

Ilmoitushinnat nelivärisenä:

3. kansi eli takakannen sisäpuoli	1200 €
Kokosivuilmoitus	1000 €
½ sivu	600 €
¼ sivu	300 €

leikkuuvarat 3 mm
joka sivulle

Ilmoitustila on varattavissa jo nyt.

Ilmoitustilan varaukset sekä tiedustelut:
Toimituksen sihteeri Anita Pursiainen
maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
040 149 3649

Aineistopäivämäärät (alustavat)

Vuoden	1. lehden aineisto	31. tammikuuta mennessä
	2. lehden aineisto	30. huhtikuuta mennessä
	3. lehden aineisto	20. elokuuta mennessä
	4. lehden aineisto	22. lokakuuta mennessä

Valtakunnalliset Maanpuolustuskurssit

toivottaa

Hyvää Joulua

ja

Menestyksellistä Uutta Vuotta 2014

Itella Green

ISSN 0357-2080
Edita Prima Oy, Helsinki 2013